

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

KATEDRA GEOGRAFIE

Martina ŠKÝVAROVÁ

Sídelně-geografická studie Olomoucka

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:
doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Olomouc, 2017

Bibliografický záznam

Autor (osobní číslo): Bc. Martina Škývarová (R150123)

Studijní obor: Regionální geografie

Název práce: Sídelně-geografická studie Olomoucka

Title of thesis: Settlement-geographical study of Olomouc

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Rozsah práce: 65 stran, 7 vázaných příloh

Abstrakt: Tato práce se věnuje sídelně-geografické analýze okresu Olomouc. Práce hned z počátku pojednává o historii osídlení Olomouce. Druhá dílčí část se zaměřuje na problematiku pohybu obyvatelstva obcí okresu Olomouc ve vztahu k Olomouci. Konkrétně se jedná o migrační pohyb za roky 2006-2015 a pohyb za prací z dat roku 2011. Další dílčí částí je vymezení zázemí Olomouce na základě výše zmíněných analyzovaných pohybů obyvatel. Posledním předmětem studia práce je funkční klasifikace obcí daného území srovnávaná za roky 1991 a 2011.

Klíčová slova: město Olomouc, pohyb obyvatel, vnitřní migrace, pracovní dojíždka, okres Olomouc, SO ORP Olomouc, zázemí, funkce

Abstract: This thesis is focused on settlement-geographical analysis of Olomouc district. History of Olomouc city settlement deals with the beginning of thesis. The second part directs on district population movement through Olomouc issues. The population mobility represents internal migration in 2006-2015, and labour commuting in 2011. Next part is about hinterland Olomouc demarcation from that analyzed population movement above. The last goal of thesis is functional classification of communities of Olomouc district. The function is compared for 1991 and 2011.

Key words: Olomouc city, population mobility, internal migration, labour commuting, Olomouc district, SO ORP Olomouc, hinterland, function

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem danou diplomovou práci vypracovala samostatně pod vedením doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a že veškerou literaturu a zdroje, použité ke zpracování práce jsem řádně citovala a uvedla v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne

.....
Martina Škývarová

Poděkování

Ráda bych poděkovala panu doc. RNDr. Václavu Touškovi CSc. za jeho vedení, ochotu, vstřícnost, cenné rady a kritické poznámky, ze kterých jsem měla možnost se poučit, pomocnou ruku při zpracování souborů dat a za veškerý mě věnovaný čas a oporu při vypracování předložené diplomové práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina ŠKÝVAROVÁ**

Osobní číslo: **R150123**

Studijní program: **N1301 Geografie**

Studijní obor: **Regionální geografie**

Název tématu: **Sídelně-geografická studie Olomoucka**

Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r á c o v á n í :

1. Úvod (včetně cílů práce)
2. Rešerše literatury
3. Data a metody zpracování
4. Stručná historie osídlení Olomoucka
5. Migrační vazby Olomouc a zázemí
6. Pracovní vazby Olomouc a zázemí
7. Konfrontace analýz dílčích vazeb s vymezením správního obvodu obce s rozšířenou působností
8. Funkční klasifikace obcí Olomoucka
9. Závěr

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání

Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Ira, V. a kol. 2016: Urbánní a suburbánní kvalita života: geografický pohled. UP Olomouc

Schulz, J. a kol. 2002: Olomouc: malé dějiny města. UP Olomouc

Čermák, M., Spišák, J. 2004: Historie a současnost podnikání na Olomoucku.

Žehušice, Městské knihy

Lázníčka, Z. 1974: Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky

(Ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí). Academia,

Praha

Šimáček, P. 2015: Bydlení a bytová politika v ČR: zaměřeno na vývoj po roce

1989 a Olomoucký kraj. Disertační práce. MU Brno

Halás, M., Roubínek, P., Kladiivo, P. 2012: Urbánní a suburbánní prostor

Olomouce: teoretické přístupy, vymezení, typologie. Geografický časopis 64 (4),

289 310

Halás, M., Klapka, P. 2010: Regionalizace Česka z hlediska modelování

prostorových interakcí. Geografie 115 (2), 144 160

HAMPL, M., JEŽEK, J., KÜHNL, K. 1978: Sociálněgeografická rajonizace ČSR.

VÚSER, ČSDS při ČSAV, Praha

Vedoucí diplomové práce: doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.

Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 8. ledna 2017

Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2017

L.S.

prof. RNDr. Ivo Frébort, CSc., Ph.D.
děkan

doc. RNDr. Marián Halás, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 8. ledna 2017

OBSAH

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE.....	8
2 REŠERŠE LITERATURY.....	10
3 DATA A METODY ZPRACOVÁNÍ.....	14
3.1 Územní změny v sídelní struktuře.....	15
4 STRUČNÁ HISTORIE OSÍDLENÍ OLOMOUCKA.....	18
4.1 Počátky vzniku osídlení Olomouce a pevnost.....	18
4.2 První republika.....	22
4.3 Období po druhé světové válce.....	22
5 MOBILITA OBYVATELSTVA A VYMEZENÍ ZÁZEMÍ OLOMOUCE.....	25
5.1 Migrační vazby.....	25
5.1.1 Migrační pohyb obyvatel do/z Olomouce.....	25
5.1.2 Migrační regiony okresu Olomouc.....	30
5.2 Pracovní vazby.....	31
5.2.1 Pohyb obyvatel za prací do/z Olomouce.....	32
5.2.2 Pracovní regiony okresu Olomouc.....	40
5.3 Vymezení zázemí Olomouce.....	41
6 KONFRONTACE ANALÝZ DÍLČÍCH VAZEB S VYMEZENÍM SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ.....	46
7 FUNKČNÍ KLASIFIKACE OBCÍ OLOMOUCKA.....	49
7.1 Sektorová funkce.....	49
7.2 Obytná a pracovní funkce.....	51
7.3 Mapové vyjádření funkční klasifikace obcí.....	53
8 ZÁVĚR.....	57
9 SUMMARY.....	59
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	60
Literatura.....	60
Internetové zdroje.....	63
Statistické prameny.....	64
PŘÍLOHY.....	65

1 ÚVOD A CÍLE PRÁCE

Okres Olomouc, o němž práce pojednává je situován v podhůří Nízkého Jeseníku, protékán řekou Moravou, jejíž Hornomoravský úval je obklopen z východu Oderskými vrchy (Fidlův kopec 680 m n. m.) a ze západu Zábřežskou vrchovinou (Lázek 714 m n. m.). Okres Olomouc náleží spolu s dalšími okresy Jeseník, Prostějov, Přerov a Šumperk do Olomouckého kraje, ve kterém žilo k 31. 12. 2016, 633 925 obyvatel (ČSÚ, 2016). Olomoucký kraj rozhodně nepatří mezi nejpočetnější, ačkoliv Olomouc je šestým největším městem republiky.

Území Olomouce a jeho okolí v rámci administrativních hranic okresu je studováno z hlediska sídelní struktury. Toušek, Kunc a Vystoupil a kol. (2008) uvádí, že „v sídelním přístupu studujeme inter-urbánní aspekty – hierarchické postavení jednotlivých sídel a jejich vzájemné vazby“. Nikoli však hierarchického uspořádání, ale především vzájemných vazeb se týká předložená práce. Hampl, Ježek a Kühnl (1978) hovoří tak, že „rozhodující roli – alespoň v rámci sociálněgeografické regionální diferenciaci uvnitř státu – můžeme přisoudit regionálním procesům vázaným na obyvatelstvo, neboť obyvatelstvo je zastoupeno ve všech základních regionálních procesech“, zejména v těch pracovních. A právě vazby mezi sídly v podobě pohybu obyvatelstva za prací a migračního pohybu obyvatel s velkou vypovídající hodnotou jsou těmi, pomocí kterých jsou sídla v okolí Olomouce vzájemně odlišeny.

Hlavním cílem práce bylo zhodnotit sídelní strukturu obcí okresu Olomouc. Tento cíl byl rozdělen do několika specifických úkolů. Prvním bylo ohodnotit velikost a intenzitu migračních a dojížděkových vazeb obce s Olomoucí. Město Olomouc totiž představuje hierarchicky vyšší administrativní jednotku v sídelním systému okresu Olomouc a je přirozené, že disponuje nějakou svou sférou vlivu, do které spadají sídla na území vymezeném hranicemi okresu. Druhým úkolem, kterému byla věnována značná pozornost a měl být v práci splněn, je vymezení zázemí města Olomouce. Zázemí Olomouce by mělo mít několik zón vyjadřujících intenzitu vazeb migračního pohybu a vyjížděky za prací za použití dat o migraci z let 2006-2015 a o vyjížděce do zaměstnání v roce 2011. Posledním důležitým parciálním úkolem práce je zpracování funkční typologie obcí v zázemí města. Funkce sídel výrazně ovlivňuje fungování celého sídelního systému a podle Touška (1975) může její znalost pomoci plánovací praxi v její snaze o perspektivní přeměnu sídelní struktury v rámci zlepšení životní úrovně obyvatel. Důraz byl kladen na sčítání let 1991 a 2011 a pozornost byla věnována zejména změně funkcí obcí v průběhu uplynulých dvaceti let.

Motivací pro volbu tématu sídelně-geografického rázu bylo rozšíření vlastního povědomí o tvorbě a zpracování sociálně-ekonomických vazeb a směrů mezi sídly z nichž jedno je výrazným centrem oblasti. Právě toto téma tematicky navazuje a rozvíjí z hlediska metodiky bakalářskou

práci autorky, v níž studovala jednotlivé sociálně-geografické charakteristiky průmyslové oblasti, svého bydliště. Autorka chtěla posunout studium sociálně-geografických procesů do vyšší úrovně a zaměřit se z hlediska dat na tolik zajímavý pohyb obyvatel. Výběr území je podmíněn roky studia strávenými v Olomouci, kde převážila nutnost, zvědavost a povinnost podrobněji znát území okresu Olomouc právě ze sídelně-geografického hlediska.

2 REŠERŠE LITERATURY

Předložená práce se týká území Olomouce a kromě literatury věnující se konkrétním cílům byla nastudována také historie a vývoj osídlení Olomouce. Pro tento účel byla zvolena poutavá a podrobná publikace Bartoše a kol. (2002) s názvem „Olomouc: malé dějiny města“, kterou vhodně doplnila kniha „Historie a současnost podnikání na Olomoucku“ (2004) od Čermáka a Spišáka. K doplnění statistických dat o počtu obyvatel a počtu domů, včetně jiných zajímavých detailů týkající se města bylo využito také často citované publikace Kuči „Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku IV. díl, MI-Pan“ (2000). Souborné geografické informace o regionu Olomouce byly doplněny také z publikace Iry a kol. (2015).

Literatura pojednávající o migraci/mobilitě obyvatel, již se práce zabývá je složena z vědeckých sborníků, disertačních a habilitačních prací, článků a také vysokoškolských učebnic. V podstatě všechny prameny uvádí, že studium migračních procesů má dlouholetou tradici. Často citovanou prvotinou studia migrace je práce Ravensteina (1885), který na základě studia stěhování v Anglii a Spojených státech amerických sestavil základní principy a zákonitosti migračních procesů, zejména jejich prostorové uspořádání.

V počáteční fázi vědeckého zájmu o problematiku migrace na našem území převládaly práce empirického charakteru, které zachycovaly pozvolna doznívající proces extenzivní fáze urbanizace a hodnotily tak především roli migrace v růstu městského obyvatelstva (Čekal, 2006). Mezi takovéto práce patří především studie dvou významných autorů, a to Korčáka (např. 1929) a Boháče (např. 1930).

V české odborné literatuře byla otázkám migrace věnována daleko větší pozornost v druhé polovině 20. století, a to i z toho důvodu, že byly k dispozici poměrně spolehlivé údaje o vnitřní migraci. Pravidelné statistické sledování vnitřní migrace bylo zavedeno počátkem května v roce 1945. Důležitým geografickým aspektem studia migračních procesů byla jejich regionalizační funkce. Z prvních studií takto orientovaných je třeba vyzvednout především práce Korčáka (1961), Hampla (1963) a Novákové (1973). Hlubší zájem geografů o studium migrace zaznamenáváme však až od sedmdesátých let 20. století, což se pozitivně odráží i v počtu a kvalitě publikovaných prací. Jak uvádí Čekal (2006), v souboru odborných studií o migraci vynikala disertační práce Kühnla (1975), především díky širší svého záběru a mnoha poznatky i v teoretické rovině. Tento autor se později věnoval také problematice modelování migrace (Kühnl, 1982), konkrétně šlo o aplikaci Rogersova modelu v podmínkách území České republiky. V devadesátých letech a později vznikla u nás řada prací hodnotících v té době aktuální migrační vývoj v souvislosti s politickými, sociálními a ekonomickými změnami po roce 1989. V této souvislosti je potřeba

zmínit disertační a habilitační práci Čermáka (1993, 2001). Zvláště v první práci se zabývá i vzájemným vztahem migrace a dojížděky do zaměstnání.

Rozhodujícím impulzem pro dynamický rozvoj geografie sídel bylo realizované Sčítání lidu, domů a bytů v roce 1961, v rámci kterého byla poprvé na celém území Československa zjišťována dojížděka do zaměstnání. Výsledky sčítání tak umožnily v té době ekonomickým geografům soustředit se mj. i na výzkum problematiky regionalizace území opírající se o objektivní data pravidelného pohybu za prací. V rešerši literatury je však nutné se zmínit, že existovaly i jiné a starší zdroje informací o pohybu za prací, než ze sčítání lidu 1961. Za „kolébku“ studia dojížděky za prací je považováno Německo. První analýzy tohoto procesu byly provedeny již v roce 1880 (in Tonev, 2013). Na našem území první výzkumy dojížděky do zaměstnání prováděl již ve dvacátých letech 20. století Ústav pro stavbu měst (in Čekal, 2006). Za první publikované práce s touto tematikou v období po 2. světové válce lze v ČR považovat studie, které vznikly v Zemském studijním a plánovacím ústavu v Brně (Šilhan, 1946; Mrkos, 1948), a na Slovensku první publikovanou takto zaměřenou prací byla studie Verešíka (1956).

V nově vzniklém Geografickém ústavu ČSAV (1. 1. 1963) se studium dojížděky za prací stalo dokonce jedním z hlavních témat tehdejšího ekonomicko-geografického výzkumu. Představitelem takto zaměřeného výzkumu byl především Macka (např. 1964). Ten na základě dat ze sčítání 1961 sestavil v roce 1967 mapu „Rajóny dojíždění středisek s více jak 1 000 dojíždějících v českých zemích“ v měřítku 1:750 000. Macka společně s Královou později publikovali mapy pro kraje ČR opírající se o data ze sčítání 1970 (viz Macka, Králová, 1975). Z dalších pracovníků ústavu se analýze procesu dojížděky za prací z různých aspektů věnovali např. Hůrský (1969), Zapletalová (1974), Řehák (1988), Richter (Richter, Řehák, 1987).

Data o dojížděce za prací byla v minulosti využívána k vědecko-výzkumné práci také v dalších geografických (ale i negeografických) pracovištích v českých zemích i na Slovensku, nejčastěji ke studiu problematiky jádro - zázemí nebo obsazených pracovních míst. Již koncem šedesátých let se otázkami dojížděky za prací zabývali pracovníci katedry ekonomické a regionální geografie UK v Praze. Asi největší ohlas v odborné veřejnosti měla studie autorského kolektivu Hampl, Ježek a Kühnl (1978). Dojížděku za prací chápali jako významný a syntetický proces, který odráží různé regionální vazby, a to zejména na mikroregionální úrovni. Výzkum pohybu za prací neomezovali na pouhé sledování dojížděky (resp. vyjížděky), ale zároveň zkoumali s ní související otázky vymezení a klasifikace regionů, centrality měst, plánování malých oblastí apod. (Čekal, 2006). Přehled i rozbor geografické literatury k dojížděce za prací byl v nedávné době zpracován v disertační práci Čekala (2006), Nováka (2009) a především Toneva (2013). Tyto práce byly obhájeny v Geografickém ústavu MU v Brně. V souvislosti i s analýzou dojížděky za prací se do

popředí dostávají také publikace pracovníků katedry geografie UP v Olomouci, především autorské dvojice Halás, Klapka (např. problematika funkčních regionů, lokálních trhů práce).

Textu diplomové práce vhodně posloužily také poměrně nové geografické články věnované studovanému území. Například „Urbánní a suburbánní prostor Olomouce: Teoretické přístupy, vymezení, typologie (2012) od autorů Haláse, Roubínka a Kládva. Tento článek pojednává o vymezení kompaktního města Olomouce (urbánní prostor) a suburbánního zázemí (suburbánní prostor). Důležitým je nejen pro výběr území jeho analýzy, Olomouce, které se shoduje s předloženou prací, tudíž se nabízí možnost porovnání jejich suburbánního prostoru se zde vymezeným zázemím při pamatování na výběr odlišných ukazatelů, ale také pro metody určení jeho zázemí, ze kterých si lze doplnit představy o dalších metodických možnostech.

Studium sídelní struktury v otázkách klasifikace a typologie sídel se v předválečných letech, kvůli nedostatku podrobných statistických informací o ekonomicky aktivním obyvatelstvu bydlícím v obcích, soustředilo pouze na výzkum fyziognomie sídel či obcí (Říkovský, 1939; Bašovský, 1963; Láznička, 1974). Funkčními klasifikace obcí na základě sociálně-ekonomické skladby obyvatelstva se v období počátku druhé poloviny 20. století zabývali někteří zahraniční geografové. Mezi jejich představitele řadí Láznička (1974) především Lindeho (1952), který jednu ze svých klasifikací obcí vytvořil podle struktury pracujícího obyvatelstva v obcích. Většina ostatních autorů se opírala o hospodářskou skladbu obyvatelstva bydlícího v obci, případně o zdroje příjmu domácností nebo o sociální postavení výdělečně činných osob apod.

Při použití zaměstnání obyvatelstva jako hlavního znaku pro funkční typologii obcí lze vycházet:

- a) ze zaměstnanecké struktury obyvatelstva pracujícího v obci,
- b) ze zaměstnanecké struktury bydlícího ekonomicky aktivního obyvatelstva v obci,
- c) z příslušnosti k hlavním hospodářským odvětvím aktivního i neaktivního obyvatelstva v obci.

Pro určení role obce v ekonomické dělbě práce má největší význam metoda, vycházející ze zaměstnanecké struktury obyvatelstva pracujícího v obci. Hospodářská skladba bydlícího ekonomicky aktivního obyvatelstva je odrazem této role jen tam, kde velká většina bydlícího ekonomicky aktivního obyvatelstva pracuje v bydlišti a dojíždka i vyjíždka za prací jsou zanedbatelné (Toušek, 1975).

Někteří sídelní geografové klasifikovali sídla (obce) podle významu jejich obytné a pracovní funkce. Mezi takové patří typologie Mittelhausserové (1960), která rozlišila sídla, která jsou pracovišti, obytnými sídly a obytnými sídly a zároveň pracovišti (in Láznička, 1974). Co se týká bývalého Československa, tak problematice typů obcí věnovali daleko větší pozornost slovenští geografové. Mezi velmi inspirativní typologie v tomto ohledu patří následující: Ivanička, Zelenská,

Mládek (1966), Bašovský (1970), Verešík (1974), Olasz (1985) apod. V mapovém listu Atlasu Slovenskej socialistickej republiky (1980) věnovaném typům obcí zpracoval Verešík typologii obcí podle podílu aktivního obyvatelstva v sektorech národního hospodářství pro dva časové horizonty 1950 a 1970 a tím dokumentuje, jak se promítly změny ve struktuře zaměstnanosti Slovenska ve dvacetiletém období do struktury městských i venkovských obcí.

V českých zemích je řešení problematiky funkčních typů obcí v šedesátých letech i na počátku sedmdesátých let spojeno s osobou Lázničky (např. 1969). Vydání své monografie „Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky (ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí)“ se však nedožil (1974).

Problematika funkčních typů obcí je významně zastoupena i v dalších atlasových dílech našich geografů, jako např. v Atlasu obyvatelstva ČSSR (Toušek, 1986), v Atlasu životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR (Bína, Podolák, Toušek, 1992) či Atlasu krajiny České republiky (Čermák, Ouředníček, 2009).

Při zpracování diplomové práce byly využity poznatky o výzkumu sídelně geografické problematiky publikované ve vysokoškolské učebnici „Ekonomická a sociální geografie“ (Toušek, Kunc, Vystoupil a kol., 2008).

3 DATA A METODY ZPRACOVÁNÍ

Počátek diplomové práce je věnovaný historii a vývoji města Olomouce, který je doplněný o statistické údaje o počtu obyvatel. Tato data byla převzata z publikace Růžkové, Škrabala a kol. „Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005“ (2006).

Migrační vazby byly vyjádřeny pomocí ukazatele objemu migrace. Objem migrace je součtem přistěhovalých a vystěhovalých z dané obce a v tomto případě byl hodnocen za dvě období 2006-2010 a 2011-2015. Zdrojem dat o migračním pohybu za sledovaná léta je Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v České republice od Českého statistického úřadu, upravená v roce 2016 pracovníky Masarykovy univerzity v Brně. Pro zobrazení migračního objemu v mapách bylo za potřebí hodnoty relativizovat, a proto je tento ukazatel vyjádřen jako podíl migračního objemu obce s Olomoucí k celkovému migračnímu objemu obce.

K analýze pracovních vazeb mezi Olomoucí a obcemi okresu Olomouc bylo využito dalších dvou ukazatelů týkajících se vyjížděky za prací. Prvním je poměr mezi vyjíždějícími z obce do Olomouce a celkovým počtem zaměstnaných/pracujících, mající trvalý pobyt v obci (1991), nebo pobyt obvyklý (2011). Druhým ukazatelem byl podíl počtu vyjíždějících za prací do Olomouce z celkového počtu vyjíždějících za prací z jednotlivých obcí. Při analýze pracovních vazeb byl využita data o vyjížděci a dojížděci za prací a data o obsazených pracovních místech ze „sčítání lidu, domů a bytů“ v letech 1991 a 2011, upravená (objektivizovaná) pracovníky ČSÚ a vybraných univerzit.

Při vymezování zázemí Olomouce z výše uvedených pohybů bylo v určité fázi využito služeb webového portálu mapy.cz, který poskytl informace o časové vzdálenosti automobilem mezi sledovanými obcemi a Olomoucí.

Součástí práce je i sestavení funkční typologie obcí okresu Olomouc v letech 1991 a 2011. Obce byly klasifikovány podle struktury obsazených pracovních míst v základních sektorech ekonomiky. Celkem bylo vymezeno 10 typů obcí. Zvláštní pozornost byla věnována změnám funkčních typů u jednotlivých obcí.

Tab. 1: Typy obcí podle sektorové struktury zaměstnanosti

Název funkce obce	Podíl OPM v sektoru [%]			Podmínka
	Z (zemědělství)	P (průmysl)	O (služby)	
Zemědělská		< 20	< 20	
Průmyslová	< 20		< 20	
Obslužná	< 20	< 20		
Zemědělsko-průmyslová	> 20	> 20	< 20	$Z \geq P$
Zemědělsko-obslužná	> 20	< 20	> 20	$Z \geq O$
Průmyslově-zemědělská	> 20	> 20	< 20	$Z < P$
Průmyslově-obslužná	< 20	> 20	> 20	$P \geq O$
Obslužně-zemědělská	> 20	< 20	> 20	$Z < O$
Obslužně-průmyslová	< 20	> 20	> 20	$P < O$
Směšená	> 20	> 20	> 20	

Zdroj: SLDB 1991, 2011; vlastní zpracování

Kromě této byla realizována i jiná klasifikace obcí, a to podle významu obytné či pracovní funkce. Pro každou obec byla vypočítána hodnota F_{OP} , vyjadřující vztah obytné a pracovní funkce podle vzorce:

$$F_{OP} = \frac{OPM}{Z},$$

kde F_{OP} je hodnota obytné či pracovní funkce, OPM je počet obsazených pracovních míst v obci a Z je počet pracujících, bydlících v obci (v případě roku 2011 počet pracujících, majících obvyklý pobyt v obci). Hodnota F_{OP} nabývá hodnot větších než 0 a na základě jejich velikosti je obcím přiřazena funkce. Výrazně obytnými jsou obce s hodnotou $F_{OP} < 0,25$, obytnými pokud je $F_{OP} \geq 0,25$ a zároveň $< 0,5$, obytně-pracovními jsou obce s hodnotou $F_{OP} \geq 0,5$ a zároveň < 1 , pracovní-obytnými když $F_{OP} \geq 1$ a zároveň $< 1,5$, pracovními pokud $F_{OP} \geq 1,5$ a zároveň < 2 a výrazně pracovními jsou obce s $F_{OP} \geq 2$.

Mapy v práci vložené byly vytvořeny v programu ArcMap 10.3. Vrstvy administrativních jednotek, které byly použity pro vyjádření jevů v kartogramech a jiných mapových výstupech jsou původu digitální geografické databáze ArcČR 500 společnosti ARCDATA Praha.

3.1 Územní změny v sídelní struktuře

Aby bylo možné srovnat změnu funkce obcí z let 1991 a 2011, je třeba mít na zřeteli fakt, že v průběhu dvaceti let ohraničených danými roky probíhal intenzivní proces desintegrace. Desintegrace obcí probíhala na celém území České republiky. V roce 1991 měla k březnovému datu sčítání lidu Česká republika 5 768 obcí, v roce 2001 6 258 obcí a v roce 2011 měla 6 251 obcí (SLDB 2001, SLDB 2011). Zatímco za socialismu se obce shlukovaly, v novém tisíciletí dochází k osamostatňování obcí a suburbanizaci, která výrazně přispívá k navýšení počtu obyvatel v dezintegrovaných obcích.

V okrese Olomouc je v roce 1991 napočítáno 81 obcí, k roku 2011 96 obcí. 1. ledna roku 2005 byly k okresu Olomouc z Moravskoslezského kraje přičleněny 3 obce Huzová, Moravský Beroun a Norberčany. Obec Lipinka byla přidružena z okresu Šumperk 1. ledna 2007 (ČSÚ Olomouc). Do roku 2011 se v okrese Olomouc osamostatnilo 12 obcí. Pro analýzu funkční klasifikace bylo pracováno s 85 obcemi, tzn. s obcemi okresu Olomouc ze sčítání 1991 + 4 přičleněné z jiných okresů.

Tab. 2: Obce okresu Olomouc, které vznikly po roce 1991

Obec	Vznik	Odkud
Horní Loděnice	1992	Šternberk
Lužice	1992	Šternberk
Savín*	1992	Luká
Suchonice	1992	Tršice
Bystrovany	1993	Olomouc
Komárov	1993	Šternberk
Mutkov	1993	Paseka
Samotišky	1993	Olomouc
Střeň	1993	Náklo
Řídeč	1994	Šternberk
Křelov-Břuchotín	1995	Olomouc
Mrsklesy	1996	Velká Bystřice

*Obec Savín byla roku 2001 přidružena k obci Litovel
Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR

V současné době (na konci roku 2015) měl okres Olomouc 96 obcí. Okres Olomouc je tvořen 4 správními obvody obcí s rozšířenou působností (Olomouc, Litovel, Šternberk a Uničov), a 6 obvody obcí s pověřených obecním úřadem (Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov, Hlubočky a Moravský Beroun). Statut města má 7 obcí (kromě obcí s POÚ také obec Velká Bystřice) a statut městysu dvě obce (Náměšť na Hané a Velký Újezd). Kromě 100 tisícového města Olomouc (100 154), ostatní města byla populačně menší. Více než 10 tisíc obyvatel bydlelo ve Šternberku (13 551) a Uničově (11 579). Méně než 10 tis. obyvatel vykazovaly města Litovel (9 879), Hlubočky (4 268), Velká Bystřice (3 248) a Moravský Beroun (3 048). Počet obyvatel městysů byl nižší (Náměšť na Hané 2 020 a Velký Újezd 1 299). V okrese Olomouc však v některých obcích žilo více obyvatel než např. v uvedených městech a městysu. Jednalo se především o Štěpánov (3 485 osob), Lutín (3 206), ale také Velký Týnec (2 851), Dolany (2 709), Bohuňovice (2 535), Horka nad Moravou (2 420) a Bělkovice-Lašťany (2 240) (ČSÚ, 2016). V tab. 3 je uvedena velikostní struktura obcí okresu Olomouc.

Tab. 3: Velikostní struktura obcí okresu Olomouc k 31. 12. 2015

Počet obyvatel	Počet obcí		Počet obyvatel k 31. 12. 2015	
	absolutně	relativně [%]	absolutně	relativně [%]
do 199	8	8,33	1 242	0,53
200-499	21	21,88	6 822	2,92
500-999	24	25,00	17 106	7,32
1 000-1 999	28	29,17	41 392	17,71
2 000-4 999	11	11,46	32 030	13,70
5 000-9 999	1	1,04	9 879	4,23
10 000-19 999	2	2,08	25 130	10,75
20 000 a více	1	1,04	100 154	42,85
Celkem:	96	100	233 755	100

Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR

Je nutno zmínit, že v okrese Olomouc došlo de zákona 15/2015 Sb. s platností k 1. 1. 2016 k dalším územním změnám. O zmenšení rozlohy VÚ Libavá pojednává § 5 Změna hranic vojenského újezdu Libavá a vznik nových obcí. Výsledkem je vznik 3 nových obcí. První je Město Libavá, které nyní patří pod SO ORP Šternberk, druhou je Kozlov, který náleží SO ORP Olomouc a poslední je Luboměř pod Strážnou, která byla přiřazena SO ORP Hranice. Tento fakt je vhodné mít na paměti, neboť v práci byla hodnocena a analyzována data do roku 2015 a proto jsou v předložené práci tyto nově vzniklé obce stále součástí vojenského újezdu.

4 STRUČNÁ HISTORIE OSÍDLENÍ OLOMOUCKA

K tomu, aby mohla být hodnocena a studována sídelně-geografická struktura území Olomoucka je nutné znát okolnosti, které stály při vzniku města a osídlování obcí v jeho blízkosti. Cílem této kapitoly je popsat důležité milníky vývoje osídlení města Olomouce a okolních obcí.

4.1 Počátky vzniku osídlení Olomouce a pevnost

Město Olomouc se nachází na území sníženiny Hornomoravského úvalu na soutoku řek Bystřice a Moravy. Vodní tok Morava protéká celým centrálním územím města. Nadmožská výška odpovídá sníženině a pohybuje se v rozmezí 210-220 m n. m. vyjma lokality Svatého Kopečku s vrcholem 393 m n. m. Z hlediska národopisných regionů patří Olomouc do oblasti Haná. Samotná nížina, svahy s mírným sklonem vhodné k zemědělství a blízkost vodního toku jen umocňuje předpoklad pro vybudování osady už v pravěku.

Důležitým místem vývoje nejen osídlení Olomouce je osamocený výběžek na pravém břehu řeky Moravy, tzv. Olomoucký kopec (232 m n. m.). (Procházková, 2002) Na této vyvýšenině se nachází Michalské a Václavské návrší. Mezi nimi tvořilo bývalé Petrské návrší s jeho nejbližším okolím včetně pozdější Mořické osady Předhradí. Olomouc ale byla osídlována už v pravěku, v době kamenné, o čemž svědčí, jak uvádí Procházková (2002) četné archeologické a historické nálezy kamenných nástrojů a keramických úlomků jak v historickém jádru Olomouce, tak v částech Slavonín, Nemilany nebo Neředín, kde je doložena existence celých sídlišť. Podle Procházkové (2002) se osídlení v době bronzové a železné rozrůstalo o území dnešního náměstí Republiky, okolo kostela sv. Mořice, Hradiska, Michalského návrší a v části Povel. Další rozvoj okolí Olomouckého kopce v době příchodu Slovanů zapříčinila existence říčního brodu přes řeku Moravu, nejspíše v blízkosti dnešního Klášterního Hradiska. Na území městské části Povel se nacházelo hradiště, kde podle Bláhy (2002) sídlila na sklonku 7. – 9. století místní vrchnost a knížata a kde se při archeologickém zkoumání našla řada předmětů dokládající dálkový obchod a kontakty s východním Středomořím. Aristokratické centrum se pak přemístilo do prostoru Olomouckého kopce a Olomouc se stala neopomenutelným správním a mocenským centrem Velkomoravské říše s blízkými kontakty v Jihomoravských hradištích (Bláha, 2002). Olomouc se po pádu Velkomoravské říše stala důležitým strategickým bodem východozápadní transevropské obchodní cesty, která vedla ze západu přes Řezno, Prahu a Olomouc do Krakova a dále na Kyjevskou Rus. Tato trasa se stala důležitou zejména pro propojení Čech s územím Moravy. Trasa z Olomouce směrem na sever do Krakova skýtala možnost vazeb na Polsko a Pobaltí (Historické cesty, 2014). Tím, že území Olomouce bylo strategickým místem obchodních tras se zvyšoval její hospodářský a politický význam.

Důvodem, proč se olomoucké hradiště stalo hlavním moravským centrem po připojení Moravy k Přemyslovskému českému státu je podle Bistřického (2002) fakt, že jižně položená hradiště byla v 10. století zničena nájedzy Maďarů a to olomoucké zůstalo nedotčeno. Kníže Břetislav z dynastie Přemyslovců ustavil Olomouc na počátku 11. století svým hlavním moravským úředním sídlem a město neslo již ve 14. století titul hlavního města Moravy. V polovině 11. století byla Olomouc zvolena za sídlo biskupství a později se poloha hradu přesunula z Petrského návrší, které se stalo Předhradím, na Václavské (Bistřický, 2002). Hrad pak zaujímal prostor Václavského návrší s Katedrálou sv. Václava a biskupským Zdikovým palácem, kam bylo biskupství, v 18. století arcibiskupství, později přestěhováno. Na konci 11. století se objevuje zmínka o benediktinském klášteře Hradisko (Bistřický, 2002). Zatímco hrad byl v 11. století správním a církevním centrem, Předhradí podle Bistřického (2002) vynikalo hospodářskou činností, řemeslnickou a čeledínskou. Naopak od Předhradí dále se vyskytovaly osady Michalská s fojtstvím, Mořická, Židovská a Blažejská, která byla k městu přičleněna až později. Pomalá urbanizace Olomouce směřovala právě do Předhradí a okolo Horního náměstí (Bistřický, 2002). Založení města Olomouce není přesně datováno, portál České dědictví UNESCO ale uvádí, že se tak stalo před rokem 1246 za krále Václava I. a je to právě ta doba, kdy se město dynamicky rozvíjí. Po založení města rozvoj osídlení probíhal v několika fázích, z nichž vznikla obě náměstí (Kohout, 2002). O tom, že zástavba probíhala živelně svědčí paprscitě vybíhající síť ulic z obou náměstí. Funkce Předhradí se svými objekty a budovami počala být v 15. století výlučně církevní (Kohout, 2002). Jak dále Kohout (2002) uvádí, vlastní město bylo od okolních osad odděleno hradbami ze 14. století, které ale měly provizorní charakter a neobstály by při trvalejším obléhání.

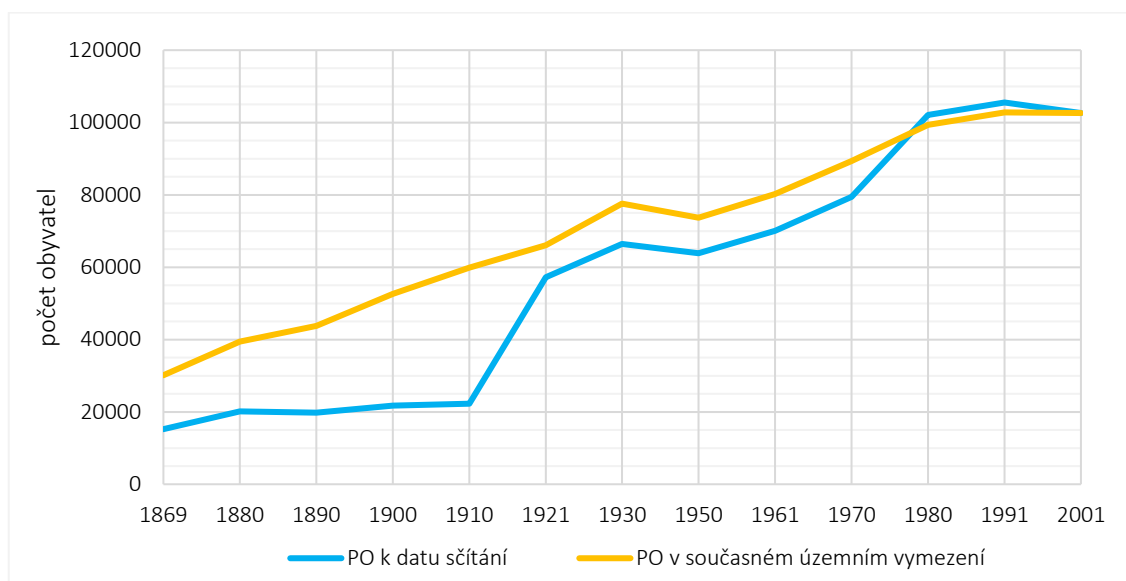
Na počátku husitské revoluce byla Olomouc velkou městskou aglomerací, kde tři čtvrtiny celého obyvatelstva v rozmezí od 3 500-5 400 obyvatel tvořili Němci a proti husitům byla spolu s ostatními městy oporou pro markrabství (Kaňák, 2002). Olomouc zaznamenala v 16. století významný posun v učení. Spolu s příchodem jezuitů byla v roce 1573 olomoucká škola se 400 žáky povýšena na univerzitu, bylo jí uděleno promoční právo, a stala se tak druhou nejstarší univerzitou v České republice (Kašpar, 2002). V polovině 19. století, konkrétně v roce 1860 ale byla univerzita zrušena především z důvodu revolučního hnutí té doby, do kterého se zapojovali olomoučtí profesori i studenti (Fiala, 2002). I kulturnímu a řemeslnicko-obchodnímu centru se v 16. století hospodářsky dařilo. Kromě nejpočetnějšího řemesla, kterým bylo soukenictví, svítalo řemeslům v oděvním a potravinářském odvětví (Kaňák, 2002). Ani obchod ale nezůstával pozadu a město i nadále udržovalo a rozšiřovalo kupecké sítě do Pobaltí a Benátek. Trhy se nejčastěji konaly v prostorách Dolního a Horního náměstí, kde je z 15. a 16. století doložena zmínka o radnici a orloji (Kaňák, 2002). Po třicetileté válce 1618-1648 se město i se svými předměstími obnovovalo velmi pomalu, neboť podlehl Švédským vojskům na rozdíl od Brna, které důsledku těchto

událostí převzalo označení hlavního města Moravy. V návaznosti na to bylo rozhodnuto o vybudování olomoucké pevnosti v 17. a 18. století, jejíž stavbě dala řád Marie Terezie.

Jak uvádí Fiala (2002) byla výstavba pevnosti spojená s přesídlováním a odsunem obyvatel z osad a vesnic v předměstském území Olomouce. Jednalo se například o zánik osad Německý Povel, Lazce a Novosady (Fiala, 2002). V polovině 18. století byly hradby doplněny na základě rozhodnutí Marie Terezie o úplné bastionové opevnění z důvodu obléhání pruskými vojsky a ohrožení Habsburské monarchie (Muzeum Olomoucké pevnosti, 2012). Pevnost ještě byla v polovině 19. století posílena fortovým věncem, který měl posílit strategický význam pevnosti a obranu při dalším obléhání Olomouce (Fiala, 2002). Forty byly pevnůstky, které plnily obrannou funkci ještě před Olomouckou pevností. V tu dobu už ale Olomouc pozbyla formální titul hlavního města Moravy na úkor Brna. Podle Kuči (2000) bylo v Olomouci v roce 1834 11 299 obyvatel, v celé aglomeraci zahrnující osady jako jsou Bělidla, Chválkovice, Lazce, Neředín, Nové Sady, Slavonín a Týneček bylo 18 329 obyvatel. Již v časně polovině 19. století, jak uvádí Fiala (2002) je znát hendikep pevnostních valů a hradeb, který brání v rozvoji průmyslu oproti jiným městům, kde pomalu vnikaly továrny.

Po skončení Prusko-rakouské války v roce 1886 zrušil František Josef pevnostní statut Olomouce a město se začalo zbavovat hradebního opevnění (Muzeum Olomoucké pevnosti, 2012). Jak uvádí Skoupý (2002) hradby bylo nutné odstranit z důvodu přirozeného územního rozvoje města, neboť se zdálo, že opevnění způsobuje stagnaci oproti narůstajícímu tempu moderního hospodářského a společenského rozvoje, který byl charakteristický například pro přilehlé Hodolany nebo Holice. Pevnostní pozemky, pozemky před hradbami i pevnůstkami odkoupilo na konci 19. století město, které s nimi mohlo dále počítat při nové zástavbě, což se týkalo také obyvatel blízkých vsí, které se bály splynutí s městem (Skoupý, 2002). Tyto skutečnosti řešily dva regulační plány. První, Upravovací plán se zabýval stavbou Nových Hodolan a čtvrti na Nové Ulici, z druhého, regulačního plánu Camilia Sitteho bylo použito jen několik částí návrhu, např. Náměstí hrdinů (Skoupý, 2002). Do historického jádra plány ve většině případů vůbec nezasahovaly. Urbanizace postupovala od historického jádra ven, na třídě Svobody se stavěly veřejné budovy, prostor byl vymezen i pro stavby sloužící vojenským účelům. Co se týká obytných čtvrtí, tak ty na úkor umístění veřejných správních budov okolo centra zasahovaly až do pozemků sousedních obcí Nové Ulice, Nových Sadů, Povlu, Hodolan a Lazcí, což později vyvolávalo myšlenky integrace (Skoupý, 2002). Bourání hradeb, zasypávání příkopů společně s regulací vodního toku Moravy, prohlubováním jejího koryta a napřimováním toku trvalo až do 20. století. Předměstská sídla rozšiřovala silniční infrastrukturu ve směru do centra Olomouce. Podél těchto silnic vznikaly další obytné čtvrtě na spíše zemědělském Povlu a Nových Sadech, Černoviře a Chválkovicích (Skoupý, 2002). Důležitou roli ale hrály i železniční tratě, zejména ve směru Přerov-Česká Třebová,

podél níž se rozvíjel potravinářský průmysl v Hodolanech v Bělidlech a Pavlovičkách (Skoupý, 2002). Právě Hodolany Nové i Staré se na počátku 20. století velmi rozrostly nejen zástavbou ale i počtem obyvatel. V roce 1890 měly Hodolany 3 129 obyvatel, v roce 1910 už 6 418. Podobně na tom byla Nová Ulice, která měla v roce 1890 3 496 obyvatel a o dvacet let později 6 455 (Kuča, 2000). Právě tato dvě města měla nejvyšší počet obyvatel ze vsí okolo Olomouce. Samotná Olomouc měla v 90.tém roce 19. století 19 761 obyvatel, v roce 1910 22 245 obyvatel (Kuča, 2000). Z výše uvedených čísel lze vyhodnotit, že oproti městům a obcím v předměstí rostla populace v Olomouci méně a začala spíše stagnovat a její počet obyvatel před první světovou válkou byl menší než součet populace všech zbývajících obcí Olomoucké aglomerace. Detailně popisuje vývoj počtu obyvatel v Olomouci graf na obrázku č. 1. Pro pochopení toho, do jaké míry hradby bránily rozvoji města se stačí podívat na hodnoty počtu obyvatel od konce 19. století. V roce 1869 měla Olomouc ke dni sčítání 15 229 obyvatel, což je dokonce méně, než měl v té době Prostějov a pětkrát méně než Brno, ve kterém bydlelo 73 771 obyvatel. Na počátku 20. století, v roce 1910 se Olomouc sesunula z 12. pozice v žebříčku největších měst republiky v roce 1890 na 25. příčku ku prospěchu Prostějova, Jihlavy nebo Mostu. Trend se obrátil ve sčítacím roce 1921, kdy se k městu připojilo 13 přilehlých obcí a Olomouc se stala pátým největším městem s 57 206 obyvateli.

Obr. 1: Vývoj počtu obyvatel (PO) Olomouce v letech 1869-2001

Zdroj: ČSÚ, Historický lexikon obcí ČR 1869-2005

Z hlediska národnosti, byla Olomouc z velké části německá na rozdíl od většiny obcí v předměstí, které byly převážně české (Skoupý, 2002). Podle Jašše (2007) bylo možné zpozorovat na počátku 20. století Olomoucký jazykový ostrov, územně týkající se Olomouce a 10 přilehlých obcí, na kterém bylo v roce 1910 spočteno 24 628 německy hovořících obyvatel z 37 443 bydlících. Co do průmyslu, tak jeho těžištěm byla města Hodolany, Nová Ulice, Holice a Hejčín,

kde se soustřeďovalo potravinářství, hlavně sladovnictví, a v Hodolanech můžeme pozorovat na konci 19. století počátky čokoládovny Zora. V této době lze v předměstí Olomouce lokalizovat také počátky průmyslu chemického a farmaceutického (Skoupý, 2002). Takto mohutně se Olomouc, města a vsi v jeho předměstí rozvíjela až do počátku první světové války, která celý rozkvět na chvíli pozastavila.

4.2 První republika

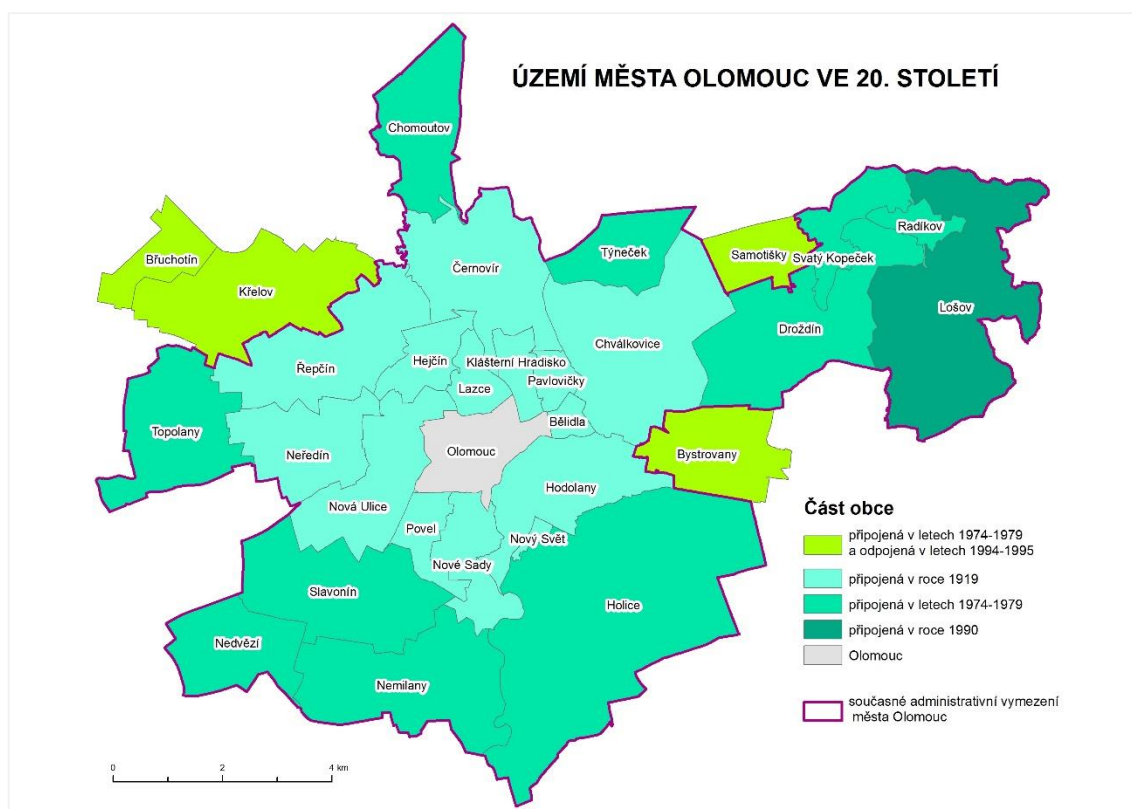
Po vzniku Československé republiky 28. října 1918 se Olomouci otevřely dveře ke splnění dvou cílů. Prvním byla snaha o to, aby se Olomouc stala městem českým a druhým byla realizace dlouhodobě plánovaného záměru českých radních sjednotit malé provinční 20 000-ové město Olomouc s přilehlými obcemi, které by pomohly k rozvoji průmyslu a přilákaly do města nové obyvatele, pro které by se mohly stavět nové obytné domy a rozšiřovat spektrum nabízených služeb (Tichák, 2009). Města Hodolany, Nová Ulice a jedenáct vesnic Nové Sady, Nový Svět, Bělidla, Chválkovice, Pavlovičky, Černovír s osadou Klášterní Hradisko, Lazce, Hejčín, Řepčín, Neředín a Povel se 16. dubna roku 1919 na základě zákona č. 214/1919 Sb. staly součástí nového sídelního útvaru tzv. „Velké Olomouce“ (Tichák, 2009). Bývalá německá Olomouc se s nástupem republikového období rychle stala většinou českou a vidinou po připojení obcí bylo posílit ekonomiku města.

Jak uvádí Čermák (2004), v Olomouci nikdy neexistoval jeden velký podnik takového rozsahu, aby ovlivňoval rozvoj města a zaměstnanost jeho obyvatel. Ekonomický růst se podařil zejména připojením Hodolan, které se staly tovární kovodělnou čtvrtí a Řepčína (Trapl, 2002). Do roku 1922 lze zařadit vznik současné společnosti TOS. Nejvíce podniků ale bylo potravinářských, čokoládovny v Hodolanech, kde se nacházel např. podnik Zora, cukrovary zejména v Hejčíně, sladovny, lihovary a další (Trapl, 2002). Po ekonomické krizi v 30. letech se průmysl počal znovu rozvíjet, tradici začala výroba olejů, tuků a margarínu. V souvislosti s rozvojem průmyslu nelze opomenout vývoj stavební, kdy bylo v období První republiky postaveno 1 747 domů (Trapl, 2002). Naproti průmyslu se na předměstích stavěly školy, zřizovaly se kulturní i vědecké lékařské spolky, muzea a další. V roce 1938 v souvislosti s Mnichovskými dohodami začala německá okupace Olomouce. Provoz některých podniků a spolků byl zastaven jako tomu bylo u Hejčínského cukrovaru, jiné podniky významné pro válku byly rozšířeny, např. Moravské železářny (Bartoš, 2002).

4.3 Období po druhé světové válce

Jednou z prvních příjemných skutečností období po roce 1945 bylo obnovení univerzity v roce 1946, pojmenované po Františku Palackém (Konečný, 2002). Poté, co v letech okupace

přešla spousta podniků pod německou správu byly podle Konečného v roce 1945 znárodněny až dvě třetiny kapacit průmyslové výroby města, mezi nimi Zora, Milo, Moravské železárny, Cukrovary v Holici a další. Mimo staré podniky, vznikaly v 50. letech i nové jimiž jsou Farmakon, v Holici MEZ, Sigma v Lutíně nebo později i Olma (Konečný, 2002). Právě v souvislosti se snahou posílit v Olomouci průmyslovou základnu se rozvíjel i bytový fond. V 50. letech se jednalo o ještě zděné bytové domy v Hejčíně, Řepčíně a Bělidlech (Konečný, 2002). V roce 1961 žilo ve Velké Olomouci 70 071 obyvatel v 6 079 trvale obydlených domech, přičemž populace v jádrové části Olomouce se snižovala (Kuča, 2000). 70. léta s sebou přinesla další integraci obcí přilehlých Olomouci. V průběhu 8 let se k Olomouci připojilo 14 obcí: Bystrovany, Droždín, Holice, Chomoutov, Křelov-Břuchotín, Lošov, Nedvězí, Nemilany, Radíkov, Samotíšky, Slavonín, Svatý Kopeček, Topolany a Týneček (Urbásek, 2002). To mělo za důsledek nárůst počtu obyvatel Olomouce přibližně o 10 000 (Historický lexikon obcí ČR, 2006). V těchto letech ale také výrazně narostl bytový fond města. Ten se začal v období socialismu postupně doplňovat, z nichž charakteristickými částmi pro toho období jsou Neředín, Povel, Nový Svět, Nová Ulice a Lazce, kterým výstavba panelových sídlišť podstatně změnila vzhled (Šimáček, 2015).

Obr. 2: Územní vývoj města Olomouce v letech 1919-1995

Zdroj: ČSÚ, Historický lexikon obcí ČR 1869-2005; vlastní zpracování

Zatímco Olomouc si držela charakter spíše zemědělsko-průmyslový, ostatní města jako je Šternberk, Litovel a Uničov byla spíše průmyslově-zemědělskými. V Olomouci po 50. letech

působily podniky cukrovaru, pivovaru, lihovaru, sladoven, výroby umělých tuků a olejů, mrazíren, čokoládoven ale ani společně s Moravskými železárnami, TOS a Farmakonem nestačily pojmout zaměstnanost ve městě, a proto museli obyvatelé Olomouce začít dojíždět do okolních závodů v Lutíně, Šternberku, Uničově a dále (Čermák, 2004).

Významnými podniky byly Závody těžkého strojírenství s více jak 2 500 zaměstnanci, Sigma Olomouc se 2 000 a Čokoládovny Zora v Olomouci (dnes Nestlé), která měla v roce 1987 přes 1 000 zaměstnanců (ČSÚ, 1988). Dalším důležitým zaměstnavatelem v regionu byla i společnost TOS v Olomouci zabývající se výrobou obráběcích strojů a Farmakon, dnes akciová farmaceutická společnost Farmak sídlící rovněž v Olomouci-Černovír. Zmíněný podnik Milo v Olomouci, který se zabýval výrobou umělých tuků čítal v roce 1987 730 zaměstnanců. Mimo Olomouc, v rámci jeho okresu je nutno zmínit se o velkých podnicích s více jak 1 000 zaměstnanci jimiž je Moravia v Hlubočkách, výrobní čerpadel Sigma v Lutíně, Uničovské strojírně, Chronotechna ve Šternberku a Tesla v Litovli (ČSÚ, 1988). V ostatních obcích a vsích kolem velkých měst, kde se koncentroval průmysl potravinářský v podobě zemědělských družstev, mlékáren, mlýnů, lihovarů a sladoven nebo strojírenský, se často vyskytovaly pily, cihelny a vápencové a kamenné lomy např. na Litovelsku (Čermák, 2004).

5 MOBILITA OBYVATELSTVA A VYMEZENÍ ZÁZEMÍ OLOMOUCE

Hampl a kol. (1978) definuje sociálněgeografické procesy „jako vztahy mezi sociálněgeografickými jevy, při nichž jsou formou přemístování osob a materiálů a přenosu informací zajišťovány a uspokojovány vzájemné potřeby sociálněgeografických jevů“ a ve srovnání s fyzikogeografickými jevy je hodnotí jako mobilní. Pod tyto sociálněgeografické procesy spadá migrace a dojíždka za prací.

5.1 Migrační vazby

5.1.1 Migrační pohyb obyvatel do/z Olomouce

Migrační vazby reprezentují mechanický pohyb, resp. mobilitu obyvatelstva, v jejímž důsledku vznikají trvalé změny v prostorovém rozmístění obyvatelstva (Toušek a kol., 2008). Olomouc jako většina velkých měst na obyvatelstvu ztrácí vlivem suburbanizace. Podle Haláse a kol. (2012) „...suburbanizace tedy znamená přesun obyvatel, jejich aktivit, a některých funkcí z jádrového města do zázemí“ a její intenzita se začala zvyšovat počátkem 21. století. Níže se ale lze přesvědčit také o tom, že suburbanizační trend postupně klesá.

Tab. 4: Migrace obyvatelstva do/z Olomouce v letech 2006-2015

Migrace Olomouce	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo	Objem
s obcemi okresu Olomouc	6 408	10 644	-4 236	17 052
s obcemi Olomouckého kraje mimo okres Olomouc	4 018	3 946	72	7 964
s obcemi mimo Olomoucký kraj	7 531	6 964	567	14 495
Celkem	17 957	21 554	-3 597	39 511

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

Údaje v tabulce 4 poskytují představu o směrech vnitřní migrace obce Olomouc. Na první pohled by se mohlo zdát, že migrační proces Olomouce je uzavřený v rámci okresu. Pravdou ale je, že v posledním desetiletí narostl objem migrace na větší vzdálenosti, o čemž vypovídá migrace s obcemi mimo Olomoucký kraj, která má na celkové vnitřní migraci Olomouce více než třetinový podíl.

Zatímco Olomouc v pětiletém období první poloviny 90. let získala na vnitřní migraci 1 818 obyvatel, proces se už v letech 1996-2000 obrátil v záporné saldo a počáteční suburbanizaci, resp. migraci z Olomouce do jejího zázemí. V první pětileté dekádě se může projevit ještě dostavba panelových sídlišť. Naopak důvod výše zmíněného záporného salda -3 906 obyvatel za léta 1996-2005 lze spatřovat v počáteční suburbanizaci. Migrační saldo Olomouce v letech 2011-2015 (-713) je sice stále záporné, jeho hodnota se ale v porovnání s obdobími 2001-2005 (-2 296) a 2006-2010

(-2 884) zmenšila o téměř 1 000 obyvatel, a to v důsledku současné nové výstavby ve městě a jeho revitalizaci, díky níž se do města obyvatelé zase pomalu vracejí. Počet vystěhovalých tak klesá a počet přistěhovalých do Olomouce opět mírně roste.

Dále se nabízí otázka, kde město Olomouc obyvatelstvo v celorepublikovém kontextu ztrácí a kde obyvatele získává? Ačkoliv je migrační saldo obcí mimo Olomoucký kraj kladné, je nutné poznamenat a rozvést fakt, že některé obce a kraje mají s Olomoucí migrační saldo záporné. Právě těmi, na kterých Olomouc v období 2006-2015 ztrácí obyvatele nejvíce (mimo Olomoucký kraj) jsou podle očekávání Praha s -1 065 obyvateli a Středočeský kraj s -355 obyvateli. Naopak město Olomouc získalo v uvedeném desetiletém období obyvatele z Moravskoslezského kraje (1 115) a kraje Zlínského (444). Je zajímavou skutečností, že Olomouc vykazuje mírný zisk obyvatel i z Jihomoravského kraje (56 obyvatel). Větší zisky zaznamenala z kraje Vysočina (134) a Pardubického (128 obyvatel).

Z hlediska zahraniční migrace Olomouc v období let 2006-2015 získává (2 228 osob). Podle očekávání má Olomouc největší migrační objem se Slovenskem, které se podílí 1/5 na celém zahraničním objemu, a více než 1/4 se podílí na kladném migračním saldu. Kromě jiných důvodů související s velikostí města lze vysvětlit část tohoto podílu obyvatel Slovenské národnosti v Olomouci také jeho univerzitním významem, kdy studenti po ukončení studia v Olomouci zůstávají. Téměř 20 % obyvatel získala Olomouc v uvedeném období z Ukrajiny. Dále je zajímavou skutečností fakt, že přes 6 % obyvatel Olomouc získává ze Spojených států amerických. O něco méně překvapivým je naopak 6% a 5% zisk obyvatel původu z Vietnamu a Malajsie.

Podrobnější pohled na data o přistěhovalých a vystěhovalých mezi obcemi okresu a Olomoucí v daném období poskytuje další fakta. Odstředivý efekt Olomouce v podobě suburbanizace dobře vyjadřuje podíl přistěhovalých z Olomouce na celkovém počtu přistěhovalých do obce v rozmezí od 4 % do 84 %. Je logické, že největší hodnoty mají sídla těsně sousedící s metropolí, obce patřící do SO ORP Olomouc jako Samotíšky, Křelov-Břuchotín, Hlušovice, Hněvotín, Bystročice, Horka nad Moravou, Tověř a další, zejména pak na SV a J straně od Olomouce. Halás a kol. (2012) při studiu migrace s Olomoucí vyjádřený na základě salda hovoří o tom, že „Hlušovice jsou typickým příkladem satelitního městečka...“ a že v jeho případě šlo „...o cílené developerské projekty, které s sebou nepřinesly adekvátní občanskou vybavenost“. Suburbanizační proces, charakterizovaný také novou rodinnou zástavbou je často viditelný na leteckých snímcích obcí, např. Hněvotína, Bystročic a Dolan. Není překvapením, že podíl vystěhovalých do Olomouce na celkovém počtu vystěhovalých z obce se pohybuje už v menším rozpětí od 64 % do 4 %. Mimo výše zmíněné obce, které mají i vysoký podíl vystěhovalých do Olomouce, participují na dostředivém efektu města Velká Bystřice (46,7 %), Moravský Beroun (40 %) a Litovel (26 %), ale také obec Krčmaň (61 %), Mutkov (57 %), Velký Újezd (53 %), Věrovany

(49 %) nebo Olomouci blízko Mrsklesy (53 %). Když uvážíme, že některá města mají své obce suburbanizačního procesu, jejich podíl vystěhovalých do Olomouce rozhodně není nezanedbatelný. V celkovém hodnocení je ale v současnosti odstředivý efekt Olomouce v rámci migrace silnější než ten dostředivý.

Při výpočtu podílu objemu migrace obce s Olomoucí na celkovém objemu migrace dané obce bylo počítáno nejen s obcemi okresu Olomouc ale také s ostatními obcemi okresů Olomouckého kraje. Důvodem tohoto počínu je samotný předpoklad významných migračních vazeb s některými obcemi okresů Přerov a Prostějov, neboť město Olomouc se nenachází v těžišti svého okresu, ale má geograficky blízko i k obcím z Přerovska a Prostějovska, a dále fakt, že Prostějov a Přerov jsou populačně menšími než krajské město Olomouc.

Tab. 5: Objem migrace s vybranými obcemi okresu Prostějov a Přerov v letech 2006-2015

Obec	Okres	Objem celkový	Objem s Olomoucí	Podíl [%]
Olšany u Prostějova	Prostějov	827	283	34,22
Raková u Konice	Prostějov	82	20	24,39
Rakůvka	Prostějov	26	6	23,08
Slatinky	Prostějov	298	86	28,86
Vrbátky	Prostějov	890	219	24,61
Citov	Přerov	216	44	20,37
Výkleky	Přerov	116	24	20,69

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

Dle obr. 3 je prstenec hodnot objemu migrace větších než 1/2 kolem Olomouce přerušen obcí Štarnov severně od města. Obec Štarnov má podíl migrace s Olomoucí na celkové migraci pouhých 31 %, což je podstatně méně ve srovnání se sousedícími obcemi. Na jih od Olomouce v území vymezeném více než 50% podílem migrace vyčnívá obec Blatec. Ta ale nespĺňuje hranici více než 1/2 hodnoty pouze o 1,7% bodů. Oblast obcí s více než 20% podílem migrace s Olomoucí je zcela oddělená od SO ORP Uničov.

Při zvolené kritické hranici podílu migrace >20 % se jinak výlučně olomoucké okresní území rozšířilo i o obce Citov a Výkleky z okresu Přerov a obce Olšany u Prostějova, Slatinky, Raková u Konice, Rakůvka a Vrbátky z okresu Prostějov. Z uvedených obcí má nejsilnější migrační vazby s Olomoucí obec Olšany u Prostějova (34,2 %), ve které v posledních letech probíhala rozsáhlá rodinná zástavba (viz. interpretace leteckých snímků mapy.cz). V ostatních obcích analyzovaný podíl již nepřekročil hranici 33 %. Příkladem jsou Slatinky, které se nachází v těsné blízkosti 4 km od Lutína, navíc v Přírodním parku Velký Kosíř, nebo Raková u Konice, která je obcí jižního cípu Zábřežské vrchoviny mimo vysokokapacitní komunikace. Obě obce tak zřejmě poskytují příjemné prostředí k bydlení. 28% podíl přistěhovalých z Olomouce ze všech přistěhovalých mají obce Citov v těsné blízkosti Věřovan a obec Výkleky u Velkého Újezdu.

Zvláštním případem je obec Rakůvka, která jako jediná z uvedených na Olomouci obyvatelstvo ztrácí.

5.1.2 Migrační regiony okresu Olomouc

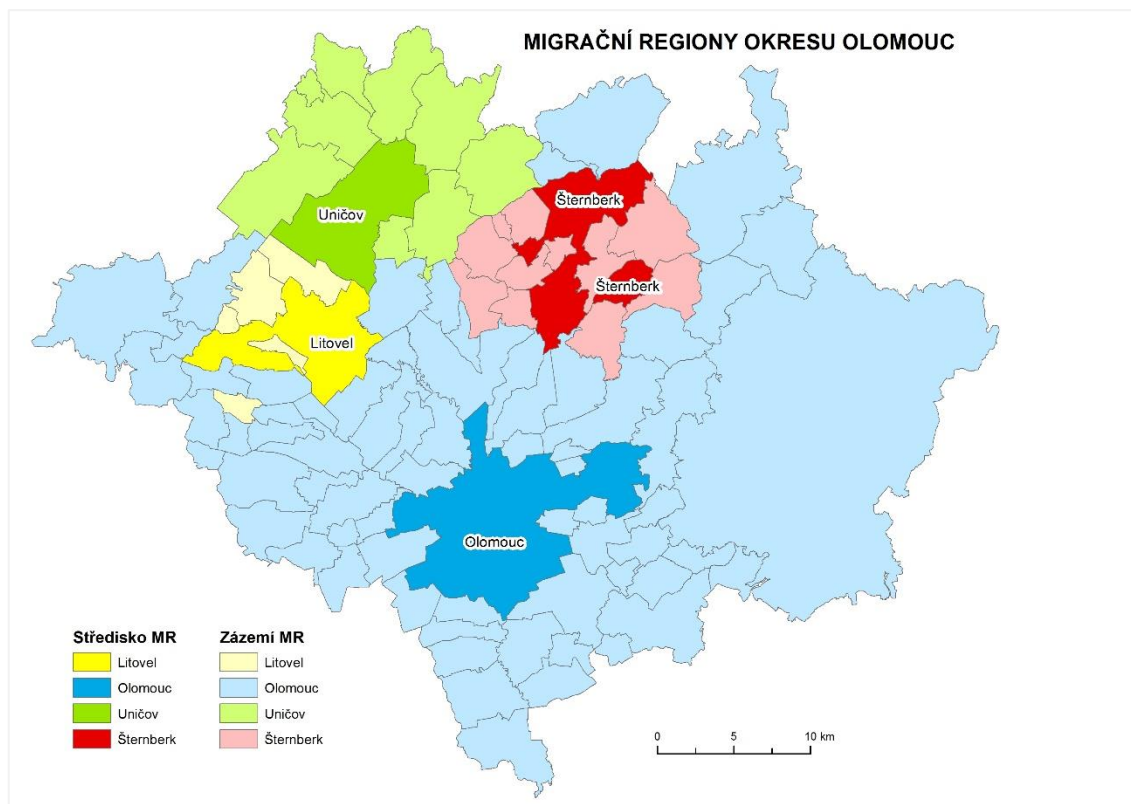
Charakteristika objemu migrace má v práci roli zásadního ukazatele a na základě jeho nejsilnějšího proudu za roky 2006-2015 byla vytvořena mapa čtyř migračních regionů okresu Olomouc. Mapa je vyjádřením toho, kam až v rámci okresu zasahuje největší objem migrace od daných center. Jádry regionů se staly střediska správních obvodů obcí s rozšířenou působností Olomouc, Litovel, Šternberk a Uničov, které si navzájem konkurují. Na obr. 4 je výstižně znázorněná dominance regionu Olomouce. Největší migrační objem s Olomoucí vykazalo 66 obcí, tj. 71,7 % ze souboru 92 obcí okresu (do souboru nejsou zahrnuta 4 migrační střediska). Na zbylá migrační střediska okresu zbylo pouze dalších 26 obcí. Ke Šternberku migračně náleželo 11 obcí, k Uničovu 10 obcí a k Litovli 5 obcí. Vysoký migrační objem s Olomoucí byl zjištěn i u obcí více vzdálených od krajského města, např. Bouzov, Moravský Beroun atd. Žádná obec nebyla přiřazena k migračnímu středisku ležícímu mimo území okresu Olomouc. Níže jsou uvedeny možné důvody jiného zařazení některých obcí do migračních regionů, než by se očekávalo, včetně příkladů obcí, u nichž o přiřazení k migračnímu středisku rozhodovaly malé rozdíly mezi dvěma nejsilnějšími migračními proudy.

Jako první obec, jejíž důvod přiřazení k migračnímu regionu není na první pohled jasný je Bílsko. Bílsko bylo zařazeno do regionu Litovel na základě nejsilnějšího migračního 39% proudu v rámci okresu. Důvodem, proč spadá do regionu Litovle, ačkoliv není v mapě součástí jeho geograficky spojitého území může být domov seniorů, který se v Bílsku nachází. Další obce, o kterých je vhodné se zmínit je Huzová a Mutkov. Obě na základě nejsilnějšího migračního směru za léta 2006-2015 spadají pod migrační region Olomouce, ale obě administrativně patří SO ORP Šternberk. Obec Huzová je právě tou, o jejímž hlavním směru migrace rozhodl jen jeden jednotlivec. Objem migrace mezi Huzovou a Šternberkem v období let 2006-2015 je 32, mezi Huzovou a Olomoucí je 33, přičemž celkový objem migrace obce je 129 obyvatel. Naopak obec Mutkov zaznamenala v daném období s Olomoucí přesně 1/2 (15 obyvatel) svého celkového migračního objemu, naproti tomu se Šternberkem pouze 1/5 svého migračního objemu. Podobný případ těsného určení nejsilnějšího migračního proudu, který se vyskytl u obce Huzová je zaznamenán i u obce Slavětín, která náleží SO ORP Litovel, ale objem migrace byl o jednoho jednotlivce silnější s Olomoucí.

Tab. 6: Migrační regiony okresu Olomouc, počet obyvatel k 31. 12. 2015

Region	Počet obcí		Počet obyvatel	
	absolutně	relativně [%]	absolutně	relativně [%]
Olomouc	45	46,9	163 813	70,1
Litovel	20	20,8	23 771	10,2
Šternberk	21	21,9	23 639	10,1
Uničov	10	10,4	22 532	9,6
Celkem	96	100,0	233 755	100,0

Zdroj: ČSÚ, Databáze demografických údajů za obce ČR

Obr. 4: Migrační regiony (MR) okresu Olomouc za období 2006-2015

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

5.2 Pracovní vazby

Dojíždka za prací je druhým sledovaným typem prostorového pohybu od migrace odlišujícím se svou pravidelností. Čermák (1993) vysvětluje pohyb za prací jako důsledek vyrovnání bilance pracovních sil, který je modifikovaný kvalitativním rozrůzněním pracovních příležitostí a ekonomicky aktivního obyvatelstva. Cílem této podkapitoly je zhodnotit jak velkou má Olomouc působnost v dojíždce za prací. Je nutno si uvědomit, že v roce 2011, za který jsou pracovní vazby sledovány, byl ještě obdobím ekonomické krize, kdy v důsledku nárůstu nezaměstnaných klesla u nás celková zaměstnanost zejména v regionech s větší koncentrací strojírenského průmyslu. Město Olomouc však nebylo významným strojírenským centrem,

protože podniky tohoto odvětví byly lokalizovány v zázemí města, a dojíždka v transformačním období i krizi se zde nepropadla jako tomu bylo např. u Ostravy, Frýdku-Místku, Třince apod., tedy měst s vysokou koncentrací útlumových odvětví (Bašťová a kol. 2005).

5.2.1 Pohyb obyvatel za prací do/z Olomouce

Objektivizovaná data o obsazených pracovních místech, dojíždce a vyjíždce (ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016) uvádějí, že do Olomouce z prací dojíždělo 34 095 obyvatel. Na druhou stranu z Olomouce vyjíždělo do zaměstnání mimo Olomouc 8 516 osob, takže kladné dojíždkové saldo činilo 25 579 osob.

Na úvod pohybu obyvatel za prací ve směru do Olomouce je důležité představit si její největší zaměstnavatele. V Olomouci dominuje sektor služeb, neboť Podle Touška a Fňukala (2015) byla subjektem na konci roku 2011 s největším počtem pracovních míst (4 070) Fakultní nemocnice Olomouc a s 3 514 zaměstnanci druhým největším zaměstnavatelem Univerzita Palackého. Na třetím místě s 1 287 pracovníky byla firma M.L.S. Holice podnikající v elektrotechnickém průmyslu. Dalšími subjekty jsou Statutární město Olomouc, Nestlé závod Zora s 955 zaměstnanci nebo Arcibiskupství olomoucké a další.

Pracovní vazby byly zkoumány ze dvou hledisek. Každé má jiné rozložení hodnot a proto mají v mapách (obr. 5 a 6) rozdílné intervaly. Prvním hlediskem je podíl vyjíždějících do Olomouce na počtu pracujících, obvykle bydlících v obci. Kruhová zóna přiléhající k Olomouci s více než 50% podílem je narušena na východě obcí Hlubočky, kde se nachází významní zaměstnavatelé Mora Moravia a Honeywell a obcí Velká Bystřice. Na severu 1/2 podíl narušuje Štarnov a oproti migraci i Bohuňovice, odkud do Olomouce vyjíždí 44 % pracujících obyvatel. Zajímavou je obec Bílá Lhota u Litovelského Pomoraví, odkud za prací do Olomouce dojíždí 288 obyvatel z 500 zaměstnaných, bydlících v obci. Naproti tomu Blatec na jihu Olomouce má podíl jen 28 %. Maximálního podílu 70 % dosahuje obec Bystročice na jihu Olomouce v blízkosti dálničního napojení. Spolu s Hlušovicemi, Horkou nad Moravou, Samotiškami a Křelov-Břuchotínem tvoří pětici obcí s nejintenzivnější dojíždkou. Minima dosahuje šestice obcí u Uničova, nejméně Šumvald s 5 %, dále Lipinka, Troubelice, Nová Hradečná, Medlov a u Šternberka obec Huzová. To potvrzuje předpoklad snižování intenzity jevu se zvyšující se vzdáleností od Olomouce.

Stejně jako u migrace i u dojíždky byly brány v potaz obce okresu Přerov a Prostějov, které vykazují nejsilnější pracovní vazby s Olomoucí (viz. Tab. 7). U podílu vypočteného z počtu zaměstnaných, obvykle bydlících v obci byla stanovena kritická hodnota >10 %. Téměř souvislý pás obcí se tak nachází podél hranice s okresem Prostějov. Tam se nachází také obec Slatinky, která má největší podíl dojíždějících do Olomouce ze zaměstnaných z obcí mimo okres Olomouc

(39 %). Více než 30% dojíždka do Olomouce byla zjištěna také u obcí Vrbátky (36,7 %), Olšany u Prostějova (36,5 %) a z okresu Přerov u obce Brodek u Přerova (36,4 %).

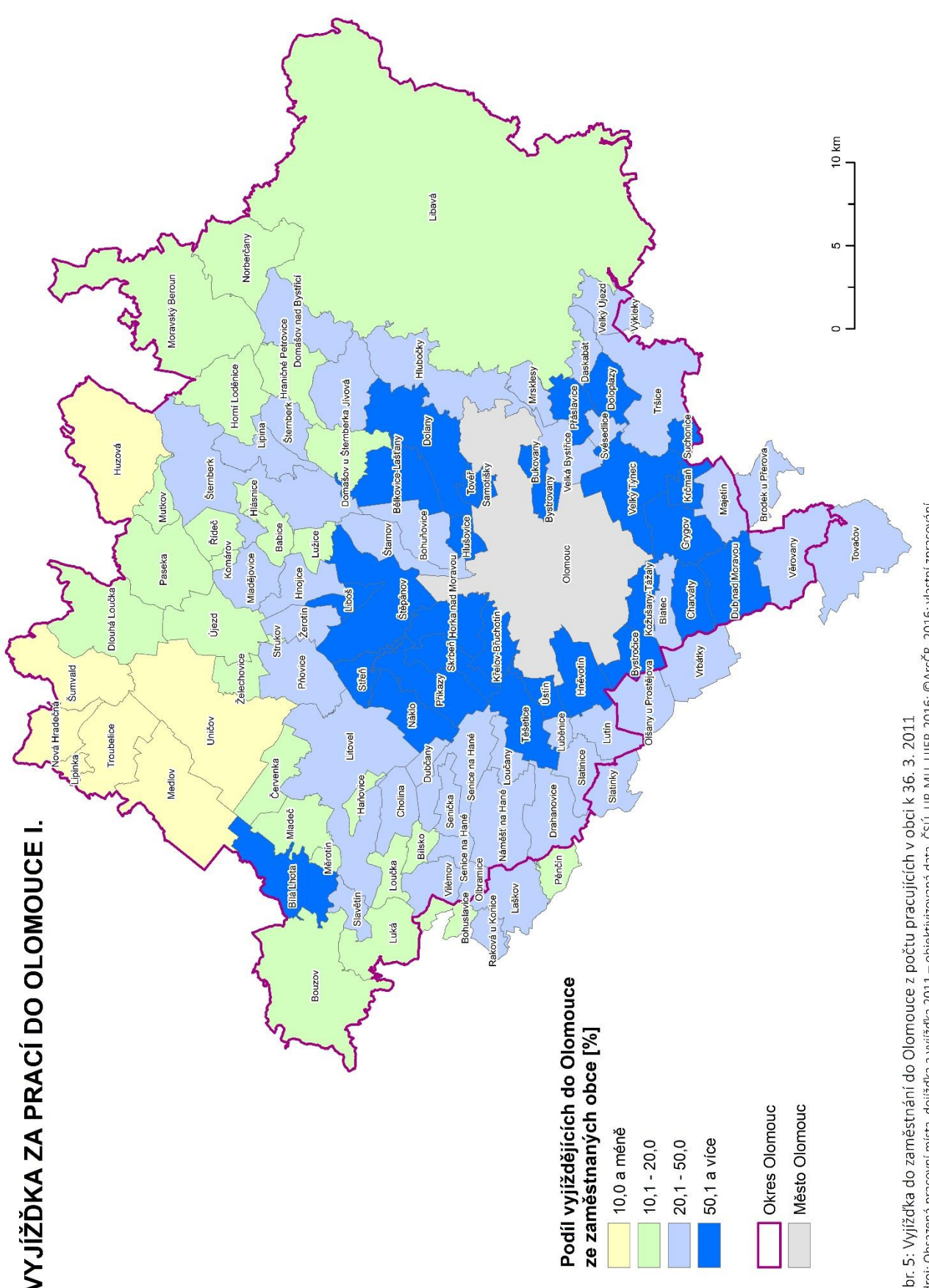
Tab. 7: Dojíždka do zaměstnání do Olomouce z obcí okres Přerov a Prostějov k 26. 3. 2011

Obec	Okres	Zaměstnaní*	Vyjíždějící		Podíl [%]	
			celkem	do Olomouce	ze zaměstnaných	z vyjíždějících
Bohuslavice	Prostějov	197	104	33	16,6	31,4
Laškov	Prostějov	230	184	49	21,1	26,4
Ludmírov	Prostějov	212	148	19	8,9	12,7
Olšany u Prostějova	Prostějov	762	555	278	36,5	50,2
Pěnčín	Prostějov	305	213	57	18,8	27,0
Raková u Konice	Prostějov	69	56	17	25,2	31,0
Slatinky	Prostějov	273	250	107	39,2	42,8
Vrbátky	Prostějov	731	544	268	36,7	49,4
Brodek u Přerova	Přerov	886	686	323	36,4	47,0
Tovačov	Přerov	1 065	693	223	20,9	32,1
Výkleky	Přerov	108	86	29	26,5	33,3

*Zaměstnaní.... Osoby zaměstnané/pracující, obvykle bydlící v obci

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016; vlastní výpočty

VYJÍŽDKA ZA PRACÍ DO OLOMOUCE I.

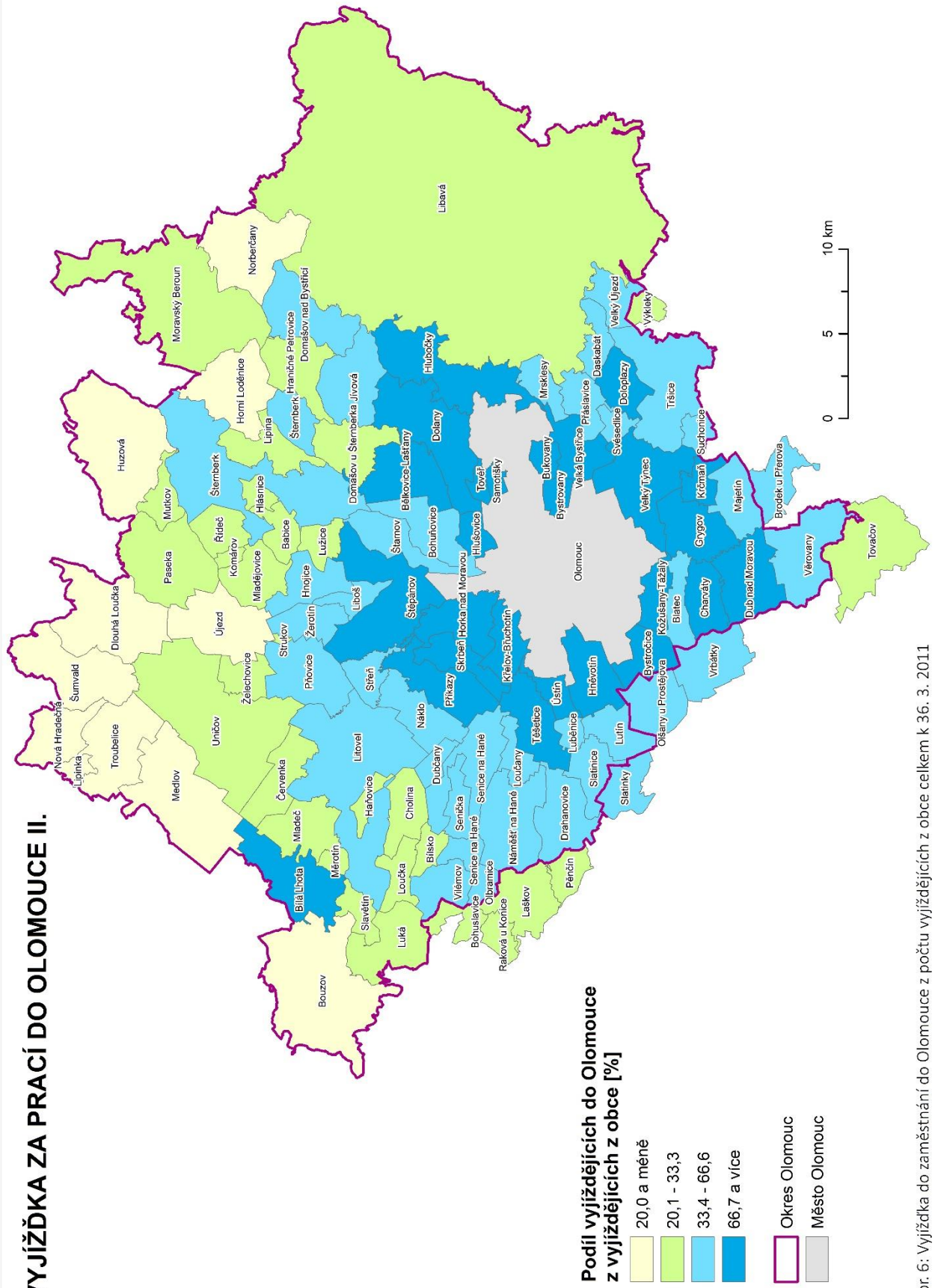

Obr. 5: Vyjížďka do zaměstnání do Olomouce z počtu pracujících v obci k 36. 3. 2011.
 Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojížďka a vyjížďka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016; ©ArcČR, 2016; vlastní zpracování

Druhým sledovaným ukazatelem pracovních vazeb obcí s městem Olomouc byl podíl vyjíždějících do Olomouce ze všech, kteří z obce museli za prací vyjet. Prstenec nejintenzivnějších hodnot větších než 2/3 kolem Olomouce je přerušen opět na sever od města Štarnovem a Bohuňovicemi. Z Bohuňovic vyjíždí za prací mimo obec celkem 73 % obyvatelstva a ze Štarnova celých 78 %. Vyjíždka za prací je v obou případech vázána i na obce jiné, zejména na Šternberk a další. Maximum sledovaného podílu měla obec Horka nad Moravou s 81 %. Z celkových 860 vyjíždějících za prací z obce, dojíždělo do Olomouce 696 obyvatel. Obec přímo sousedí s městem, konkrétně s olomouckou částí Chomoutov. Z dalších obcí v okolí Olomouce se vysokou dojíždkou do města (s více než 75 %) prezentovaly obce Bystročice, Hlušovice, Křelov-Břuchotín, Samotíšky, Grygov a Hněvotín. Z obcí vzdálenějších od Olomouce vyniká vysokou vyjíždkou za prací do ní zejména obec Bílá Lhota. Z celkového počtu 418 vyjíždějících za prací mimo obec, dojíždí do Olomouce 288 osob. Na druhé straně intenzita dojíždky za prací do Olomouce byla nízká především z obce Šumvald (7,2 %) a také z obcí Lipinka, Troubelice, Huzová, Nová Hradečná a Medlov. Na mapě (obr. 6) jsou obce okresu Olomouc rozděleny do čtyř kategorií, a to obce s podílem do 20 % vyjíždějících do Olomouce z celkového počtu vyjíždějících z obce, obce ve kterých se sledovaný podíl pohyboval v intervalu 20,1 – 33,3 %, obce s vyjíždkou 33,4-66,6 % a obce s vyjíždkou vyšší 66,6 %. Do první kategorie patřilo 11 obcí, do druhé 25 obcí, do třetí 33 obcí a počet obcí s vyjíždkou vyšší než 66,6 % dosahoval 26.

Co se týká vyjíždějících do Olomouce z obcí okresů Přerov a Prostějov, tak více než 50% podíl byl vykázán pouze v obci Olšany u Prostějova (50,2 %). Téměř stejná relativní hodnota však byla zjištěna také ve Vrbátkách (49,4 %). U obou obcí působí jako významný faktor dopravní napojení na Olomouc v podobě dálnice D46. Padesátiprocentní vyjíždce za prací do Olomouce se přibližovaly také obce Brodek u Přerova a Slatinky. Z hlediska absolutních dat ale nejvíce obyvatel vyjíždí za prací do Olomouce z obce Brodku u Přerova (323 osob).

VYJÍŽKA ZA PRACÍ DO OLOMOUCE II.

Obr. 6: Vyjížďka do zaměstnání do Olomouce z počtu vyjíždějících z obce celkem k 36. 3. 2011
 Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojížďka a vyjížďka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, UJEP, 2016; ©ArcCR, 2016; vlastní zpracování

Zajímavý je pohled na vyjíždku obyvatel z Olomouce do jiných obcí ČR. Odstrředivý efekt Olomouce z hlediska pracovních vazeb se nejvíce projevuje na větší vzdálenosti, i mimo území okresu a kraje. Do dvou největších měst České republiky Prahy a Brna a po Olomouci do dvou největších měst Olomoucké aglomerace Přerova a Prostějova vyjíždělo do zaměstnání v roce 2011 téměř 2,3 tis. osob (2 287), což bylo více než čtvrtina vyjíždějících za prací z Olomouce. V případě hlavního města Prahy a částečně také Brna se však jednalo především o nedenní vyjíždku.

Tab. 8: Obce s největší vyjíždkou za prací z Olomouce k 26. 3. 2011

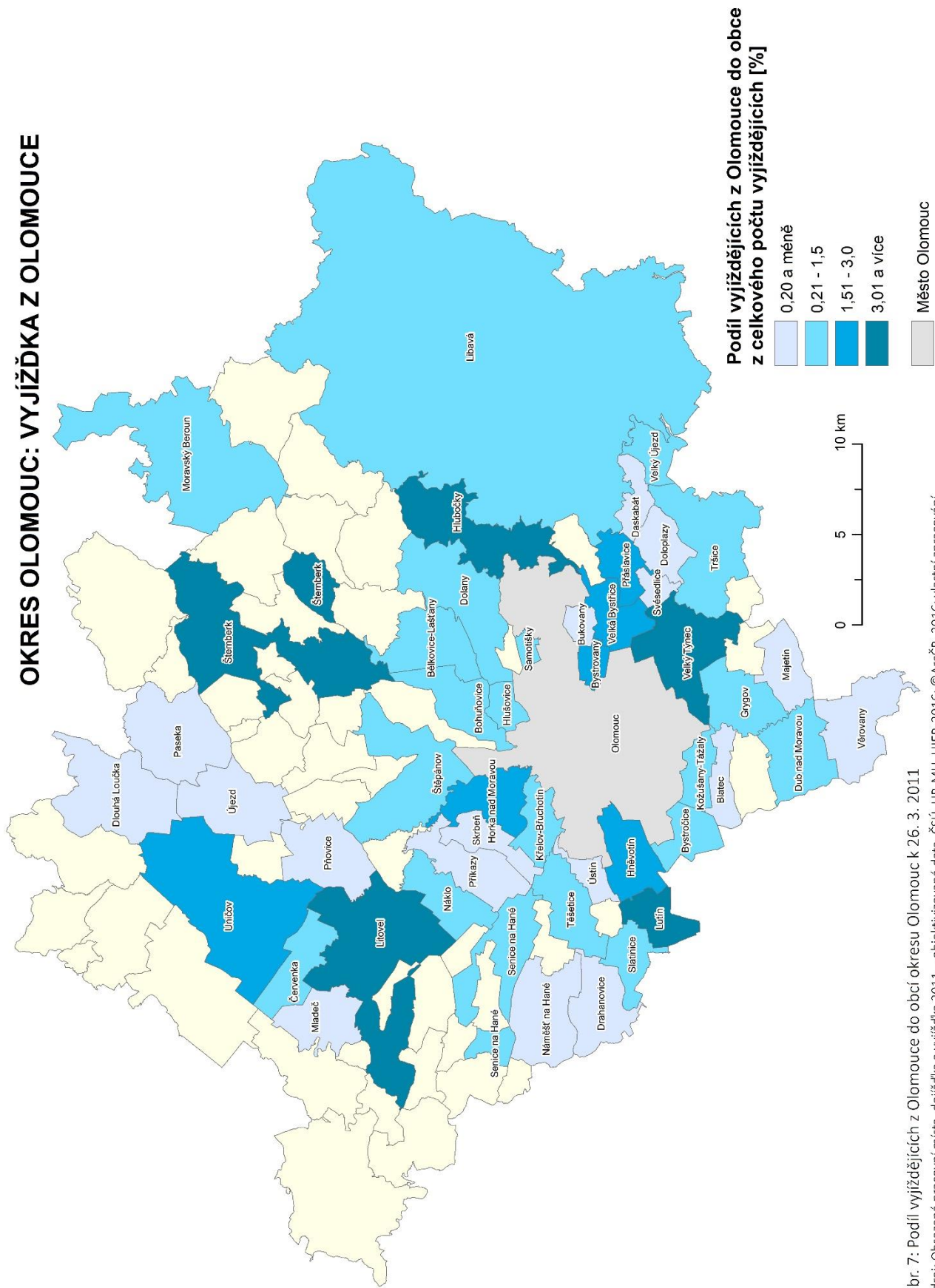
Obec	Okres	Počet vyjíždějících z Olomouce	Podíl na celkové vyjíždce z Olomouce [%]
Praha	Hlavní město Praha	673	7,9
Prostějov	Prostějov	624	7,3
Přerov	Přerov	505	5,9
Brno	Brno-město	485	5,7
Lutín	Olomouc	446	5,2
Hlubočky	Olomouc	417	4,9
Šternberk	Olomouc	406	4,8
Velký Týnec	Olomouc	290	3,4
Litovel	Olomouc	271	3,2
Přáslavice	Olomouc	244	2,9
Velká Bystřice	Olomouc	216	2,5
Bystrovany	Olomouc	185	2,2
Horka nad Moravou	Olomouc	177	2,1
Hněvotín	Olomouc	174	2,0
Uničov	Olomouc	169	2,0
Ostrava	Ostrava-město	143	1,7
Mohelnice	Šumperk	131	1,5
Štěpánov	Olomouc	115	1,3
Lipník nad Bečvou	Přerov	113	1,3
Hranice	Přerov	107	1,3

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

V rámci okresu největší vyjíždka za prací z Olomouce byla zjištěna do průmyslových obcí Lutín (446 osob) a Hlubočky (417 osob). Největším zaměstnavatelem v Lutíně je firma Sigma Lutín a v Hlubočkách tradiční firma Mora Moravia a nová společnost Honeywell (výroba součástek a částí do letadel) (Fňukal, Toušek, 2015). Více než 400 osob dojíždí také do nedalekého města Šternberk (v současnosti největší zaměstnavatel psychiatrická léčebna, nemocnice, firma Invensys Appliance Controls vyrábějící měřící a navigační přístroje a Třidič, který vyrábí stroje pro těžbu, dobývání a stavebnictví, Hruška a kol. (2013)). Druhou významnou skupinou obcí okresu Olomouc jsou obce, do kterých z Olomouce vyjíždí za prací 200-300 osob. Jedná se o města Litovel a Velká Bystřice a nedaleké obce Olomoucka Velký Týnec a Přáslavice. V Litovli se nachází několik středních průmyslových zaměstnavatelů jako papírenská firma Papcel, potravinářská Alibona, Pivovar Litovel a další, ve Velké Bystřici je velkým zaměstnavatelem společnost Makro, ve Velkém Týnci je lokalizováno velké nákupní centrum Olympia a v Přáslavicích se nachází vojenský útvar 72. mechanizovaného praporu, kam část vojáků z Olomouce denně dojíždí. Třetí významnou skupinu obcí vyznačující se dojíždkou za prací osob z Olomouce jsou obce, do kterých dojíždí více

než 100 zaměstnaných. Jde o obce z blízkého okolí krajského města, jako jsou Bystrovany, Horka nad Moravou, Hněvotín a Štěpánov, a také o město Uničov. Zde jde především o zaměstnávání občanů Olomouce ve strojírensko-metalurgické firmě Unex nebo společnosti pro výrobu domácích elektrospotřebičů Miele technika (Skyva, 2013). Z průmyslových firem obcí v nejbližším okolí Olomouce mezi významnější zaměstnavatele patří firma Wanzl v Hněvotíně (kovové drátové výrobky pro obchod – vozíky, stojany apod.). Do katastru obce Bystrovany z Olomouce zasahuje průmyslová zóna Pavelkova, ve které působí noví zaměstnavatelé (Fňukal, Toušek, 2015).

OKRES OLOMOUC: VYJÍŽDKA Z OLOMOUCE

Obr. 7: Podíl vyjíždějících z Olomouce do obcí okresu Olomouc k 26. 3. 2011

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojížďka a vyjížďka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016; ©ArcCR, 2016; vlastní zpracování

5.2.2 Pracovní regiony okresu Olomouc

Podle Hampla a kol. (1978) je kritériem pro vymezení sociálněgeografických mikroregionů „převládající spád obce k určitému regionálnímu jádru, v porovnání se spádem k ostatním individuálně posuzovaným regionálními jádry“. Na tomto principu je vytvořena mapa pracovních regionů na obr. 8. Regionální jádra, podobně jako u migrace, tvoří střediska správních obvodů Olomouc, Litovel, Šternberk a Uničov.

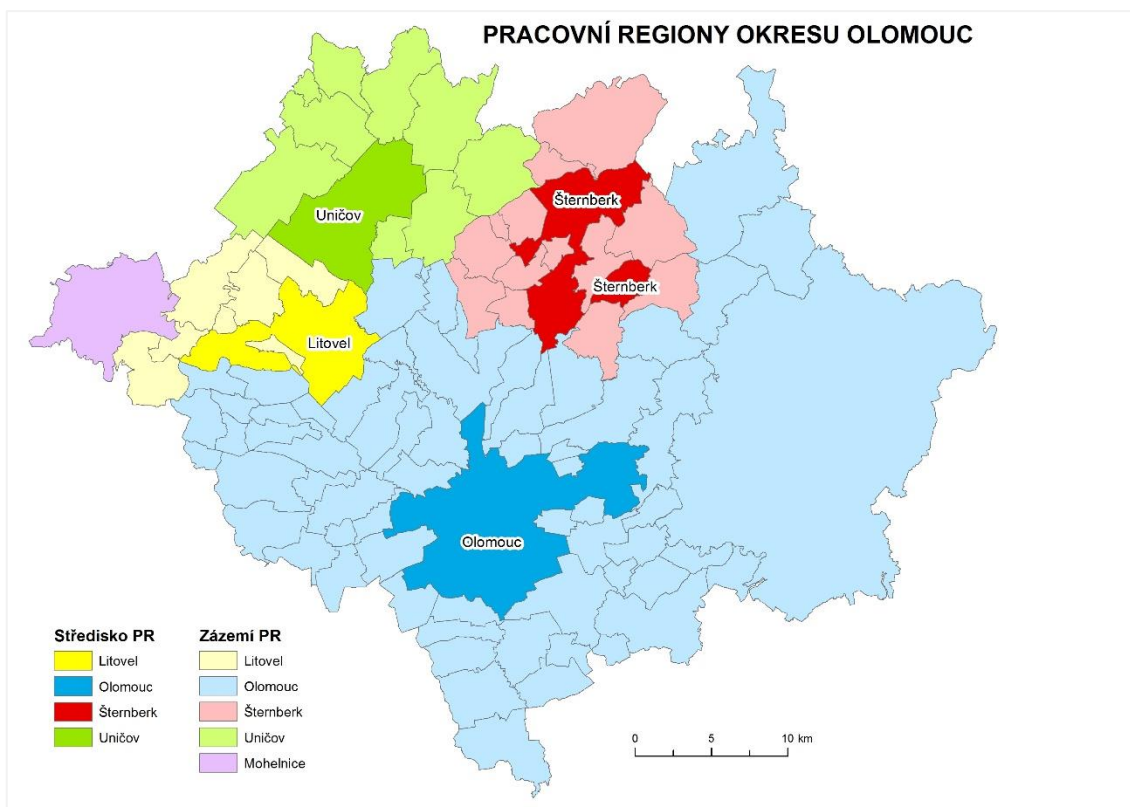
Jedinou obcí okresu Olomouc mající nejsilnější vyjíždkový proud do pracovního regionu mimo území okresu Olomouc byla v roce 2011 obec Bouzov. Z této obce vyjíždělo za prací do Mohelnice (okres Šumperk) 152 osob, zatímco do Olomouce pouze 91, a do Litovle 70 osob. Mohelnice je významné průmyslové středisko Olomouckého kraje, kde největšími zaměstnavateli jsou společnosti Siemens Elektromotory a Hella Autotechnik Nova.

Také v případě vyjíždky za prací z jednotlivých obcí okresu do regionálních jader se projevuje výrazná dominance krajského města. Zhruba dvě třetiny obcí okresu jsou součástí pracovního regionu Olomouc. Počty obcí, které jsou součástí jednotlivých pracovních regionů okresu Olomouc jsou uvedeny v tab. 9.

Tab. 9: Pracovní regiony okresu Olomouc, počet obyvatel k 31. 12. 2015

Region	Počet obcí		Počet obyvatel	
	absolutně	relativně [%]	absolutně	relativně [%]
Olomouc	63	65,6	176 833	75,6
Litovel	8	8,3	14 961	6,4
Šternberk	14	14,6	17 891	7,7
Uničov	10	10,4	22 532	9,6
Mohelnice	1	1,0	1 538	0,7
Celkem	96	100,0	233 755	100,0

Zdroj: ČSÚ: Databáze demografických údajů za obce ČR

Obr. 8: Pracovní regiony (PR) okresu Olomouc k 26. 3. 2011
Zdroj: SLDB 2011, dojíždka a vyjíždka, ČSÚ (2012)

5.3 Vymezení zázemí Olomouce

Vymezení zázemí Olomouce je dalším parciálním úkolem práce a dalo by se říci jejím hlavním cílem. Zázemí města Olomouce je vymezeno tak, že hierarchicky vyšší výchozí administrativní jednotkou je okres a zázemí města je tvořeno na základě analýzy sociálněgeografického procesu mobility obyvatel. Tu reprezentuje pohyb trvalý jako je migrace za léta 2006-2015 a pravidelný, kterým je dojíždka za práci k 26. 3. 2011. Metodicky bylo vymezení zázemí vytvořeno pod záštitou vedoucího práce. Konkrétními ukazateli jsou podíly objemu migrace obyvatel obcí okresu Olomouc s městem Olomouc na celkovém objemu vnitřní migrace obcí. Pracovní mobilitu reprezentuje podíl vyjíždějících obyvatel z obcí do Olomouce ze všech zaměstnaných, obvykle bydlících obyvatel v obcích, a podíl vyjíždějících obyvatel z obcí do Olomouce ze všech vyjíždějících obyvatel za práci v obci. Tyto tři relativní ukazatele uváděné v %, zvláště komentované v kapitole 5.1 a 5.2 se staly rozhodujícími pro vytvoření zázemí města Olomouce. Zónovitost u podílů byla vytvořena na základě intervalů shodných při vyobrazení jevu v mapách výše. Okres Olomouc byl tedy rozdělen do 4 zón:

Zóna A zahrnuje obce s velmi silným pracovním a migračním pohybem s Olomoucí.

Zóna B zahrnuje obce se silným pracovním a migračním pohybem s Olomoucí.

Zóna C zahrnuje obce se slabším pracovním a migračním pohybem s Olomoucí.

Zóna D zahrnuje obce se slabým pracovním a migračním pohybem s Olomoucí.

Zóny A a B tvoří ono hledané zázemí Olomouce. U ukazatele objemu migrace byla zóna A charakterizována relativní hodnotou vyšší než 50 %. Zóna B byla vymezena intervalem podílu od 20,1 % do 50,0 % a zóna C od 10,1 % do 20,0 %. Nejvzdálenější a s nejnižšími hodnotami objemu migrace do 10 % byla určena zóna D. Analogicky tomu bylo při přiřazení názvu zón u podílů vyjížděky za prací. Tedy v případě podílu vyjížděky z pracujících byla hodnota 50 % a více v zóna A, 20,1-50,0 % v zóna B, interval obcí v pásmu C byl vymezen podílem od 10,1 % do 20,0 % a do pásma D byly zahrnuty obce s podílem 10,0 % a menším. Jiné intervaly byly použity při analýze vyjížděky z celkového počtu vyjíždějících, kdy platí zóna A= 66,7 % a více, B=33,4-66,6 %, C=20,1-33,3 % a zóna D vymezená menším podílem než 1/5.

Prvním krokem bylo posouzení obou sledovaných ukazatelů hodnotících vyjížděku za prací z obcí okresu do Olomouce. Do zóny A dojížděkového zázemí patřily všechny obce, které alespoň v jednom analyzovaném ukazateli vyjížděky řadily obec do zóny A. Z toho 24 obcí splňovalo obě podmínky, dále 5 obcí splňovalo pouze první podmínku a 2 obce splňovaly pouze druhou podmínku pro zařazení do zóny A. Celkem do zóny A bylo zařazeno 31 obcí. Obdobný postup při konstrukci zóny B znamenal, že tuto zónu tvořilo 32 obcí. Do dojížděkového zázemí (zóna A a zóna B) města Olomouce patřilo tedy 63 obcí okresu Olomouc. Do zóny C připadlo 26 obcí a do zóny D 6 obcí. Velmi slabou dojížděkou za prací do Olomouce se vyznačovaly především obce Huzová, Troubelice, Medlov, Nová Hradečná, Šumvald, Lipinka.

Tab. 10: Schéma pro zařazení obcí okresu Olomouc do jednotlivých zón dojížděkového zázemí města Olomouc.

	Název zóny									
	A	A	B	B	B	C	C	C	D	D
Podíl vyjíždějících z pracujících	A	A	B	B	B	C	C	C	D	D
Podíl vyjíždějících ze všech vyjíždějících	A	B	A	B	C	B	C	D	C	D
Finální zóny dojížděkového zázemí	A	A	A	B	B	B	C	C	C	D
Počet obcí	24	5	2	28	4	0	20	5	1	6

Zdroj: vlastní zpracování

Migrační zázemí mělo poněkud jiné početní rozdělení obcí v zónách než dojížděkové zázemí. Migrační zóna A čítala 28 obcí, zóna B pojímala 40 obcí, zóna C 19 obcí a migrační zóna D byla tvořena 8 obcemi okresu Olomouc. Migrační zázemí Olomouce tedy tvořilo 68 obcí okresu Olomouc (zóna A + zóna B).

Takto zpracované zóny dojížděky byly posouzeny se zónami migrace, ovšem už jiným způsobem, dle tab. 10. Pokud byl stanovený shodný název zóny u obce jak pro migraci, tak pro výslednou dojížděku, finální označení zóny zůstalo stejné.

Tab. 11: Schéma pro zařazení obcí okresu Olomouc do jednotlivých zón podle vyjíždky za prací do města Olomouc a objemu migrace s Olomoucí.

	Název zóny											
Vyjíždka za prací	A	A	B	A	B	B	C	C	D	C	D	D
Migrace	A	B	A	B	B	C	B	C	B	D	C	D
Zázemí + zóny C a D	A	A,B	A,B	A,B	B	C	C	C	C	C	C	D
Počet obcí	24	7	4	—	24	4	8	14	1	4	1	4
Zóny	A	A	A	B	B	C	C	C	C	C	C	D
Finální zařazení obcí do zón	24	3	4	4	24	4	8	14	1	4	1	4

Zdroj: vlastní zpracování

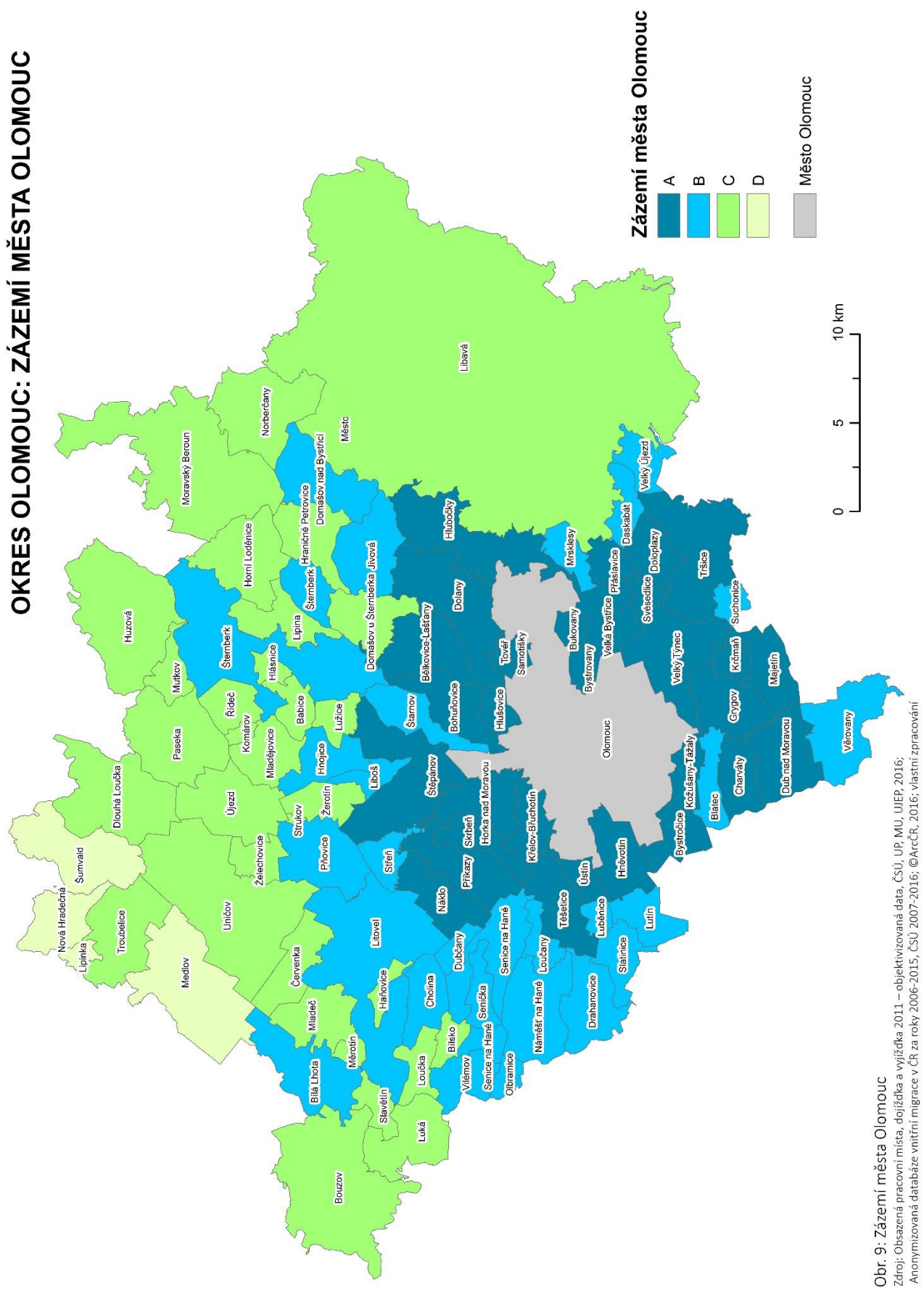
Je nutné popsat zařazení obcí, které byly zařazeny při analýze obou pohybů do rozdílných zón. Pro obce s výslednými dvěma oblastmi A a B nebo B a A, bylo stanoveno navíc kritérium absolutního počtu vyjíždějících do Olomouce nad 200 osob a současně objem migrace obce s Olomoucí větší než 200 osob. Pět obcí, Bohuňovice, Náklo, Přáslavice, Příkazy a Tršice tyto podmínky splňovaly, staly se významnými, a proto byly zařazeny do finální zóny A. Zbylých šest obcí obě kritéria absolutního počtu nesplňovaly. Proto byla navíc posouzena dojezdová vzdálenost automobilem dle portálu mapy.cz z obce do Olomouce v čase do 20 minut. Kritérium splňovaly obce Svěsedlice a Majetín, takže byly také zařazeny do zóny A. Čtyři obce Suchonice, Střen, Liboš a Bílá Lhota kritérium nesplnily a byly proto zařazeny do zóny B. Obce byly dále zařazeny do C zóny Olomouce, pokud alespoň jeden ze dvou podílů (migrace nebo výsledné dojíždky) tomuto pásmu odpovídá. Ve finální zóně D se tak nachází pouze obce s D pásmem u všech tří podílů pohybu obyvatel. Zóna C i D zahrnuje obce, které jsou s Olomoucí spojené volně, nikoli s takovou intenzitou jako v zázemí, resp. v zónách A a B.

Nejbližší zázemí Olomouce označeno jako A, týkající se obcí s velmi silným pracovním a migračním pohybem s Olomoucí tvoří ve finále 31 obcí. Do dojíždkového a migračního zázemí Olomouce však patří také obce zóny B. Těch bylo zjištěno 28 a z toho plyne, že zázemí města Olomouce z hlediska vyjíždky do Olomouce a migračního objemu s Olomoucí tvoří 59 obcí. Do zóny C bylo zařazeno 32 obcí a do zóny D pouze čtyři obce. Porovnáme-li mnou vymezenou zónu A s vymezením suburbánního prostoru Olomouce podle Haláse a kol. (2012) jež byl vymezený na základě jiných, standardizovaných charakteristik (jako je bytová výstavba, dostupnost, ale i dojíždka a migrace, počítaná také za jiná časová období a z jiných hledisek, např. z pohledu migračního salda), dojdeme k následujícímu závěru: Suburbánní zázemí Olomouce je tvořeno 23 obcemi a z tohoto souboru dle intenzity pohybu za prací a stěhováním patří 22 obcí do mnou vymezené zóny A, a pouze jedna obec do zóny B. Tou je obec Blatec, která náleží do zóny B ve všech sledovaných podílech pohybu obyvatelstva a vyniká tak mezi ostatními obcemi zóny A v jižní

části okresu. Zázemí zóny A je ve srovnání se suburbánním prostorem širší o obce Hlubočky, Svěsedlice, Doloplazy, Tršice, Krčmaň, Majetín, Dub nad Moravou, Náklo a Štěpánov. Zónou C je určeno 32 obcí a v nejbližším pásmu D je napočítáno čtyř obcí.

Právě jižně a jihozápadně od Olomouce je zázemí širší v porovnání se suburbánním prostorem Olomouce od Haláse a kol. (2012). Území zóny A tak zahrnuje obce intenzivního procesu suburbanizace, včetně těch, které na sebe váží jistý pracovní potenciál ve formě průmyslových zón v případě Hluboček a dalších. Ze zóny B je zajímavou obec Domašov nad Bystřicí. Na první pohled je pozoruhodné, že pohyb obyvatelstva nespadá pod vliv Šternberka. Důvodem je totiž bezesporu železniční trať, vedoucí z Moravského Berouna přes obec Hlubočky do Olomouce. Do Olomouce tak jezdí přímé vlakové spoje rychlíků v délce 33 minut (dle jizdnirady.cz). Železniční spojení do Olomouce je tak pro obyvatele Domašova nad Bystřicí pohodlnější než napojení na Šternberk, kam jezdí pouze autobusová doprava a to v daleko méně častých intervalech a s delší časovou vzdáleností než vlakové spoje do Olomouce. Obec Šternberk při pohledu na mapu, z pásma B zázemí Olomouce vyčnívá, ale tato obec klame svým velkým katastrem, neboť zástavba se nachází na jihu svého území. V jeho blízkosti se nachází obec Domašov u Šternberka, která náleží do C zóny, volně spojené s Olomoucí. Zde se projevují silnější vazby na sousední Šternberk a jiné další obce, na rozdíl od výše zmíněného Domašova nad Bystřicí.

OKRES OLOMOUC: ZÁZEMÍ MĚSTA OLOMOUC

Obr. 9: Zázemí města Olomouc
 Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, ÚP, MU, ÚJEP, 2016;
 Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016; ©ArcCR, 2016; vlastní zpracování

6 KONFRONTACE ANALÝZ DÍLČÍCH VAZEB S VYMEZENÍM SPRÁVNÍHO OBVODU OBCE S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ

Tabulka 12 poukazuje současné administrativní rozdělení území okresu Olomouc na správní obvody obcí s rozšířenou působností. Ty jsou porovnávány s jednotlivými regiony a zázemím vytvořeným na základě denního pohybu obyvatel za prací (dojížděky) a trvalejšího pohybu (migrace).

Tab. 12: Správní obvody obcí s rozšířenou působností v okrese Olomouc 31. 12. 2015

Název SO ORP	Počet obcí		Počet obyvatel k 31. 12. 2015	
	absolutně	relativně [%]	absolutně	relativně [%]
Olomouc	45	46,9	163 813	70,1
Litovel	20	20,8	23 771	10,2
Šternberk	21	21,9	23 639	10,1
Uničov	10	10,4	22 532	9,6
Celkem:	96	100,0	233 755	100,0

Zdroj: ČSÚ, Časové řady SO ORP Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov, okres Olomouc

SO ORP Olomouc, Litovel, Šumperk a Uničov vymezuje vyhláška ministerstva vnitra 388/2002 Sb. o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Olomouc má ve svém správním obvodu nejvíce obcí a jeho tvar je mírně protáhlý ve východozápadním směru, zejména kvůli dnes už bývalému vojenskému újezdu Libavá.

V souvislosti se studiem migračních procesů a dojížděky za prací byla ke každému pohybu vytvořena mapa čtyř regionů těchto pohybů. Pohled na tyto pracovní a migrační regiony tvořené na základě největšího absolutního proudu obyvatel a administrativní hranice všech SO ORP okresu Olomouc vede ke konstatování, že takto vymezené regiony Litovel a Šternberk jsou velmi malými oproti celému území jejich správních obvodů. Migrační region Litovle tvoří pouze 30 % (6) obcí jeho SO ORP a region Šternberka je tvořen pouze 57 % (12) obcí svého SO ORP. Pracovní region Litovle je vymezen 40 % (8) obcí svého SO ORP a Šternberka 67 % (14) svých obcí ve správním obvodu. Do těchto správních obvodů totiž významně zasahuje region Olomouce, který čítá u migračních regionů 66, u pracovních regionů 63 obcí na místo 45 ve svém SO ORP, přičemž žádná z obcí SO ORP Olomouc se z hlediska absolutních hodnot nevyskytuje v regionu Šternberka, Uničova ani Litovle. Nutno podotknout, že pracovní region Uničova zůstal ve stejném územním vymezení jako jeho SO ORP, jeho migrační region přesahuje obcí Strukov do SO ORP Šternberk. Zajímavou je obec Štarnov, která jak v pracovních, tak migračních regionech patřila pod region Olomouc, ačkoli náleží do SO ORP Šternberk a ve vypočítaných podílech nikdy nenáležela nejintenzivnějšímu intervalu vazeb s Olomoucí. Důležitými jsou také obce na východní a jižní

straně SO ORP Litovel, poněvadž právě obce jako Přovice, Střeň a další spadají u obou vymezení do regionu Olomouce, ačkoli nenáleží do jeho SO ORP.

Porovnáme-li území vymezené podílem migračního objemu obce s Olomoucí a SO ORP Olomouc dojdeme k závěru, že více než 50% podíl migrace obce s Olomoucí nepřesahuje administrativní hranice SO ORP Olomouc, a to je příjemným zjištěním. Více než pětinný podíl ale zasahuje i do SO ORP Šternberk a SO ORP Litovel. V Litovelském správním obvodu má alespoň pětinu podílu migračního objemu obce s Olomoucí právě 70 % obcí, ve Šternberském obvodu o něco méně, 48 % obcí. V SO ORP Olomouc se více než 20% podíl objemu migrace projevuje ve v obcích východní a západní části obvodu. I zde vykazuje SO ORP Uničov nejnižší vazby s Olomoucí, ve všech obcích pod 20 %.

Podíly týkající se pohybu za prací mají odlišné prostorové rozmístění v rámci SO ORP než migrační. Více než poloviční podíl vyjíždějících do Olomouce ze zaměstnaných obyvatel obce je lokalizován nejen v SO ORP Olomouc, ale také v SO ORP Litovel a to hned ve třech obcích Náklo, Střeň a Bílá Lhota. To má za důsledek vznik shluku intenzivního pracovního pohybu na severozápadní straně od SO ORP Olomouc, který volně přechází do správního obvodu Litovel. Naproti tomu více než 2/3 podíl vyjíždějících obyvatel obce do Olomouce počítaný ze všech vyjíždějících v obci je až na jedinou výjimku v podobě obce Bílá Lhota uzavřený v rámci SO ORP Olomouc. Mimo vymezení SO ORP Olomouc jsou (bez Bílé Lhoty) lokalizovány pouze podíly nižší než 2/3. Celkem je v intervalu podílu vyjíždějících obyvatel obce do Olomouce ze všech vyjíždějících obce od 1/3 do 2/3 lokalizováno právě 37 obcí. Z toho 33 patří do okresu Olomouc, 1 do okresu Přerov a 3 do okresu Prostějov. Z okresu Olomouc pak patří do tohoto intervalu 18 obcí z SO ORP Olomouc, 9 obcí z SO ORP Litovel a 6 obcí z SO ORP Šternberk. Celkově 45 % obcí okresu Olomouc (ze všech 33) v intervalu 33,4-66,6 % podílu vyjíždějících do Olomouce z obce ze všech vyjíždějících z obce je lokalizováno mimo SO ORP Olomouc.

Srovnání Olomouckého správního obvodu a finálního zázemí poskytuje následující závěry. Zóna A je prostorově menší než porovnávané administrativní vymezení. Opomeneme-li katastr Libavé, tak se na území SO ORP vyskytují pouze dvě nejintenzivnější zóny A a B. Pokles velikosti vazeb z hlediska dominance Olomouce je lokalizován na západní straně správního obvodu šesti obcemi Drahanovice, Loučany, Luběnice, Lutín, Náměšť na Hané a Slatinice a na východ od zóny A obcemi Mrsklesy, Daskabát a Velký Újezd. Dvojice obcí v severní části, která v rámci zóny A nekopíruje administrativní území SO ORP je Náklo a Liboš, který stejně jako obec Věrovany potvrzuje několikrát zmíněný efekt snížení intenzity vazeb s narůstající vzdáleností. Příjemným poznatkem je vykrojení správního obvodu v části obce Štarnov, která v zázemí náleží do zóny B a SO ORP Šternberk. Dalším pozitivním zjištěním je, že v zóně A není zahrnuta žádná z obcí, která by byla centrem svého SO ORP. Do zóny B už ale patří obec Šternberk a Litovel. Velmi izolovaně

se chová Uničov, který spadá do zóny C Olomouckého zázemí a žádná z obcí Uničovského správního obvodu nevykazuje takové vazby, které by ji zařadily do zóny A, nebo B vymezeného zázemí, jak už napovídaly jednotlivé podíly migračního a pracovního pohybu výše. Při pozornějším pohledu na SO ORP Šternberk je zjištěno, že právě 24 % (5) obcí spadá do zóny olomouckého zázemí B. Jiný, přesně 50% podíl obcí (10) spadá do zóny B v SO RP Litovel. V jeho obvodu se nachází také obec Náklo, zmíněná výše. Litovelský správní obvod ve finále vystupuje jako ten, který má s Olomoucí ze všech tří ostatních nejsilnější vazby.

7 FUNKČNÍ KLASIFIKACE OBCÍ OLOMOUCKA

Na úvod této kapitoly, která porovnává rok 1991, tedy ranný počátek transformačního procesu ekonomiky a rok 2011, je důležité zmínit několik faktů týkajících se tohoto procesu. Po roce 1989 započal postupný přechod centrálně řízené ekonomiky na tržní systém. Právě v období centrálně řízené ekonomiky bylo hospodářství orientováno hlavně na těžký průmysl, strojírenství a těžbu, neexistoval soukromý sektor a nebyly dostatečně rozvinuté ani služby. Po roce 1989 se hlavními pilíři ekonomické reformy staly liberalizace cen a zahraničního obchodu a privatizace doprovázené rozpadem odběratelského systému východního bloku. Změny směřovaly k deindustrializaci, terciarizaci a deagrarizaci, přičemž Olomoucký okres měl a má velkou jak zemědělskou a potravinářskou základnu tak i strojírenskou, průmyslovou.

Funkce sídel jsou obecně zkoumány ze dvou aspektů. Prvním je zhodnocení postavení sídla v sídelním systému, kde se sleduje středisková funkce obce a ve druhé se vychází z charakteru hospodářské základny sídla prostřednictvím ekonomické struktury obyvatelstva (Toušek, 1986). Jak uvádí Láznička (1974, s. 6) „funkční struktura sídel je nezbytnou podmínkou pro dokonalejší poznání sídelní struktury oblastí a vzájemných vztahů, panujících mezi sídly.“ Funkce obcí studované v této kapitole tak mají kvalitativně odlišovací charakter a samotná funkční klasifikace obcí okresu Olomouc je dvojího typu. Prvním je sektorové hledisko a druhým je obytná a pracovní funkce obce.

7.1 Sektorová funkce

Sektorová funkce obcí, jak je vysvětleno v kapitole metodiky, je vyjádřena podílem obsazených pracovních míst v sektoru k celkovému počtu obsazených pracovních míst v obci. Na základě tohoto podílu bylo vytvořeno 10 typů obcí. Tři skupiny byly monofunkční, šest bifunkčních a jedna polyfunkční (smíšená).

Ze všech 85 srovnávaných obcí zůstalo pouze devět se stejnou funkcí v roce 1991 a 2011, což činí pouhých 11 %. Z příložených tabulek 13 a 14 je hned na první pohled zřejmé a potvrzují výše uvedené tvrzení, že okres Olomouc byl ještě stále na počátku 90. let výrazně zemědělským územím. Právě v roce 1991 převažovala funkce zemědělská ve 48 obcích, což činí 56 % okresu Olomouc. Největší změnou prošla nejpočetnější skupina obcí o velikosti 1 000-1 999 obyvatel, kdy se počet obcí s funkcí zemědělského charakteru změnil během 20 let z 18 na 1. Právě zemědělsko-obslužná funkce byla co do obcí v roce 1991 nejčetnější a v roce 2011 už měla tato kategorie pouze obce 2, Libavou a Loučku. Další velká změna nastala během sledovaných 20 let ve funkci obslužné. Obcí právě s funkcí obslužnou nebo její kombinaci, v níž převažuje, bylo v roce 1991 14. Po 20 letech počet narostl o 25 obcí. Do těchto obslužných kategorií vstoupily nově v roce 2011

velmi malé obce do 499 obyvatel. Tím se dostatečně projevuje transformační proces, s nímž souvisí nárůst sektoru služeb. Zajímavým poznatkem je také nárůst o 14 obcí k roku 2011, které mají funkci průmyslově-obslužnou. To si lze vysvětlit příchodem nových průmyslových investic, které vytvořily množství pracovních míst a v souvislosti s tím i výstavbou obslužných zařízení. Podobně jako průmyslově-obslužných obcí, narostlo během zkoumaného období množství obcí se smíšenou funkcí. Důležité je zmínit, že velikostní kategorie obcí odpovídají stavu při sčítání 2011.

Tab. 13: Sektorová funkce okresu Olomouc dle velikostních kategorií obcí v roce 1991

Počet obyvatel v obci	Z	ZP	ZO	P	PZ	PO	O	OZ	OP	S	Celkem
do 199	2		2							1	5
200-499	10	2	2	1						4	19
500-999	6	1	5				1	5	1	1	20
1 000-1 999	3		15		2			3	1	2	26
2 000-4 999				2		2		2		5	11
5 000-9 999						1					1
10 000-19 999						2					2
20 000 a více									1		1
Celkem	21	3	24	3	2	5	1	10	3	13	85

Vysvětlivky: P průmyslová; O obslužná; S smíšená; Z Zemědělská; ZP zemědělsko-průmyslová; atp. ...

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Tab. 14: Sektorová funkce okresu Olomouc dle velikostních kategorií obcí v roce 2011

Počet obyvatel v obci	Z	ZP	ZO	P	PZ	PO	O	OZ	OP	S	Celkem
do 199						2	1	1		1	5
200-499			1	1		2	1	1	6	7	19
500-999						6	1		7	6	20
1 000-1 999			1			5	2	1	8	9	26
2 000-4 999				1		2			8		11
5 000-9 999						1					1
10 000-19 999						1			1		2
20 000 a více									1		1
Celkem	0	0	2	2	0	19	5	3	31	23	85

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Tabulka 15 vypovídá o konkrétním směru změn sektorové funkce obcí. Hned prvním poznatkem je, že v roce 2011 už nebyla ani jedna z obcí okresu Olomouc čistě zemědělskou ani zemědělsko-průmyslovou. Je to jedna z velkých proměn a důsledek deagrарizace, přičemž nejvíce se obce zemědělské a jí příbuzné, měnily na smíšené, obslužně-průmyslové a průmyslově-obslužné v roce 2011. Obcí s průmyslovou nebo průmyslově-zemědělskou funkcí a jí příbuzných nebylo v roce 1991 mnoho a jejich změny nebyly nijak významné. Obce s obslužně-zemědělskou

funkcí, kterých bylo v roce 1991 10, se nejčastěji proměňovaly na obslužně-průmyslové (6). Do této funkce také často vedla změna obcí, které měly na počátku 90. let funkci smíšenou. V tomto případě se z 13 smíšených obcí stalo 60 % obslužně-průmyslových. Je důležité poznamenat, že Olomouc navzdory ekonomickým porevolučním změnám zůstala v roce 2011 obslužně-průmyslovou jako na počátku 90. let. Naopak všechna ostatní střediska SO ORP měla v roce 1991 funkci průmyslově-obslužnou. Pouze ve Šternberku došlo po 20 letech ke změně na funkci obslužně-průmyslovou jako v případě Olomouce. Důvodem je už zmíněný fakt, že ve Šternberku byly k 31. 12. 2011 největšími zaměstnavateli tamní psychiatrická léčebna a nemocnice.

Tab. 15: Změny v odvětvové struktuře obcí okresu Olomouc v letech 1991 a 2011

Funkce	1991	2011										Celkem
		Z	ZP	ZO	P	PZ	PO	O	OZ	OP	S	
Z	21	0	0	1	0	0	3	0	2	4	11	21
ZP	3				1					1	1	3
ZO	24			1			7	1		8	7	24
P	3				1		2					3
PZ	2										2	2
PO	5						3			2		5
O	1							1				1
OZ	10						1	2		6	1	10
OP	3						1			2		3
S	13						2	1	1	8	1	13
Celkem:	85	0	0	2	2	0	19	5	3	31	23	85

Vysvětlivky: P průmyslová; O obslužná; S smíšená; ZP zemědělsko-průmyslová; atp. ...

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

7.2 Obytná a pracovní funkce

Obytná a pracovní funkce obce je určena na základě podílu obsazených pracovních míst k počtu zaměstnaných, bydlících v obci (v případě roku 2011 obvykle bydlících v obci). Druhé hledisko funkční typologie oproti sektorové funkci vyjadřuje zcela jiný typ informace a je stálejší, neboť 41 obcí, resp. 48 % obcí okresu Olomouc mělo stejnou funkci při sčítání 2011 jako v roce 1991. Prvním poznatkem, který vychází z tab. 16 a 17 je pokles počtu výrazně obytných obcí na téměř třetinu celkového počtu v roce 1991. To naopak vyvažuje nárůst obcí obytných z 40 % na 56 % všech obcí okresu Olomouc. Obě kategorie se týkají obcí pouze do velikosti 4 999 obyvatel. Mírný nárůst zaznamenala skupina funkce obytně-pracovní. Tato funkce se projevuje i v obcích s více než 5 000 obyvateli, příkladem je Šternberk. Pracovně-obytných obcí je v obou sledovaných sčítáních nejméně, ale jedná se o obce s větším počtem obyvatel, příkladem jsou Hlubočky. Stejně tak byly v roce 2011 pracovně-obytnými Uničov a Litovel s velkým, zejména v současné době průmyslovým zázemím okresu. Zajímavou skutečností je, že pracovní funkci neměla v roce 1991

žádná z obcí okresu Olomouc, na rozdíl od výrazně pracovní, kterou zastávala obec Lutín s velkou a nezanedbatelnou průmyslovou základnou a mezi ostatními obcemi svou funkcí vyčnívala. Situace se ale po 20 letech obrátila, neboť v Lutíně zřejmě v důsledku politických změn a privatizace tamního podniku došlo ke snížení počtu obsazených pracovních míst z 4 551 v roce 1991 na konečných 2 515 v roce 2011 a obec se stala pouze pracovním sídlem. Spolu s ním, ale přibýly mezi pracovní další dvě obce, Olomouc a Přáslavice.

Tab. 16: Obytná a pracovní funkce okresu Olomouc dle velikostních kategorií obcí v roce 1991

Počet obyvatel v obci	VO	O	OP	PO	P	VP	Celkem
do 199	4	1					5
200-499	8	4	7				19
500-999	11	8	1				20
1 000-1 999	8	15	3				26
2 000-4 999	1	6	2	1		1	11
5 000-9 999			1				1
10 000-19 999			2				2
20 000 a více					1		1
Celkem	32	34	16	2	0	1	85

Vysvětlivky: VO výrazně obytná; O obytná; OP obytně-pracovní; PO pracovní-obytná; P pracovní; atp. ...
Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Tab. 17: Obytná a pracovní funkce okresu Olomouc dle velikostních kategorií obcí v roce 2011

Počet obyvatel v obci	VO	O	OP	PO	P	VP	Celkem
do 199	2	2	1				5
200-499	5	11	3				19
500-999	2	15	3				20
1 000-1 999	1	15	8	1	1		26
2 000-4 999		5	4	1	1		11
5 000-9 999				1			1
10 000-19 999			1	1			2
20 000 a více						1	1
Celkem	10	48	20	4	3	0	85

Vysvětlivky: Viz tab. 16.

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Jak je uvedeno výše, 41 obcí zůstalo se stejnou funkcí, zbylých 52 % obcí okresu Olomouc funkci změnilo. Největší změna funkce co do počtu obcí nastala u výrazně-obytných obcí. Právě 63 % těchto obcí se během 20 let změnilo na obytné v roce 2011. Tři obce se z výrazně obytné funkce přeměnily na obytně-pracovní, mezi nimi i Hněvotín, kde dnes působí významný průmyslový zaměstnavatel. Další nejpočetnější změna se odehrála u obcí obytných na obytně-pracovní. Takových obcí bylo 8 a mezi nimi např. Velký Újezd, Horka nad Moravou s 220 pracovními místy (Fňukal, Toušek, 2015) nebo Velká Bystřice, kde se, jak už bylo v páci zmíněno,

nachází zaměstnavatel služeb. Mezi těmito dvěma funkcemi se odehrála změna i opačným směrem. U těchto obcí Domašov nad Bystřicí, Haňovice, Norberčany, Slavětín a Štarnov je k roku 2011 více zaměstnaných, bydlících obyvatel, než obsazených pracovních míst a vysoká vyjížďka za prací. Jedinou obcí, která změnila svou funkci z obytně-pracovní na pracovní je Olomouc. Důvodem může být nárůst pracovních příležitostí ve městě ale i suburbanizační proces, díky němuž se obytná funkce částečně přesunula do obcí s Olomoucí sousedící.

Tab. 18: Změny v obytné a pracovní funkci obcí okresu Olomouc v letech 1991 a 2011

Funkce	1991	2011						Celkem
		VO	O	OP	PO	P	VP	
VO	32	8	20	3		1		32
O	34	2	23	8	1			34
OP	16		5	9	2			16
PO	2				1	1		2
P	0							0
VP	1					1		1
Celkem:	85	10	48	20	4	3	0	85

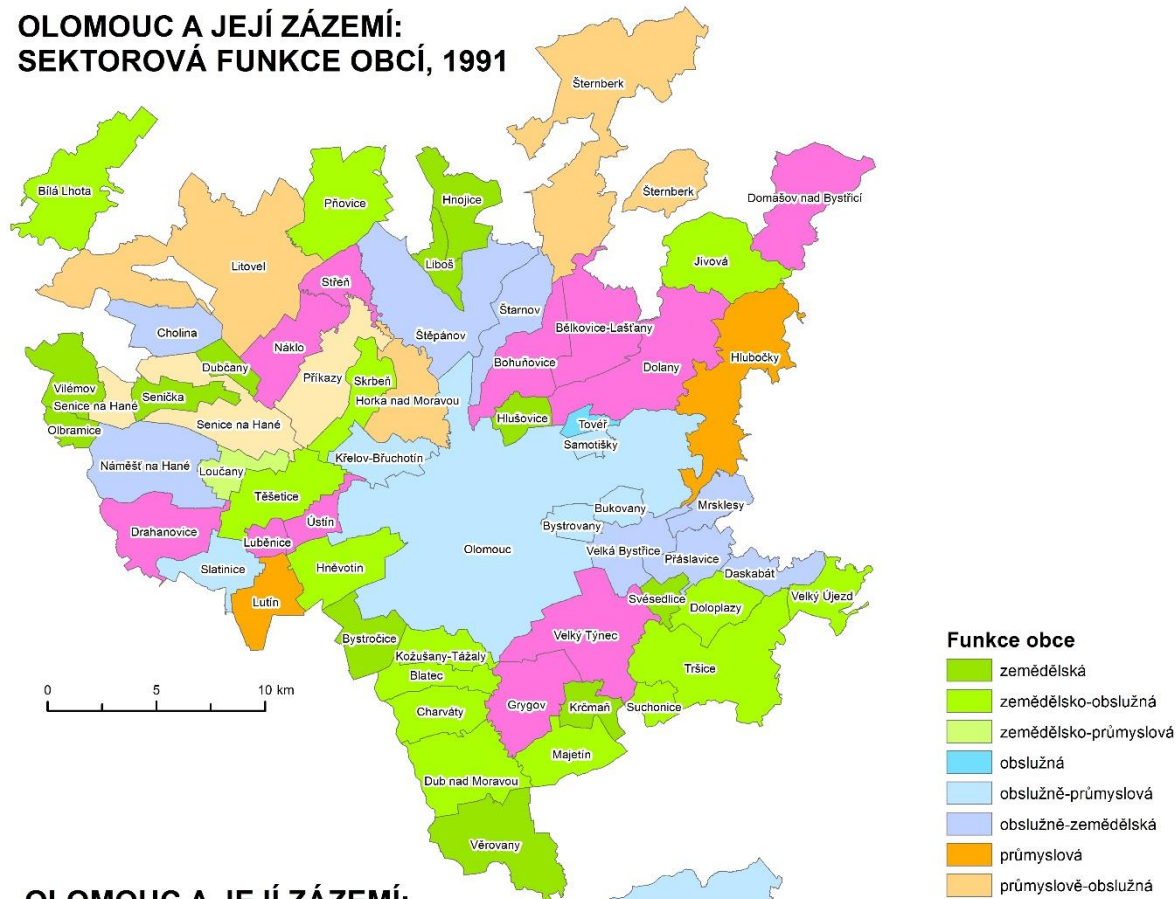
Vysvětlivky: VO výrazně obytná; O obytná; OP obytně-pracovní; PO pracovní-obytná; P pracovní; atp. ...
Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojížďka a vyjížďka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

7.3 Mapové vyjádření funkční klasifikace obcí

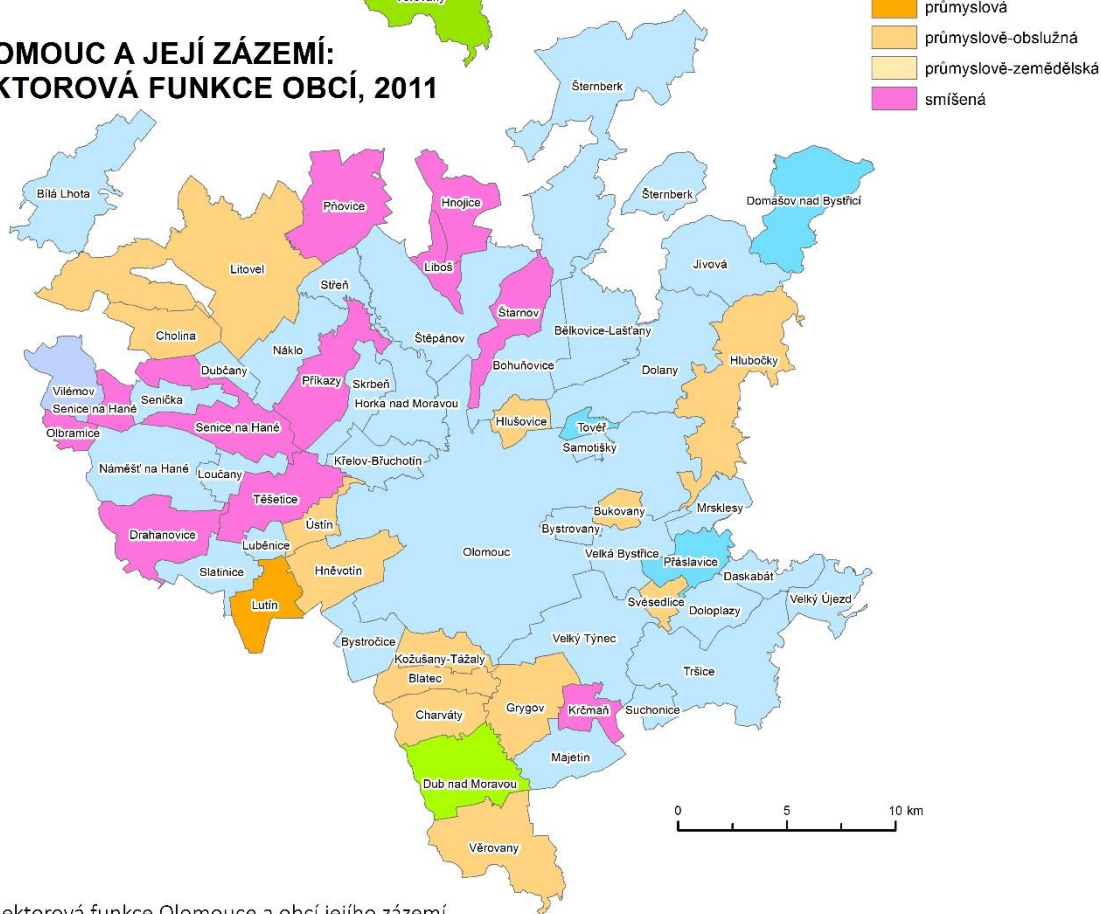
Obrázky 10 a 11 slouží k přehlednějšímu zobrazení funkčních změn, které se v prostoru zde vymezeného zázemí Olomouce, tedy zóny A a B v roce 1991 a 2011 odehrály. Na obr. 10, kde je mapa odpovídající datu sčítání lidu v roce 1991, lze pozorovat pás 3 kategorií s převažující zemědělskou funkcí obepínající město Olomouc ze severozápadu a jihu. Povětšinou měly tyto obce charakter zemědělsko-obslužný. Zemědělsko-obslužnou byla i obec Dub nad Moravou, již, jako jediné tato funkce zůstala i v roce 2011, neboť tam dodnes působí zemědělské družstvo. Tento zemědělský pás se v roce 2011 rozbil na shluk průmyslově-obslužných obcí se sídly Kožušany-Žáraly, Charváty a Blatec, a sluk obslužně-průmyslových obcí Dolopazy, Tršice a Velký Újezd. V těchto obcích nahradil více než 20% podíl obsazených pracovních míst sektor průmyslu a služeb. Minimální, přesto podstatná změna nastala u obcí nacházejících se na východní straně Olomouce. Tyto obce Mrsklesy, Velká Bystřice (pro funkční typologii tvořící jednu obec Velká Bystřice, viz. kapitola 3.2), Bystrovany (součást Olomouce, viz. kapitola 3.2) a Daskabát měly v roce 1991 funkci obslužně-zemědělskou, o 20 let později pozměněnou na obslužně-průmyslovou. I ve shluku smíšených obcí Bohuňovice, Bělkovice-Lašťany a Dolany na sever do Olomouce došlo ke změně na obslužně-průmyslovou funkci. Z obr. 10 lze celou proměnu obcí v zázemí Olomouce velmi dobře pozorovat. V obcích v těsné blízkosti Olomouce se stala většina obcí obslužně-průmyslovými, došlo k nárůstu počtu zařízení služeb, což se projevuje i v obcích

Senice na Hané a Příkazy, v případě Velkého Týnce bylo postaveno celé nákupní centrum. V průběhu let došlo také ke tvorbě nových ploch pro průmyslovou výrobu a zázemí, jehož příkladem může být Velká Bystřice. Obytná a pracovní funkce obcí se v zázemí Olomouce změnila pouze u sídel, kde prostřednictvím nových průmyslových investic narostl počet pracovních míst. V těsné blízkosti Olomouce se tak navýšil počet obytně-pracovních obcí Horka nad Moravou, Hněvotín, Velká Bystřice a Svědlice, které byly ještě v roce 1991 spíše sídly obytnými, či dokonce výrazně obytnými (Hněvotín).

OLOMOUC A JEJÍ ZÁZEMÍ: SEKTOROVÁ FUNKCE OBCÍ, 1991

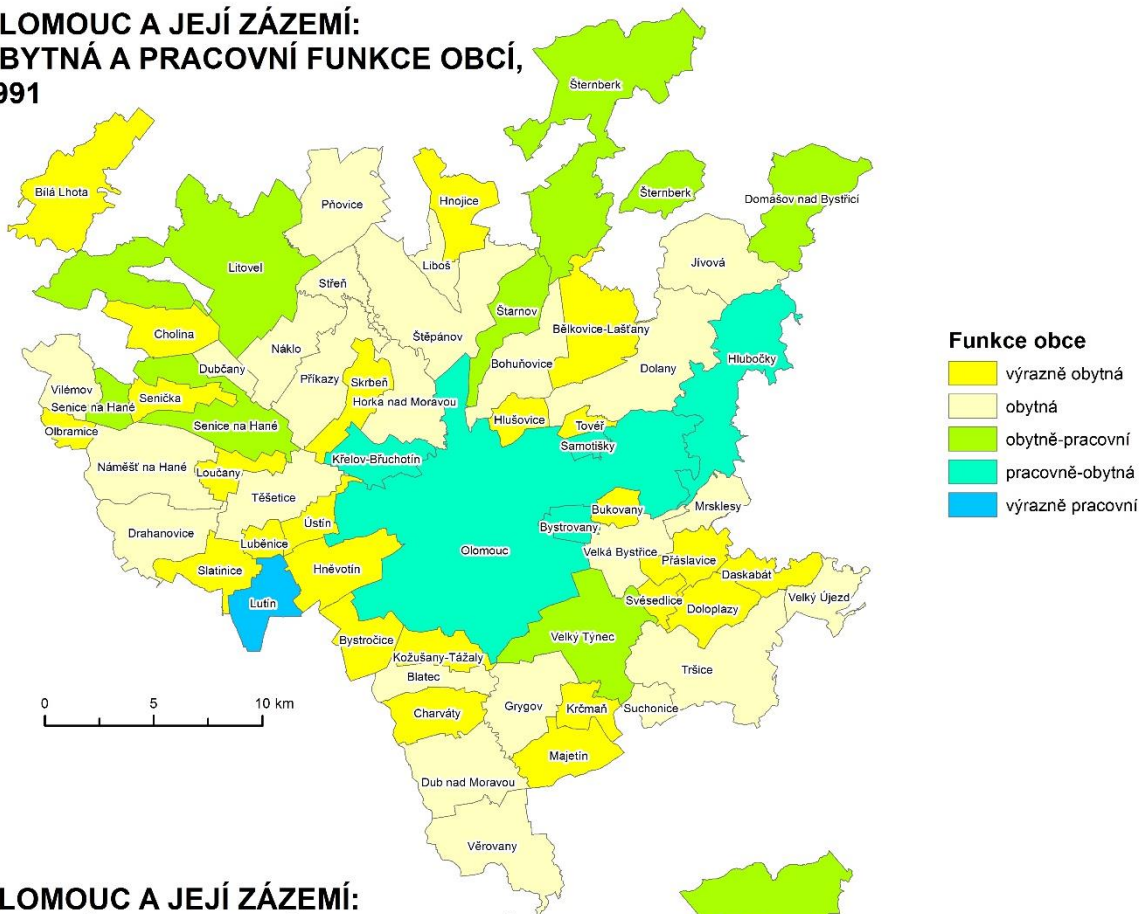
OLOMOUC A JEJÍ ZÁZEMÍ: SEKTOROVÁ FUNKCE OBCÍ, 2011

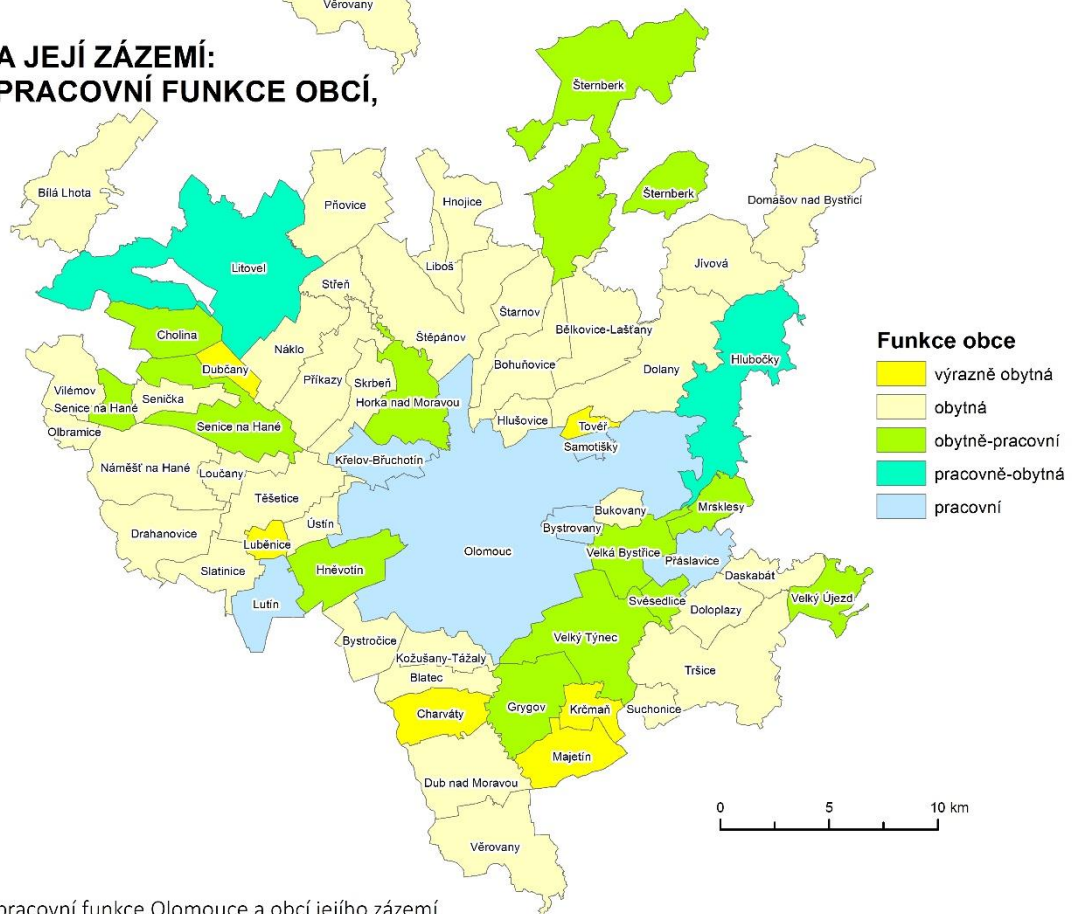
Obr. 10: Sektorová funkce Olomouce a obcí jejího zázemí

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

**OLOMOUC A JEJÍ ZÁZEMÍ:
OBYTNÁ A PRACOVNÍ FUNKCE OBCÍ,
1991**

**OLOMOUC A JEJÍ ZÁZEMÍ:
OBYTNÁ A PRACOVNÍ FUNKCE OBCÍ,
2011**

Obr. 11: Obytná a pracovní funkce Olomouce a obcí jejího zázemí

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

8 ZÁVĚR

Předmětem předložené diplomové práce je sídelně-geografická studie Olomoucka. Olomouc je město, které nevzniklo na základě průmyslové výroby. Olomouc byla už v minulosti centrem obchodním, později, hlavním městem Moravy, s arcibiskupstvím a druhou nejstarší univerzitou v republice. Na konci 19. století byly kolem Olomouce zbourány hradby, které bránily jejímu průmyslovému rozvoji a v souvislosti s tím byly následně připojeny obce těsně s Olomoucí sousedící do současné podoby vymezení města.

Dnešní Olomouc s více než 100 tis. obyvateli, podobně jako jiná stejně velká města své obyvatele ztrácí a výrazně se projevuje proces suburbanizace. V práci však bylo zmíněno, že záporné saldo, které Olomouc má s obcemi okresu Olomouc, v průběhu sledovaných let postupně klesá. To je znakem pozitivním zejména v souvislosti s revitalizací některých částí Olomouce vhodných nejen k bydlení. Odstředivý efekt migrace Olomouce je ve výsledku ale stále silnější než dostředivý. Jak se ukázalo, Olomouc má velký vliv i u obcí okresu, které jsou více vzdálené od města. Migrační region Olomouce, s největším proudem objemu migrace obce s Olomoucí, totiž zasahuje i do částí městu nejvzdálenějších jako Moravský Beroun nebo Bouzov. Zajímavé výsledky se ukázaly při zahrnutí obcí se silnými vazbami na Olomouc z okresů Prostějov a Přerov do výpočtů pohybu obyvatelstva. V případě vyjíždky za prací se výraznou obcí s poměrně vysokými hodnotami staly Olšany u Prostějova a Brodek u Přerova.

Naproti tomu vymezené pracovní regiony Litovel a Šternberk zahrnují více obcí než jejich migrační regiony. Při sledování vyjíždky obyvatel z Olomouce, resp. odstředivého efektu se jako obce dojíždky projevila nejen tato střediska regionů, ale ve velké míře obce s velkými průmyslovými závody jako Lutín, Hlubočky, nebo i Velký Týnec. Obecným závěrem je, že obce vzdálenější Olomouci mají silnější migrační vazby než ty pracovní, neboť dojíždka za prací se u těchto obcí více projevovала u středisek jednotlivých SO ORP než ve vztahu k Olomouci.

Jedním z úkolů nutných ke splnění cíle diplomové práce bylo vymezení zázemí Olomouce. Jako zázemí byly označeny dvě zóny s nejintenzivnějšími vazbami a zbylé označené jako „volně spojené s Olomoucí“. Právě ono hledané zázemí je svým vymezením širší než SO ORP Olomouc, neboť zahrnuje např. i centra okolních SO ORP, Litovel a Šternberk. Vytvořené zázemí čítá 59 obcí, přičemž SO ORP Olomouc má pouze 45 obcí. Obce s velmi silným pracovním a migračním pohybem s Olomoucí tvoří okolo města kruh, který dosahuje k hranici SO ORP Olomouc v severní části. Zóna B se silným pracovním a migračním pohybem s Olomoucí už ale výrazně zasahuje do SO ORP Litovel a Šternberk. Ze všech tří SO ORP Litovel, Šternberk a Uničov zasahovalo zázemí nejvíce do území SO ORP Litovel. Tento obvod měl ve výsledku s Olomoucí nejsilnější vazby.

Posledním úkolem a cílem práce sídelně-geografické studie Olomoucka bylo vytvořit a zhodnotit vývoj funkční klasifikace obcí. Sektorovou funkci změnilo z roku 1991 na 2011 89 % obcí okresu Olomouc a největší změnou při transformaci ekonomiky prošly obce zemědělské. Těch bylo v roce 1991 56 %, přičemž v roce 2011 už zemědělských bylo jen 2 %. Dostatečně se tím projevují změny, které se udály v souvislosti s politickými změnami a transformací ekonomiky. Tyto obce se nejčastěji měnily na průmyslově-obslužné nebo obslužně-průmyslové, čímž se potvrzuje terciarizace. Nejvíce obcí okresu Olomouc v roce 2011 mělo funkci obslužně-průmyslovou (31), smíšenou (23) a průmyslově-obslužnou (19). Hledisko obytné a pracovní funkce je stálejší, neboť svou funkci změnilo, ve srovnání se sektorovou pouze 52 % obcí okresu Olomouc. U tohoto hlediska došlo k velkému poklesu výrazně obytných obcí, nejčastěji na úkor nárůstu počtu obytných. Naopak vzrostl počet obcí s obytně-pracovní funkcí. Změn se tentokrát týkala i Olomouc, která se změnila z pracovně-obytné na pracovní, což může vysvětlovat suburbanizace, kdy se funkce obytná z Olomouce převádí do obcí těsně sousedících s městem.

9 SUMMARY

The theme of this thesis is settlement-geographical study of Olomouc. Olomouc district was the initial administrative unit of this research. In thesis was analyzed migration movement and population mobility of communities in Olomouc district through Olomouc city and functional classification of communities.

Migration movement was analyzed by migration volume from data 2006-2015 years. Number of migration percentage consists of migration volume between community and Olomouc in relation to total community's migration volume. Labour commuting/mobility in 2011 was for first explored by number of commuters who commute to Olomouc from community and number of employed population which lives in the community. Second ratio consisted of number of commuters who commute to Olomouc from community and all of commuters, who commute from community to work. During migration movement analysis was found out: Olomouc, which has more than 100 thousand inhabitants is one of many cities which contends with decrease of population. This decrease consists with suburbanization. Migration balance in last years descends, but the centrifugal effect is still higher than centripetal. On the other hand, the labour commuting analysis say: In 2011 commuted to Olomouc over 30 thousand of inhabitants and from Olomouc commuted only 8 500 people. Olomouc is big city and there is a lot of employers. The biggest is College hospital with more than 4 thousand employees, University with 3 500 employees and industry employers.

From these analysis of population movements was created Olomouc hinterland. The hinterland consists of the closest communities to Olomouc, and it is larger than SO ORP Olomouc, because hinterland has 59 communities and SO ORP Olomouc only 45. To hinterland belongs also other two centers from different SO ORP in Olomouc district, which is interesting.

Last point in thesis was functional classification of communities in Olomouc district. The conclusion of comparison classification in 1991 and 2011 is: 89 % communities changed its function from 1991. The most decrease in number was in agricultural, agriculture-industrial and agriculture-services communities. These communities were more often changed to service-industrial, industrial-service and mixed. This demonstrate economy transformation in Czech Republic and subsequent tertiarization. Suburbanization and moving from central controlled economy to market economy and its impact is evidenced in increase residential-working communities to the detriment of strongly residential. Also the Olomouc city changed its function from working-residential to working in 2011. That probably relates with suburbanization.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

Literatura

BARTOŠ, J. a kol. (2002): Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0493-1. 389 s.

BAŠOVSKÝ, O. (1963): Predmet, metódy a vývinové smery geografie sídel. Bratislava: Acta geologica et geographical UC, Geographica, 3, KU, s. 73-88.

BAŠOVSKÝ, O. (1970): Funkcionálna klasifikácia sídel Oravy. Bratislava: Zborník PdF v Trnave – Prírodné vedy, Geografia, s. 113-133

BAŠTOVÁ, M., FŇUKAL, M., KREJČÍ, T., TONEV, P., TOUŠEK, V. (2005): Největší centra dojížděky za prací na Moravě a ve Slezsku v letech 1991–2001. IN: I. Mezinárodní Baťova regionalistická konference 25.–26. listopadu, Sborník příspěvků. Zlín. CD-ROM. ISBN 80-7318-359-5.

BÍNA, J., PODOLÁK, P., TOUŠEK, V. (1992): Typy obcí dle struktury zaměstnanosti bydlícího ekonomicky aktivního (EA) obyvatelstva. Sídelní typy. In: Atlas životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR. Brno, Praha: Federální výbor pro životní prostředí.

BISTRICKÝ, J. (2002): Počátky hradu města. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

BLÁHA, J. (2002): Před výskytem písemných zpráv. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

BOHÁČ, A. (1930): Nový příliv do měst a do průmyslových krajů ze zemědělského venkova v historických zemích. Československý statistický věstník XI: s. 366-372.

ČEKAL, J. (2006): Jihočeský kraj: Regionálně-geografická analýza prostorové mobility obyvatelstva [Disertační práce]. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

ČERMÁK, M., SPIŠÁK, J. (2004): Historie a současnost podnikání na Olomoucku. Žehušice: Městské knihy. ISBN 80-86699-19-6. 295 s.

ČERMÁK, Z. (1993): Geografické aspekty prostorové mobility obyvatelstva. [Disertační práce]. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.

ČERMÁK, Z. (2001): Geografická organizace migračních procesů: obecné tendence a specifika České republiky. [Habilitationní práce]. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje.

ČERMÁK, Z., OUŘEDNÍČEK, M. (2009): Funkční typy obcí (2001). In: Atlas krajiny České republiky. Praha: MŽP ČR, Průhonice: Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu.

FIALA, J. (2002): Město v pevnosti. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

HALÁS, M., ROUBÍNEK, P., KLADIVO, P. (2012): Urbánní a suburbánní prostor Olomouce: teoretické přístupy, vymezení, typologie. Geografický časopis, 64, č. 4. Bratislava: Geografický ústav SAV. s. 289–310.

HAMPL, M. (1963): Populační základny největších imigračních center v Československu. Sborník ČSSZ 68. Praha. s. 87-89.

- HAMPL, M., JEŽEK, J., KÜHNEL, K. (1978): Sociálněgeografická rajonizace ČSR. Praha: Československá demografická společnost při ČSAV, 304 s.
- HŮRSKÝ, J. (1969): Metody grafického znázornění dojížděky do práce. Rozpravy ČSAV. Řada matematických a přírodních věd, Praha: 3. Academia, 90 s.
- IRA, V. a kol. (2015): Městská a příměstská kvalita života z geografického hlediska (příklad městského regionu Olomouc). Olomouc: Univerzita Palackého (v tisku).
- IVANIČKA, K., ZELENŠKÁ, A., MLÁDEK, J. (1966): Funkcionálne typy vidieckých sídel Slovenska. Bratislava: Acta geologica et geographical UC, Geographica, 6, KU, s. 51-92.
- JAIŠŠ, R. (2007): Pokus o geografické vymezení německé iredenty v Českých zemích na podzim roku 1918 (s důrazem na oblast Moravy, Slezska a východních Čech). [Disertační práce]. Brno: Masarykova univerzita v Brně.
- KAŇÁK, B. (2002): Z bouří husitské revoluce do renesanční Evropy. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.
- KAŠPAR, Z. (2002): V době předbělohorské. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.
- KONEČNÝ, K. (2002): Od demokracie k totalitě. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.
- KOHOUT, Š. (2002): Rozkvět města. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.
- KORČÁK, J. (1929): Vylidňování jižních Čech. Spolek péče o blaho venkova. Praha.
- KORČÁK, J. (1961): Imigracjonnaja baza czeskich gorodov. Problems of economic regions. Geographical Studies 27, PWN Warszawa. s. 235-242.
- KUČA, K. (2000): Města a městečka v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. IV. díl, MI-Pan. Praha: Libri. ISBN 80-85983-16-8. 941 s.
- KÜHNEL, K. (1975): Geografická struktura migrace obyvatelstva v Čechách. [Disertační práce]. Praha: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy, katedra ekonomické a regionální geografie.
- KÜHNEL, K. (1982): Migration and Settlement in Czechoslovakia. IIASA. Laxenburg.
- LÁZNIČKA, Z. (1969): K funkční klasifikaci obcí Jihomoravského kraje. Sborník SČSZ, 74 č. 2, Praha: Academia, s. 109-119.
- LÁZNIČKA, Z. (1974): Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky: (Ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí). Praha: Academia.
- LINDE, H. (1952): Grundfragen der Gemeindetypisierung. Raum u. Wirtschaft III. 1952: 57-121. In: Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky: (Ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí). Praha: Academia.
- MACKA, M. (1964): K některým metodickým problémům studia dojíždění do zaměstnání. Zprávy o vědecké činnosti č. 3. Brno: GÚ ČSAV, 129 s.
- MACKA, M. (1967): Rajóny dojíždění středisek s více jak 1 000 dojíždějících v českých zemích 1:750 000. Brno: GÚ ČSAV.

MACKA, M., KRÁLOVÁ, M. (1975): Změny v regionalizaci dojížděky ČSR 1961-70. Zprávy geografického ústavu ČSAV, 12, č. 8, s. 13–23.

MITTELHÄUSSER, K. (1960): Funktionelle Typen ländlicher Siedlungen auf statistischer Basis. Ber. z. Dt. Ladeskunde 24: 145-156. Bundesforschung f. Landeskunde und Raumordnung Selbstverlag Bad, Godesberg. In: Funkční klasifikace obcí České socialistické republiky: (Ekonomická struktura obcí ČSR podle pracovních příležitostí). Praha: Academia.

MRKOS, J. (1948): Pohyb obyvatelstva za zaměstnáním do hlavních středisek práce v zemi Moravskoslezské : zpráva o kyvadlové dopravě pracujících obyvatel za zaměstnáním a o jejich hospodářské závislosti na výrobních základnách. Publikace Zemského studijního a plánovacího ústavu v Brně. Brno: Zemský národní výbor, 28 s.

NOVÁK, V. (2009): Dojížděka za prací a pracovní podmíněná migrace v kraji Vysočina. [Disertační práce]. Brno: Geografický ústav, Masarykova univerzita. 193 s.

NOVÁKOVÁ, B. (1973): Migrační zázemí měst ČSR. Demografie, 14 (1), s. 35-39.

OLASZ, G. (1985): Hospodářské a sociálne typy obcí Nitrianskeho okresu. Sborník ČSGS, roč. 1985, č. 1, svazek 90. Nakladatelství ČGS.

PROCHÁZKOVÁ, (2002): Pravěk a protohistorie. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

RAVENSTEIN (1885): The laws of Migration. Journal of the Royal Statistical Society, 48. s. 167-235.

RICHTER, R., ŘEHÁK, S. (1987): Automatizace ve tvorbě mapy dojížděky do zaměstnání. Sborník ČSGS, 92, č. 2, s. 81–88.

ŘEHÁK, S. (1988): Dojížděka v ČSSR na úrovni dojížděkových regionů i v mezistřediskovém pojetí. Sborník ČSGS, 93, č. 3, s. 169–182.

ŘÍKOVSKÝ, F.(1939): Základy k sídelnímu zeměpisu Česko-Slovenska. Brno. 150 s.

SKOUPÝ, A. (2002): Bourání hradeb. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

ŠILHAN, B. (1946): Pohyb obyvatelstva za zaměstnáním. Zprávy Zemského studijního a plánovacího ústavu v Brně, č. 2, s. 72–76.

ŠIMÁČEK, P. (2015): Bydlení a bytová politika v ČR: zaměřeno na vývoj po roce 1989 a Olomoucký kraj. [Disertační práce]. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

TONEV, P. (2013): Změny v dojížděce za prací v období transformace: komparace lokálních trhů práce. [Disertační práce]. Brno: Masarykova univerzita v Brně.

TOUŠEK, V. (1975): Hospodářské typy obcí v ČSR a jejich změny v období let 161-1970. Zprávy geografického ústavu ČSAV. Ročník XII, č. 8. Brno. s. 23-35.

TOUŠEK, V. (1986): Funkční typy obcí. Ekonomická struktura sídel. In: Atlas obyvatelstva ČSSR. Brno: Geografický ústav ČSAV, Federální statistický úřad.

TOUŠEK, V., FŇUKAL (2015): Vývoj situace a současný stav na trhu práce. In: Městská a příměstská kvalita života z geografického hlediska (příklad městského regionu Olomouc). Olomouc: Univerzita Palackého (v tisku).

TOUŠEK V., KUNC J., VYSTOUPIL J. a kol. (2008): Ekonomická a sociální geografie. Plzeň: Nakladatelství a vydavatelství Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-114-4.

TRAPL, M. (2002): V republice. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

URBÁŠEK, P. (2002): Za socialismu. In: Olomouc. Malé dějiny města. Olomouc.

VEREŠÍK, J. (1956): Sféry vplyvov a intenzita zázemia Trnavy. Geografický časopis, 8, č. 4, s. 221-243.

VEREŠÍK, J. (1974): Geografia sídiel. In: Slovensko – Lud, I. Časť. Bratislava: Obzor 1974, s. 252-262.

VEREŠÍK, J. (1980): Typy obcí podľa podielu aktívneho obyvateľstva v sektoroch národného hospodárstva v r. 1950 a 1970. In: Atlas Slovenskej socialistickej republiky. Bratislava: Slovenská akadémia vied: Slovenský úrad geodézie a kartografie.

ZAPLETALOVÁ, J. (1974): Dojíždka do zaměstnání veřejnými dopravními prostředky v Jihomoravském kraji v roce 1970. [Rigorózní práce]. Brno: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, Přírodovědecká fakulta. 64 s.

Internetové zdroje

ČESKÉ DĚDICTVÍ UNESCO (2017): Olomouc-historie. [online]. [cit-14-02-2017] Dostupné z: <http://www.unesco-czech.cz/olomouc/historie/?photoID=4>

HRUŠKA, L. a kol. (2013): Situační analýza města Šternberk. Agentura pro sociální začleňování. [online]. 2017 [cit. 18-04-2017]. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/dokumenty/dokumenty-pro-lokalitu-sternberk>

HISTORICKÉ CESTY (2014): Vývoj historických cest v Českých zemích. [online]. [cit. 13-02-2017] Dostupné z: <http://www.historicke-cesty.cz/historicke-cesty/vyvoj-historickyh-cest-v-ceskych-zemich/>

CHAPS SPOL. S R. O.: Jizdnirady.cz. <http://jizdnirady.idnes.cz/vlakyautobusymhdvse/spojeni/>

MAPY.CZ: Plánování trasy. [online]. [cit.05-04-2017]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=15.6252330&y=49.8022514&z=8>

MUZEUM OLOMOUCKÉ PEVNOSTI Z.S.: Pevnost Olomouc. [online]. 2012-2013 [cit. 14-02-2017]. Dostupné z: <http://www.pevnostolomouc.cz/pevnost-olomouc.htm>

SKYVA, P. (2013): Komparativní geografická analýza deindustrializace měst Litovle, Uničova a Šternberka po roce 1989. [Bakalářská práce]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. [cit. 02-04-2017]. Dostupné z: http://geography.upol.cz/soubory/studium/bp/2013-rg/2013_Skyva.pdf

TICHÁK, M. (2009): Velký Olomouc slaví 90 let. Jak a proč vznikl? Olomoucký deník.cz. [online]. 2005-2017 [cit. 14-02-2017]. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/velky-olomouc--jak-a-proc-vznikl-slavi-20090329.html

ZÁKONY PRO LIDI.CZ: Zákon č. 15/2015 Sb. Zákon o zrušení vojenského újezdu Brdy, o stanovení hranic vojenských újezdů, o změně hranic krajů a o změně souvisejících zákonů (zákon o hranicích vojenských újezdů). [online]. 2010-2017 [cit. 28-01-2017]. Dostupné z: <https://www.zakonypro lidi.cz/cs/2015-15>

ZÁKONY PRO LIDI.CZ: Vyhláška č. 388/2002 Sb. Vyhláška Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. [online]. 2010-2017 [cit. 04-04-2017]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-388>

Statistické prameny

Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016

Časové řady SO ORP Olomouc, Litovel, Šternberk, Uničov, okres Olomouc, Krajská správa ČSÚ v Olomouci, 2016

Databáze demografických údajů za obce ČR, ČSÚ 2016

Dojíždka do zaměstnání a škol podle Sčítání lidu, domů a bytů - Olomoucký kraj – 2011, okres Olomouc, okres Prostějov, okres Přerov, ČSÚ 2013

Nejnovější údaje o kraji. Krajská správa ČSÚ v Olomouci. 2016

Digitální geografická databáze 1 : 500 000 ArcČR 500 Verze 3.3, ARCDATA PRAHA [online], 2016 [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <https://www.arcdata.cz/produkty/geograficka-data/arccr-500>

Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016

RŮŽKOVÁ, J. ŠKRABAL, J a kol. (2006): Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005: Počet obyvatel a domů podle obcí a částí obcí v letech 1869-2001 podle správního členění České republiky k 1. 1. 2005. ČSÚ 2006

Provozovny ústředně řízeného průmyslu v ČR k 31.12.1987, ČSÚ 1988

PŘÍLOHY

- Příloha 1: Vnitřní migrace v obcích okresu Olomouc v období let 2006-2015
- Příloha 2: Migrace v obcích okresu Olomouc do/z Olomouce v letech 2006-2015
- Příloha 3: Vyjíždějící do zaměstnání do Olomouce z obcí okresu Olomouc k 26. 3. 2011
- Příloha 4: Migrační objemy obcí okresu Olomouc za období let 2006-2015 s obcemi SO ORP
- Příloha 5: Obsazená pracovní místa a zaměstnané obyvatelstvo obvykle bydlící (v roce 1991 trvale bydlící) v obcích okresu Olomouc v roce 1991 a 2011
- Příloha 6: Sektorová struktura obsazených pracovních míst v obcích okresu Olomouc v roce 1991 a 2011 [%]
- Příloha 7: Funkční klasifikace obcí okresu Olomouc v letech 1991 a 2011

Příloha 1: Vnitřní migrace v obcích okresu Olomouc v období let 2006-2015

Název obce	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo	Objem
Babice	102	64	38	166
Bělkovice-Laštany	466	307	159	773
Bílá Lhota	149	117	32	266
Bílsko	50	50	0	100
Blatec	163	124	39	287
Bohuňovice	397	367	30	764
Bouzov	166	94	72	260
Bukovany	203	95	108	298
Bystročice	243	113	130	356
Bystrovany	291	149	142	440
Červenka	455	226	229	681
Daskabát	101	103	-2	204
Dlouhá Loučka	343	226	117	569
Dolany	665	351	314	1 016
Doloplazy	192	178	14	370
Domašov nad Bystřicí	146	105	41	251
Domašov u Šternberka	71	41	30	112
Drahanovice	274	220	54	494
Dub nad Moravou	283	232	51	515
Dubčany	42	37	5	79
Grygov	227	223	4	450
Haňovice	77	71	6	148
Hlásnice	81	27	54	108
Hlubočky	781	852	-71	1 633
Hlušovice	396	134	262	530
Hněvotín	611	232	379	843
Hnojice	141	95	46	236
Horka nad Moravou	563	378	185	941
Horní Loděnice	57	73	-16	130
Hraničné Petrovice	13	30	-17	43
Huzová	59	70	-11	129
Charvátý	178	147	31	325
Cholina	142	81	61	223
Jívová	129	102	27	231
Komárov	50	35	15	85
Kožušany-Tážaly	161	135	26	296
Krčmaň	66	49	17	115
Křelov-Břuchotín	455	269	186	724
Libavá	84	186	-102	270
Liboš	156	97	59	253
Lipina	82	37	45	119
Lipinka	19	21	-2	40
Litovel	1 183	1 298	-115	2 481
Loučany	134	100	34	234
Loučka	45	34	11	79
Luběnice	73	32	41	105
Luká	134	72	62	206
Lutín	501	511	-10	1 012
Lužice	74	55	19	129
Majetín	198	88	110	286
Medlov	256	221	35	477
Měrotín	31	49	-18	80
Mladeč	172	139	33	311
Mladějovice	158	112	46	270
Moravský Beroun	175	308	-133	483
Mrsklesy	167	80	87	247
Mutkov	23	7	16	30
Náklo	286	247	39	533
Náměšť na Hané	462	232	230	694
Norberčany	25	66	-41	91
Nová Hradečná	104	63	41	167
Olbramice	38	31	7	69
Olomouc	6 408	10 644	-4 236	17 052
Paseka	267	227	40	494
Pňovice	176	133	43	309

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 1

Přáslavice	294	242	52	536
Příkazy	252	222	30	474
Řídeč	64	38	26	102
Samotišky	295	254	41	549
Senice na Hané	240	260	-20	500
Senička	100	64	36	164
Skrbeň	218	187	31	405
Slatinice	291	160	131	451
Slavětín	16	23	-7	39
Strukov	17	21	-4	38
Střeň	132	77	55	209
Suchonice	37	29	8	66
Svéslavice	52	31	21	83
Štarnov	179	92	87	271
Štěpánov	590	525	65	1 115
Šternberk	1 458	1 652	-194	3 110
Šumvald	147	200	-53	347
Těšetice	264	191	73	455
Továř	151	120	31	271
Troubelice	263	216	47	479
Tršice	258	202	56	460
Újezd	229	253	-24	482
Uničov	981	1 413	-432	2 394
Ústín	97	47	50	144
Velká Bystřice	631	467	164	1 098
Velký Týnec	735	331	404	1 066
Velký Újezd	252	156	96	408
Věrovany	174	81	93	255
Vilémov	39	54	-15	93
Želechovice	40	29	11	69
Žerotín	85	72	13	157
Celkem:	29 001	29 001	0	58 002

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

Příloha 2: Migrace v obcích okresu Olomouc z/do Olomouce v letech 2006-2015

Název obce	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Saldo	Objem	Podíl na celkové migraci [%]
Babice	9	10	-1	19	11,4
Bělkovice-Laštany	259	130	129	389	50,3
Bílá Lhota	50	18	32	68	25,6
Bílsko	14	3	11	17	17,0
Blatec	86	53	33	139	48,4
Bohuňovice	243	145	98	388	50,8
Bouzov	67	23	44	90	34,6
Bukovany	148	51	97	199	66,8
Bystročice	200	69	131	269	75,6
Bystrovany	221	73	148	294	66,8
Červenka	76	36	40	112	16,4
Daskabát	33	38	-5	71	34,8
Dlouhá Loučka	41	25	16	66	11,6
Dolany	461	176	285	637	62,7
Doloplazy	119	86	33	205	55,4
Domašov nad Bystřicí	63	31	32	94	37,5
Domašov u Šternberka	11	3	8	14	12,5
Drahanovice	159	86	73	245	49,6
Dub nad Moravou	213	131	82	344	66,8
Dubčany	20	15	5	35	44,3
Grygov	161	138	23	299	66,4
Haňovice	11	9	2	20	13,5
Hlásnice	6	1	5	7	6,5
Hlubočky	514	387	127	901	55,2
Hlušovice	327	85	242	412	77,7
Hněvotín	503	134	369	637	75,6
Hnojice	37	17	20	54	22,9
Horka nad Moravou	443	201	242	644	68,4
Horní Loděnice	17	15	2	32	24,6
Hraničné Petrovice	1	8	-7	9	20,9
Huzová	14	19	-5	33	25,6
Charváty	127	79	48	206	63,4
Cholina	57	13	44	70	31,4
Jívová	64	46	18	110	47,6
Komárov	2	6	-4	8	9,4
Kožušany-Tážaly	118	76	42	194	65,5
Krčmaň	30	30	0	60	52,2
Křelov-Břuchotín	380	173	207	553	76,4
Libavá	16	69	-53	85	31,5
Liboš	60	24	36	84	33,2
Lipina	14	9	5	23	19,3
Lipinka	0	1	-1	1	2,5
Litovel	305	326	-21	631	25,4
Loučany	67	33	34	100	42,7
Loučka	18	9	9	27	34,2
Luběnice	28	10	18	38	36,2
Luká	43	14	29	57	27,7
Lutín	263	220	43	483	47,7
Lužice	4	5	-1	9	7,0
Majetín	133	46	87	179	62,6
Medlov	21	21	0	42	8,8
Měrotín	5	11	-6	16	20,0
Mladeč	33	23	10	56	18,0
Mladějovice	22	17	5	39	14,4
Moravský Beroun	59	124	-65	183	37,9
Mrsklesy	73	42	31	115	46,6
Mutkov	11	4	7	15	50,0
Náklo	127	109	18	236	44,3
Náměšť na Hané	237	80	157	317	45,7
Norberčany	6	12	-6	18	19,8
Nová Hradečná	12	1	11	13	7,8
Olbramice	12	9	3	21	30,4
Paseka	26	49	-23	75	15,2
Pňovice	59	19	40	78	25,2
Přáslavice	153	103	50	256	47,8

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 2

Příkazy	120	104	16	224	47,3
Řídeč	13	7	6	20	19,6
Samotíšky	248	159	89	407	74,1
Senice na Hané	83	51	32	134	26,8
Senička	44	16	28	60	36,6
Skrbeň	160	81	79	241	59,5
Slatinice	144	49	95	193	42,8
Slavětín	1	4	-3	5	12,8
Strukov	2	1	1	3	7,9
Střeň	60	17	43	77	36,8
Suchonice	21	9	12	30	45,5
Svésedlice	28	15	13	43	51,8
Štarnov	51	33	18	84	31,0
Štěpánov	330	242	88	572	51,3
Šternberk	420	402	18	822	26,4
Šumvald	7	14	-7	21	6,1
Těšetice	160	87	73	247	54,3
Tověří	116	77	39	193	71,2
Troubelice	20	29	-9	49	10,2
Tršice	153	115	38	268	58,3
Újezd	32	37	-5	69	14,3
Uničov	127	273	-146	400	16,7
Ústín	67	15	52	82	56,9
Velká Bystřice	370	218	152	588	53,6
Velký Týnec	527	166	361	693	65,0
Velký Újezd	121	82	39	203	49,8
Věrovany	78	40	38	118	46,3
Vilémov	16	15	1	31	33,3
Želechovice	5	8	-3	13	18,8
Žerotín	8	13	-5	21	13,4
Celkem:	10 644	6 408	4 236	17 052	43,2

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

Příloha 3: Vyjždějíci do zaměstnání do Olomouce z obcí okresu Olomouc k 26. 3. 2011

Obec	1	2	3	4	5
Babice	195	158	37	18,8	23,2
Bělkovice-Laštany	979	769	536	54,7	69,6
Bílá Lhota	500	418	288	57,7	69,0
Bílsko	96	70	14	14,7	20,2
Blatec	292	218	82	28,2	37,8
Bohuňovice	1 176	853	516	43,9	60,5
Bouzov	674	483	91	13,5	18,9
Bukovany	275	226	158	57,6	70,1
Bystročice	341	303	240	70,2	79,1
Bystrovany	481	386	287	59,6	74,3
Červenka	623	426	105	16,9	24,7
Daskabát	252	189	122	48,4	64,5
Dlouhá Loučka	809	544	89	11,0	16,3
Dolany	1 199	943	644	53,7	68,3
Doloplazy	617	481	335	54,3	69,6
Domašov nad Bystřicí	187	152	72	38,8	47,7
Domašov u Šternberka	116	68	16	14,1	24,1
Drahanovice	750	588	353	47,1	60,1
Dub nad Moravou	681	513	352	51,8	68,7
Dubčany	92	82	45	48,6	54,5
Grygov	670	541	417	62,3	77,1
Haňovice	206	174	39	18,9	22,3
Hlásnice	81	59	15	18,2	25,0
Hlubočky	1 812	1 079	795	43,8	73,6
Hlušovice	400	349	275	68,8	78,8
Hněvotín	765	577	433	56,6	75,1
Hnojice	240	161	58	24,2	36,0
Horka nad Moravou	1 054	860	696	66,0	80,9
Horní Loděnice	120	99	18	14,7	17,8
Hraničné Petrovice	59	35	8	13,2	22,2
Huzová	226	136	13	5,9	9,9
Charvátý	384	316	229	59,7	72,6
Cholina	292	192	63	21,5	32,6
Jívová	259	202	102	39,4	50,5
Komárov	73	58	14	19,1	24,0
Kožušany-Tážaly	368	302	215	58,4	71,1
Krčmaň	204	182	124	60,6	67,9
Křelov-Břuchotín	738	610	473	64,1	77,6
Libavá	472	259	82	17,3	31,5
Liboš	278	233	143	51,4	61,3
Lipina	77	77	17	21,4	21,4
Lipinka	76	61	5	7,1	8,8
Litovel	4 415	1 969	929	21,0	47,2
Loučany	258	204	116	45,1	57,1
Loučka	60	43	9	15,6	21,7
Luběnice	199	172	91	45,9	53,1
Luká	320	232	54	17,0	23,4
Lutín	1 524	905	534	35,0	59,0
Lužice	150	117	24	16,3	20,8
Majetín	502	432	231	46,1	53,5
Medlov	649	408	53	8,2	13,0
Měrotín	112	91	20	18,3	22,5
Mladeč	278	199	48	17,2	24,0
Mladějovice	315	235	64	20,3	27,2
Moravský Beroun	1 257	498	129	10,2	25,8
Mrsklesy	239	199	98	41,0	49,2
Mutkov	15	9	2	15,0	25,0
Náklo	623	507	321	51,5	63,3
Náměšť na Hané	867	655	352	40,6	53,8
Norberčany	140	105	18	12,7	16,9
Nová Hradečná	344	291	31	8,9	10,5
Olbramice	89	53	21	23,1	38,7
Paseka	568	347	71	12,5	20,4
Pňovice	395	289	142	35,9	49,1
Přáslavice	623	488	324	52,0	66,4

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 3

Příkazy	523	381	286	54,7	75,1
Řídeč	80	64	14	17,1	21,4
Samotišky	596	509	393	65,9	77,2
Senice na Hané	807	549	296	36,7	53,9
Senička	137	105	57	41,9	54,7
Skrbeň	534	439	314	58,8	71,5
Slatinice	707	570	280	39,6	49,1
Slavětín	74	73	22	29,6	30,0
Strukov	57	44	10	17,8	23,1
Střeň	253	229	143	56,6	62,6
Suchonice	71	58	36	50,8	62,2
Svésedlice	91	79	44	48,6	56,0
Štarnov	314	245	138	44,0	56,5
Štěpánov	1 496	1 162	804	53,8	69,2
Šternberk	5 992	2 350	1 370	22,9	58,3
Šumvald	736	499	36	4,9	7,2
Těšetice	612	471	330	53,9	70,1
Továř	306	279	193	63,1	69,2
Troubelice	823	523	49	5,9	9,3
Tršice	709	543	325	45,9	59,9
Újezd	561	391	73	13,0	18,6
Uničov	5 130	2 034	507	9,9	24,9
Ústín	164	146	103	62,9	70,7
Velká Bystřice	1 446	1 001	676	46,7	67,5
Velký Týnec	1 218	935	693	56,9	74,2
Velký Újezd	614	455	249	40,6	54,8
Věrovany	614	471	258	42,1	54,9
Vilémov	196	146	57	29,2	39,2
Želechovice	106	89	18	17,2	20,5
Žerotín	201	152	60	29,8	39,4
Celkem:	58 299	37 872	20 136	35,6	46,3

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Vysvětlivky: 1 zaměstnané obyvatelstvo obvykle bydlící v obci

2 obyvatelstvo vyjíždějící do zaměstnání mimo obec

3 obyvatelstvo vyjíždějící do zaměstnání do Olomouce

4 podíl obyvatel vyjíždějících do zaměstnání do Olomouce ze zaměstnaných, obvykle bydlících v obci [%]

5 podíl obyvatel vyjíždějících do zaměstnání do Olomouce z vyjíždějících do zaměstnání mimo obec [%]

Příloha 4: Migrační objemy obcí okresu Olomouc za období let 2006-2015 s obcemi SO ORP.

Obec	SO ORP	Litovel	Olomouc	Šternberk	Uničov
Bílá Lhota	Litovel	56	68	8	16
Bílsko	Litovel	39	17	0	0
Bouzov	Litovel	58	90	4	4
Červenka	Litovel	299	112	14	79
Dubčany	Litovel	15	35	0	0
Haňovice	Litovel	65	20	0	9
Cholina	Litovel	52	70	2	2
Litovel	Litovel	0	631	78	210
Loučka	Litovel	6	27	2	4
Luká	Litovel	48	57	2	5
Měřotín	Litovel	27	16	1	1
MLadeč	Litovel	152	56	6	6
Náklo	Litovel	57	236	14	9
Olbramice	Litovel	4	21	0	0
Pňovice	Litovel	46	78	22	31
Senice na Hané	Litovel	55	134	10	9
Senička	Litovel	10	60	0	0
Slavětín	Litovel	4	5	0	0
Střeň	Litovel	24	77	1	10
Vilémov	Litovel	7	31	2	0
Bélkovice-Laštany	Olomouc	20	389	88	3
Blatec	Olomouc	3	139	3	3
Bohuňovice	Olomouc	10	388	99	8
Bukovany	Olomouc	0	199	13	1
Bystročice	Olomouc	3	269	3	2
Bystrovany	Olomouc	7	294	3	2
Daskabát	Olomouc	0	71	2	0
Dolany	Olomouc	16	637	33	6
Doloplazy	Olomouc	1	205	4	0
Drahanovice	Olomouc	5	245	6	2
Dub nad Moravou	Olomouc	9	344	3	1
Grygov	Olomouc	2	299	4	2
Hlubočky	Olomouc	19	901	31	24
Hlušovice	Olomouc	1	412	6	7
Hněvotín	Olomouc	6	637	16	2
Horka nad Moravou	Olomouc	23	644	22	5
Charvátý	Olomouc	3	206	0	2
Kožušany-Tážaly	Olomouc	1	194	2	5
Krčmaň	Olomouc	1	60	0	1
Křelov-Břuchotín	Olomouc	17	553	7	2
Libavá	Olomouc	0	85	16	7
Liboš	Olomouc	15	84	31	10
Loučany	Olomouc	6	100	1	0
Luběnice	Olomouc	4	38	0	4
Lutín	Olomouc	19	483	7	1
Majetín	Olomouc	3	179	1	1
Mrsklesy	Olomouc	0	115	5	0
Náměšť na Hané	Olomouc	36	317	6	2
Olomouc	Olomouc	631	0	822	400
Přáslavice	Olomouc	5	256	9	3
Příkazy	Olomouc	55	224	4	0
Samotíšky	Olomouc	1	407	14	0
Skrbeň	Olomouc	16	241	8	2
Slatinice	Olomouc	8	193	6	0
Suchonice	Olomouc	0	30	0	0
Svésedlice	Olomouc	0	43	1	0
Štěpánov	Olomouc	37	572	68	31
Těšetice	Olomouc	2	247	10	1
Tověř	Olomouc	3	193	2	2
Tršice	Olomouc	1	268	8	7
Ústín	Olomouc	3	82	3	1
Velká Bystřice	Olomouc	7	588	15	9
Velký Týnec	Olomouc	9	693	10	12
Velký Újezd	Olomouc	2	203	10	4

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 4

Věrovany	Olomouc	0	118	3	0
Babice	Šternberk	0	19	92	13
Domašov nad Bystřicí	Šternberk	0	94	33	0
Domašov u Šternberka	Šternberk	0	14	58	1
Hlásnice	Šternberk	0	7	87	0
Hnojice	Šternberk	5	54	82	10
Horní Loděnice	Šternberk	7	32	38	1
Hraničné Petrovice	Šternberk	0	9	11	0
Huzová	Šternberk	3	33	32	9
Jívová	Šternberk	1	110	39	2
Komárov	Šternberk	0	8	30	6
Lipina	Šternberk	0	23	62	7
Lužice	Šternberk	0	9	78	2
Mladějovice	Šternberk	9	39	105	25
Moravský Beroun	Šternberk	3	183	120	8
Mutkov	Šternberk	1	15	6	2
Norberčany	Šternberk	0	18	3	0
Řídeč	Šternberk	0	20	40	4
Strukov	Šternberk	2	3	5	8
Štarnov	Šternberk	4	84	69	9
Šternberk	Šternberk	78	822	0	203
Žerotín	Šternberk	2	21	19	7
Dlouhá Loučka	Uničov	17	66	103	161
Lipinka	Uničov	2	1	3	6
Medlov	Uničov	40	42	19	210
Nová Hradečná	Uničov	1	13	17	67
Paseka	Uničov	22	75	66	151
Šumvald	Uničov	12	21	13	134
Troubelice	Uničov	15	49	28	205
Újezd	Uničov	11	69	75	143
Uničov	Uničov	210	400	203	0
Želechovice	Uničov	2	13	3	30
Celkem:		2 481	17 052	3 110	2 394

Zdroj: Anonymizovaná databáze vnitřní migrace v ČR za roky 2006-2015, ČSÚ 2007-2016, upraveno MU 2016, vlastní zpracování

Příloha 5: Obsazená pracovní místa a zaměstnané obyvatelstvo obvykle bydlící (v roce 1991 trvale bydlící) v obcích okresu Olomouc v roce 1991 a 2011

Obec	1991			2011		
	OPM	ZB	OPM/ZB	OPM	ZB	OPM/ZB
Babice	193	194	99,5	104	195	53,3
Bělkovice-Laštany	163	917	17,8	278	979	28,4
Bílá Lhota	172	486	35,4	132	500	26,4
Bílsko	105	79	132,9	61	96	63,5
Blatec	130	289	45,0	130	292	44,5
Bohuňovice	502	1 079	46,5	581	1 176	49,4
Bouzov	460	702	65,5	236	674	35,0
Bukovany	25	189	13,2	69	275	25,1
Bystročice	86	293	29,4	97	341	28,4
Červenka	630	573	109,9	560	623	89,9
Daskabát	76	328	23,2	113	252	44,8
Dlouhá Loučka	607	914	66,4	352	809	43,5
Dolany	436	900	48,4	390	1 199	32,5
Doloplazy	144	584	24,7	171	617	27,7
Domašov nad Bystřicí	180	225	80,0	54	187	28,9
Domašov u Šternberka	114	132	86,4	69	116	59,5
Drahanovice	318	750	42,4	251	750	33,5
Dub nad Moravou	434	614	70,7	313	681	46,0
Dubčany	52	97	53,6	10	92	10,9
Grygov	452	730	61,9	350	670	52,2
Haňovice	265	238	111,3	94	206	45,6
Hlásnice	11	62	17,7	28	81	34,6
Hlubočky	3 575	2 443	146,3	2 037	1 812	112,4
Hlušovice	30	130	23,1	98	400	24,5
Hněvotín	192	529	36,3	716	765	93,6
Hnojice	109	287	38,0	109	240	45,4
Horka nad Moravou	624	1 010	61,8	623	1 054	59,1
Hraničné Petrovice	56	84	66,7	26	59	44,1
Huzová	204	307	66,4	116	226	51,3
Charváty	89	302	29,5	90	384	23,4
Cholina	74	319	23,2	181	292	62,0
Jívová	116	270	43,0	74	259	28,6
Kožušany-Tážaly	96	392	24,5	181	368	49,2
Krčmaň	67	258	26,0	48	204	23,5
Libavá	334	487	68,6	508	472	107,6
Liboš	126	281	44,8	89	278	32,0
Lipina	9	59	15,3	2	77	2,6
Lipinka	10	98	10,2	17	76	22,4
Litovel	5 837	5 059	115,4	4 696	4 415	106,4
Loučany	121	288	42,0	91	258	35,3
Loučka	37	112	33,0	17	60	28,3
Luběnice	43	214	20,1	47	199	23,6
Luká	208	437	47,6	148	320	46,3
Lutín	4 551	1 726	263,7	2 515	1 524	165,0
Majetín	83	465	17,8	106	502	21,1
Medlov	433	691	62,7	381	649	58,7
Měrotín	72	148	48,6	26	112	23,2
Mladeč	210	317	66,2	211	278	75,9
Mladějovice	162	283	57,2	130	315	41,3
Moravský Beroun	1 600	1 729	92,5	1 023	1 257	81,4
Náklo*	439	902	48,7	290	876	33,1
Náměšť na Hané	395	861	45,9	344	867	39,7
Norberčany	158	181	87,3	35	140	25,0
Nová Hradečná	52	376	13,8	86	344	25,0
Olbramice	32	120	26,7	38	89	42,7
Olomouc**	63 982	51 128	125,1	74 502	49 687	149,9
Paseka***	567	603	94,0	505	583	86,6
Pňovice	208	427	48,7	171	395	43,3
Přáslavice	235	624	37,7	1173	623	188,3
Příkazy	490	622	78,8	236	523	45,1
Senice na Hané	1 130	951	118,8	583	807	72,2
Senička	47	149	31,5	46	137	33,6

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 5

Skrbeň	135	477	28,3	133	534	24,9
Slatinice	197	672	29,3	314	707	44,4
Slavětín	91	94	96,8	29	74	39,2
Strukov	18	103	17,5	13	57	22,8
Svésedlice	29	83	34,9	60	91	65,9
Štarnov	232	257	90,3	78	314	24,8
Štěpánov	1 049	1 696	61,9	728	1 496	48,7
Šternberk****	7 916	7 602	104,1	6 139	6 415	95,7
Šumvald	342	860	39,8	311	736	42,3
Těšetice	270	566	47,7	207	612	33,8
Továř	9	162	5,6	50	306	16,3
Troubelice	550	832	66,1	416	823	50,5
Tršice*****	412	831	49,6	329	780	42,2
Újezd	363	608	59,7	252	561	44,9
Uničov	7 303	6 666	109,6	5 838	5 130	113,8
Ústín	40	150	26,7	43	164	26,2
Velká Bystřice*****	998	1 654	60,3	1 324	1 685	78,6
Velký Týnec	854	1 030	82,9	1 002	1 218	82,3
Velký Újezd	226	501	45,1	314	614	51,1
Věrovaný	301	659	45,7	274	614	44,6
Vilémov	142	231	61,5	79	196	40,3
Želechovice	24	101	23,8	29	106	27,4
Žerotín	120	206	58,3	73	201	36,3
Celkem:	113 979	112 085	57,3	114 793	106 171	50,3

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Vysvětlivky: OPM obsazená pracovní místa

ZB zaměstnaní, trvale/obvykle bydlící v obci

OPM/ZB podíl obsazených pracovních míst na zaměstnaných trvale/obvykle bydlících v obci

*K Náklu jsou připočítány hodnoty za Střeň

**K Olomouci jsou připočítány hodnoty za Bystrovany, Křelov-Břuchotín a Samotišky

***K Pasece jsou připočítány hodnoty za Mutkov

****Ke Šternberku jsou připočítány hodnoty za Horní Loděnice, Komárov, Lužice a Řídeč

*****K Tršicím jsou připočítány hodnoty za Suchonice

*****K Velké Bystřici jsou připočítány hodnoty za Mrsklesy

Příloha 6: Sektorová struktura obsazených pracovních míst v obcích okresu Olomouc v roce 1991 a 2011 [%]

Obec	1991			2011		
	I.	II.	III.	I.	II.	III.
Babice	80,8	11,9	7,3	42,3	23,1	34,6
Bělkovice-Laštany	43,6	24,5	31,9	3,2	48,2	48,6
Bílá Lhota	57,6	6,4	36,0	8,3	34,8	56,8
Bílsko	94,3	1,9	3,8	8,2	39,3	52,5
Blatec	53,1	18,5	28,5	11,5	44,6	43,8
Bohuňovice	43,4	27,7	28,9	9,0	42,9	48,2
Bouzov	65,0	11,1	23,9	21,6	25,0	53,4
Bukovany	16,0	24,0	60,0	8,7	55,1	36,2
Bystročice	76,7	5,8	17,4	9,3	28,9	61,9
Červenka	68,3	4,3	27,5	5,2	50,9	43,9
Daskabát	21,1	14,5	64,5	6,2	45,1	48,7
Dlouhá Loučka	63,6	12,2	24,2	28,4	29,0	42,6
Dolany	45,6	32,6	21,8	13,6	24,6	61,8
Doloplazy	71,5	4,2	24,3	17,0	38,0	45,0
Domašov nad Bystřicí	23,3	29,4	47,2	18,5	9,3	72,2
Domašov u Šternberka	84,2	7,0	8,8	42,0	30,4	27,5
Drahanovice	35,5	34,9	29,6	22,7	23,1	54,2
Dub nad Moravou	69,1	5,3	25,6	41,2	18,2	40,6
Dubčany	71,2	13,5	15,4	0,0	20,0	80,0
Grygov	21,7	48,5	29,9	19,4	45,7	34,9
Haňovice	75,1	16,2	8,7	52,1	27,7	20,2
Hlásnice	45,5	36,4	18,2	7,1	75,0	17,9
Hlubočky	2,4	88,1	9,5	1,1	73,0	25,9
Hlušovice	83,3	3,3	13,3	0,0	64,3	35,7
Hněvotín	66,7	6,8	26,6	5,2	65,4	29,5
Hnojice	74,3	9,2	16,5	26,6	48,6	24,8
Horka nad Moravou	9,6	67,3	23,1	1,9	44,8	53,3
Hraničné Petrovice	78,6	10,7	10,7	46,2	23,1	30,8
Huzová	77,5	5,4	17,2	36,2	20,7	43,1
Charvátý	75,3	2,2	22,5	17,8	43,3	38,9
Cholina	35,1	8,1	56,8	1,1	61,3	37,6
Jívová	72,4	3,4	24,1	16,2	23,0	60,8
Kožušany-Tážaly	71,9	4,2	24,0	13,3	45,9	40,9
Krčmaň	74,6	9,0	16,4	20,8	41,7	37,5
Libavá	78,1	4,2	17,7	26,2	6,3	67,5
Liboš	88,1	4,0	7,9	31,5	30,3	38,2
Lipina	44,4	11,1	44,4	0,0	0,0	100,0
Lipinka	20,0	50,0	30,0	5,9	41,2	52,9
Litovel	10,2	60,6	29,1	4,5	53,6	41,9
Loučany	58,7	24,0	17,4	17,6	27,5	54,9
Loučka	35,1	29,7	35,1	35,3	11,8	52,9
Luběnice	44,2	27,9	27,9	0,0	44,7	55,3
Luká	42,8	34,6	22,6	7,4	45,9	46,6
Lutín	3,2	91,0	5,9	0,5	80,8	18,7
Majetín	54,2	9,6	36,1	3,8	34,0	62,3
Medlov	81,1	3,2	15,7	24,7	41,7	33,6
Měrotín	5,6	83,3	11,1	11,5	46,2	42,3
Mladeč	24,3	18,6	57,1	2,8	30,3	66,8
Mladějovice	78,4	6,2	15,4	24,6	45,4	30,0
Moravský Beroun	16,1	52,5	31,4	4,5	50,4	45,1
Náklo*	40,1	33,9	26,0	7,9	37,9	54,1
Náměšť na Hané	36,2	19,2	44,6	2,9	35,2	61,9
Norberčany	64,6	27,2	8,2	40,0	28,6	31,4
Nová Hradečná	46,2	5,8	48,1	2,3	43,0	54,7
Olbramice	96,9	0,0	3,1	26,3	23,7	50,0
Olomouc**	4,2	42,3	53,5	0,7	26,8	72,5
Paseka***	44,1	6,0	49,9	7,3	16,8	75,8
Pňovice	61,5	3,4	35,1	45,6	24,6	29,8
Přáslavice	26,0	7,2	66,8	0,5	6,3	93,2
Příkazy	29,4	52,9	17,8	21,6	45,3	33,1
Senice na Hané	32,2	57,7	10,1	22,8	49,4	27,8
Senička	74,5	14,9	10,6	4,3	30,4	65,2

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 6

Skrbeň	65,9	4,4	29,6	13,5	22,6	63,9
Slatinice	7,1	24,9	68,0	2,2	25,8	72,0
Slavětín	63,7	15,4	20,9	0,0	34,5	65,5
Strukov	66,7	11,1	22,2	15,4	46,2	38,5
Svésedlice	82,8	3,4	13,8	0,0	73,3	26,7
Štarnov	39,7	9,9	50,4	23,1	28,2	48,7
Štěpánov	30,9	18,1	51,0	3,6	26,0	70,5
Šternberk****	6,7	53,1	40,2	2,1	36,0	61,9
Šumvald	66,7	7,3	26,0	10,9	46,6	42,4
Těšetice	51,9	6,3	41,9	22,2	21,3	56,5
Továř	11,1	11,1	77,8	12,0	18,0	70,0
Troubelice	72,4	2,2	25,5	29,1	31,7	39,2
Tršice*****	60,2	10,4	29,4	17,3	37,7	45,0
Újezd	65,8	6,3	27,8	29,4	26,6	44,0
Uničov	5,6	70,8	23,6	3,1	61,1	35,8
Ústín	47,5	25,0	27,5	0,0	55,8	44,2
Velká Bystřice*****	31,1	12,9	56,0	4,8	28,9	66,3
Velký Týnec	34,3	40,4	25,3	5,5	23,7	70,9
Velký Újezd	46,0	14,2	39,8	13,7	36,6	49,7
Věrovany	68,1	17,9	14,0	14,2	51,8	33,9
Vilémov	76,1	5,6	18,3	34,2	17,7	48,1
Želechovice	75,0	4,2	20,8	24,1	44,8	31,0
Žerotín	88,3	0,0	11,7	45,2	17,8	37,0

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Vysvětlivky:

*K Náklu jsou připočítány hodnoty za Střeň

**K Olomouci jsou připočítány hodnoty za Bystrovany, Křelov-Břuchotín a Samotišky

***K Pasece jsou připočítány hodnoty za Mutkov

****Ke Šternberku jsou připočítány hodnoty za Horní Loděnice, Komárov, Lužice a Řídeč

*****K Tršicím jsou připočítány hodnoty za Suchonice

*****K Velké Bystřici jsou připočítány hodnoty za Mrsklesy

Příloha 7: Funkční klasifikace obcí okresu Olomouc v letech 1991 a 2011

Obec	1991		2011	
	obytná/pracovní	odvětvová	obytná/pracovní	odvětvová
Babice	OP	Z	OP	S
Bělkovice-Laštany	VO	S	O	OP
Bílá Lhota	VO	ZO	O	OP
Bílsko	OP	Z	OP	OP
Blatec	O	ZO	O	PO
Bohuňovice	O	S	O	OP
Bouzov	O	ZO	O	S
Bukovany	VO	OP	O	PO
Bystročice	VO	Z	O	OP
Červenka	OP	ZO	OP	PO
Daskabát	VO	OZ	O	OP
Dlouhá Loučka	O	ZO	O	S
Dolany	O	S	O	OP
Doloplazy	VO	ZO	O	OP
Domašov nad Bystřicí	OP	S	O	O
Domašov u Šternberka	OP	Z	OP	S
Drahanovice	O	S	O	S
Dub nad Moravou	O	ZO	O	ZO
Dubčany	O	Z	VO	OP
Grygov	O	S	OP	PO
Haňovice	OP	Z	O	S
Hlásnice	VO	ZP	O	P
Hlubočky	PO	P	PO	PO
Hlušovice	VO	Z	O	PO
Hněvotín	VO	ZO	OP	PO
Hnojice	VO	Z	O	S
Horka nad Moravou	O	PO	OP	OP
Hraničné Petrovice	O	Z	O	S
Huzová	O	Z	OP	S
Charvátý	VO	ZO	VO	PO
Cholina	VO	OZ	OP	PO
Jívová	O	ZO	O	OP
Kožušany-Tážaly	VO	ZO	O	PO
Krčmaň	VO	Z	VO	S
Libavá	O	Z	PO	OZ
Liboš	O	Z	O	S
Lipina	VO	ZO	VO	O
Lipinka	VO	S	VO	OP
Litovel	OP	PO	PO	PO
Loučany	VO	ZP	O	OP
Loučka	VO	S	O	OZ
Luběnice	VO	S	VO	OP
Luká	O	S	O	OP
Lutín	VP	P	P	P
Majetín	VO	ZO	VO	OP
Medlov	O	Z	OP	S
Měrotín	O	P	VO	PO
Mladeč	O	OZ	OP	OP
Mladějovice	O	Z	O	S
Moravský Beroun	OP	PO	OP	PO
Náklo*	O	S	O	OP
Náměšť na Hané	O	OZ	O	OP
Norberčany	OP	ZP	O	S
Nová Hradečná	VO	OZ	O	OP
Olbramice	VO	Z	O	S
Olomouc**	PO	OP	P	OP
Paseka***	OP	OZ	OP	O
Pňovice	O	ZO	O	S
Přáslavice	VO	OZ	P	O
Příkazy	O	PZ	O	S
Senice na Hané	OP	PZ	OP	S
Senička	VO	Z	O	OP
Skrbeň	VO	ZO	O	OP
Slatinice	VO	OP	O	OP

Pokračování tabulky na další straně

Pokračování přílohy 7

Slavětín	OP	ZO	O	OP
Strukov	VO	ZO	VO	PO
Svédlice	VO	Z	OP	PO
Štarnov	OP	OZ	O	S
Štěpánov	O	OZ	O	OP
Šternberk****	OP	PO	OP	OP
Šumvald	VO	ZO	O	PO
Těšetice	O	ZO	O	S
Tovří	VO	O	VO	O
Troubelice	O	ZO	OP	S
Tršice*****	O	ZO	O	OP
Újezd	O	ZO	O	S
Uničov	OP	PO	PO	PO
Ústín	VO	S	O	PO
Velká Bystřice*****	O	OZ	OP	OP
Velký Týnec	OP	S	OP	OP
Velký Újezd	O	ZO	OP	OP
Věrovany	O	Z	O	PO
Vilémov	O	Z	O	OZ
Želechovice	VO	ZO	O	S
Žerotín	O	Z	O	ZO

Zdroj: Obsazená pracovní místa, dojíždka a vyjíždka 1991, 2011 – objektivizovaná data, ČSÚ, UP, MU, UJEP, 2016, vlastní výpočty

Vysvětlivky: O obytná

P pracovní

OP obytně-pracovní

PO pracovní-obytná

VO výrazně obytná

VP výrazně pracovní

Z zemědělská

P průmyslová

O obslužná

S smíšená

ZP zemědělsko-průmyslová

ZO zemědělsko-obslužná; atp. ...

*K Nákladu jsou připočítány hodnoty za Střeň

**K Olomouci jsou připočítány hodnoty za Bystrovany, Křelov-Břuchotín a Samotišky

***K Pasece jsou připočítány hodnoty za Mutkov

****Ke Šternberku jsou připočítány hodnoty za Horní Loděnice, Komárov, Lužice a Řídeč

*****K Tršicím jsou připočítány hodnoty za Suchonice

*****K Velké Bystřici jsou připočítány hodnoty za Mrsklesy